

VAASAN YLIOPISTO

Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö

Viestintätieteiden koulutusohjelmat

Tuomas Murtomäki

Politiikan sisäpiiriläisiä ja muutamia melko aktiivisia uudelleentwiittaajia

Verkostoanalyysi kansanedustajien seuraamissuhteista ja aktiivimallia koske-
vasta tiedonjakamisesta Twitterissä

Organisaatioiden viestinnän pro gradu -tutkielma

Vaasa 2019

SISÄLLYS

KUVAT	2
KUVIOT	2
TAULUKOT	2
TIIVISTELMÄ	5
1 JOHDANTO	7
1.1 Tavoite	9
1.2 Aineisto	12
1.3 Menetelmä	18
2 POLIITTINEN VIESTINTÄ	26
2.1 Poliittisen viestinnän erityispiirteitä	26
2.2 Eduskunnan koostumus ja eduskuntatyö	28
2.2.1 Eduskunnan valvonta	30
3 TWITTER POLIITTISEN VIESTIN KANAVANA	37
3.1 Twiittaamisen peruskäsitteitä	37
3.2 Bloggaamiskulttuurin suhteista journalismiin	40
3.3 Twiittaamisen politisoitumisesta	42
3.4 Poliitikkojen verkostoitumisen tutkimuksesta	44
4 AINEISTON ANALYYSI	48
4.1 Analyysin kulku	48
4.2 Kansanedustajien Twitterin käytöstä yleisesti	51
4.3 Verkostoanalyysit kansanedustajista	54
4.3.1 Kansanedustajien verkostoituminen puolueittain	54
4.3.2 Ministerien seuraajaympäristö suhteessa vertaisiin	62
4.3.3 Hallituspuolueiden edustajien keskinäisestä verkostoitumisesta	66

4.3.4 Oppositio puolueiden edustajien keskinäisestä verkostoitumisesta	68
4.3.5 Keskusteluverkosto aihe tunnisteella #aktiivimalli	70
5 PÄÄTÄNTÖ	83
LÄHTEET	96
KUVAT	
Kuva 1. Iltalehden uutisointi Perussuomalaisten kansanedustaja Mäkelän ja Keskustan pääministeri Sipilän twiittaussuhteista (Koskinen 2018).	7
Kuva 2. Esimerkkikuva Twitter-profiilitiedoista (Mykkänen 2018).	14
Kuva 3. NodeXL Pro:n aloitusnäky. 1. NodeXL-Pro-liitännäinen muiden Excelin normaalien välilehtien joukossa 2. Työkalupalkkirivi 3. Verkostodatan tulostusalue 4. Ohjelman sisäisen tiedotuksen ja verkostograafin tulostusalue	17
Kuva 4. Eduskuntaryhmien istumajärjestys vasemmalta oikealle: Vas., SDP, Vihr., Sin., PS, Kesk., KD, Kok. ja RKP. Eduskunta (2018 e)	34
KUVIOT	
Kuvio 1. Esimerkki suunnatusta verkostosta	21
Kuvio 2. Välillisuus suunnatusta verkostosta	22
Kuvio 3. Seuratuimmat kansanedustajat otannalla 56 kansanedustajaa	57
Kuvio 4. 15 twiittaavan ministerin keskinäinen seuraajaverkosto	63
Kuvio 5. Hallitusryhmien seuraajaverkosto, kuvassa 82 twiittaavaa kansanedustajaa	67
Kuvio 6. 74 oppositiojäsenen keskinäinen seuraajaverkosto	69
Kuvio 7. 21 twiittaajan keskusteluverkosto aiheesta #aktiivimalli	79
TAULUKOT	
Taulukko 1. Kansanedustajien ryhmittäminen eduskunnassa 1.12.2017, (N = 200 kansanedustajaa)	29

Taulukko 2.	Twitterin käyttö eduskuntaryhmittymien mukaan järjestettynä. Yhteensä 158 kansanedustajaa 200:sta twiittaa	52
Taulukko 3.	Kansanedustajien Twitterin käyttö suhteessa valta-asemaan	53
Taulukko 4.	Mittalukuja kansanedustajien seuraajaverkostosta	55
Taulukko 5.	Kansanedustajien seuraamiskäyttäytymisestä kertovat tuontiluvut	55
Taulukko 6.	Kansanedustajien seuraajasuhteet eduskuntaryhmittäin (n = seuratuinta kansanedustajaa, suunnatut seuraajasuhteet)	56 59
Taulukko 7.	Ministerien seuraajaverkoston mittaluvut	62
Taulukko 8.	Ministerien saman ryhmän ja ulkoryhmien ministeriseuraajat	65
Taulukko 9.	Hallitusjäsenten seuraajaverkoston tunnusluvut	66
Taulukko 10.	Opposition seuraajaverkoston tunnusluvut	68
Taulukko 11.	Kansanedustajien julkaisemat twiitit aihetunnisteella #aktiivimalli ja tunnisteella aktiivimalli 24.3.–29.3.2018 ja näiden twiittien saamat uudelleentwiittaukset (TUT) muilta twiittaajilta	74
Taulukko 12.	Aihetunnisteesta #aktiivimalli twiittanneiden kansanedustajien seurattavat ja seuraajat	76
Taulukko 13	Keskimääräinen seuraaminen seuratuimpien kansanedustajaryhmien osalta	88

VAASAN YLIOPISTO**Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Tuomas Murtomäki
Pro gradu -tutkielma:	Politiikan sisäpiiriläisiä ja muutamia melko aktiivisia uudelleentwiittaajia Verkostoanalyysi kansanedustajien seuraamissuhteista ja aktiivimallia koskevasta tiedonjakamisesta Twitterissä
Tutkinto:	Filosofian maisteri
Koulutusohjelma:	Viestinnän monialainen maisteriohjelma
Suuntautumisvaihtoehto:	Organisaatioiden viestintä
Oppiaine:	Viestintätieteet
Valmistumisvuosi:	2019
Työn ohjaaja:	Heidi Hirsto

TIIVISTELMÄ:

Poliitikot väittävät käyttävänsä Twitteriä enemmän keskusteluun kuin he todellisuudessa tekevät. Toisaalta Twitterissä yksilöihin keskitytään enemmän kuin puolueeseen, toisaalta puoluevihjeet vaikuttavat arvioihin poliitikkojen kyvykkyydestä, mieltymyksistä ja kannatettavuudesta. Esimerkiksi puolueiden jäseniin yhdistetään samoja piirteitä kuin heidän johtajiinsa.

Tutkimuksen tavoite on kuvata kansanedustajien verkostokäyttäytymistä Twitterissä vuosina 2017 ja 2018. Tutkitaan Twitterin rekisteröineiden kansanedustajien yleisyyttä puolueittain ja suhteessa heidän lainsäädännölliseen valta-asemaansa. Tarkastellaan kansanedustajien keskinäisiä seuraajasuhteita. Tulkitaan seuraajaverkostoja kuvaavia mittalukuja, seuraajasuhteita selitetään kansanedustajien titteliä sekä heidän puoluetustansa perusteella. Analysoidaan keskusteluverkosta, jossa kansanedustajat ovat aloittaneet keskustelun aiheesta aktiivimalli ja pääsääntöisesti muut kuin aloittajat jakavat viestiä uudelleen. Tarkastellaan väitettä, jonka mukaan tiedonjakamista poliittisesta aiheesta selittää parhaiten muutamat melko aktiiviset toimijat. Väitettä tarkastellaan verkostotoimijoiden rooleja tulkitsemalla ja määrällisesti. Aineiston tiedot kansanedustajista haettiin marras-joulukuussa 2017 ja täydennettiin 2018 alussa. Aktiivimallin osalta täydennettiin roolikuvauksia maaliskuussa 2019

Suurin osa kansanedustajista oli rekisteröinyt Twitter-tilin. Twitterissä kansanedustajat seuraavat ennen kaikkea eduskuntaryhmänsä edustajia ja yli eduskuntaryhmärajojen puoluejohtajia. 12 kansanedustajaa twiittasi aktiivimallista ja heistä kolme keräsi 90,6 % kaikista uudelleentwiittauksista. Merkittävin tiedonjakamista selittävä tekijä oli muutamat melko aktiiviset uudelleentwiittaajat, joista lukumääriin suhteuttamalla merkittäväksi osoittautuivat asiantuntijoita ja puolueita kuvaavat luokat. Tulokset viittaavat siihen, että kansanedustajat seuraavat varsin valikoivasti toisiaan. Keskustelu poliittisesta aiheesta on muutaman kansanedustajan ja tiedonjakaminen muutaman aktiivitoimijan varassa.

AVAINSANAT: kansanedustajat, politiikka, sosiaalinen media, tiedonvälitys, verkosto

1 JOHDANTO

Twitteriin on pääsy periaatteessa jokaisella suomalaisella, jolla on verkkoyhteys. Käyttäjät voivat oman tilinsä avulla luoda omia lyhyitä viestejä, joita kutsutaan twiiteiksi. He voivat tarkastella muiden käyttäjien viestejä sekä kommentoida niitä. Twitter ei täysin muodosta itsenäistä saarekettä muusta mediasta, vaan sen avulla voi hyödyntää perinteistä mediaa ja päinvastoin. Kuvassa 1 on esimerkki twiitistä, joka ylitti Iltalehden uutiskynnyksen. Perinteisen median edustaja Mika Koskinen kirjoitti 3.1.2018 uutisen Perussuomalaisten kansanedustaja Jani Mäkelän ja pääministeri Juha Sipilän välisistä Twitter-suhteista.

Kuva 1. Iltalehden uutisointi Perussuomalaisten kansanedustaja Mäkelän ja Keskustan pääministeri Sipilän twiittaussuhteista (Koskinen 2018).

Mäkelä jatkaa lehdelle antamassaan haastattelussa, että Sipilä esti pääsyn tiliinsä sen jälkeen, kun Mäkelä oli kysynyt Sipilältä, milloin tämä aikoo tuomita PS:n presidenttiehdokkaan Laura Huhtasaaren ikkunoiden rikkomisen (Koskinen 2018). Iltalehden uutinen vaikuttaa ensisilmäyksellä sisällöllisesti pinnalliselta. Uutisessa annetaan kuitenkin ymmärtää, että Sipilä yrittää välttää keskustelun poliittisesta aiheesta, mikä ruokkii mediahuomiota. Tutkimukseni kannalta on tässä mielekäs osoitus siitä, että Twitter on vähintään tunnustettu vaihtoehtoinen media paitsi poliitikkojen myös perinteisen journalismin näkökulmasta. Aihevalinnasta päätellen, että kansanedustajien välisistä Twitter-suhteista kerrotaan ikään kuin luonnollisena jatkumona päivittäiseen politiikkaan, vaikka tämä ilmiö suomalaisessa tutkimuksessa on vielä melko uusi.

Ajan henkeä 2010-luvun loppupuolella kuvastaa poliitikon mahdollisuus läpinäkyvään viestintään Twitterin avulla. Tämä sosiaalisen median palvelu tarjoaa yksinkertaisen välineen, jossa poliitikko voi ainakin periaatteessa itsenäisesti julkaista kuulumisiaan suurelle joukolle seuraajia. Kansanedustaja voi twiittien ansiosta päivittäin tai useammin olla esillä mahdollisten äänestäjensä näkyvillä. Hän voi myös viestiä vertaispoliitikkojen kanssa ilman politiikan toimittajia. Tämä ei kuitenkaan takaa, että Twitterissä käytäisiin asiakeskusteluja ja demokratian hengessä vuoropuheluja kansalaisia kunnioittaen.

Enlin ja Skogerbøn (2013) mukaan Twitterissä keskitytään enemmän poliitikkoon yksilönä kuin poliittiseen puolueeseen. (Emt. 757–758) Poliitikot väittävät käyttävänsä Twitteriä enemmän keskusteluun kuin he todellisuudessa tekevät. Tutkijoiden perusteella markkinointi oli viestimisen päätarkoitus. Joillakin poliitikoilla oli selkeästi kiinnostus dialogisuuteen, mutta sillä ei ollut tekemistä puolueen tai vaalivoiton tavoittelun kanssa. (Emt. 769–770) Käytännössä ihanteelliset mahdollisuudet kansalaisten ja poliitikkojen tasavertaisesta poliittisesta keskustelusta ja sen käytännön toteutuksesta eivät aivan kohdata.

Poliittinen päätöksenteko on joukkuelaji. Millaiselta tämä näyttää Twitterissä? Poliittinen keskustelu ei ole edes mainoksena mielekäs ilman yleisöä. Mikä on siis muiden Twitter-käyttäjien rooli poliittista aihetta koskevan viestin juurruttamisessa?

1.1 Tavoite

Tavoitteeni on kuvata kansanedustajien verkostokäyttäytymistä Twitterissä puolessa välissä edustajakautta 2015–2019. Twitterissä kansanedustajat julkaisevat omia poliittisia kannanottojaan ja työskentelevät osittain yhdessä vertaistensa kanssa. Pelkkä verkostokäyttäytyminen antaisi kuvan vain poliitikkojen keskinäisestä suosimisesta, mutta se ei kuvaisi keskustelun etenemistä Twitterissä. Tästä johtuen tarkastelen myöhemmin tilannetta, jossa kansanedustajat aloittavat Twitterissä keskustelun poliittisesta aiheesta ja muut kuin twiittaajat jakavat tätä viestiä uudelleen.

Sosiaalisen median palvelu Twitterissä viestien sisältöä arvioivat perinteisen median edustaman Julkisen Sanan Neuvoston sijaan Twitterin käyttäjät. He voivat olla keitä tahansa, joilla on pääsy palvelimelle. Tässä tutkimuksessa rajasin tutkimuskohteen kansanedustajiin, sillä lainsäädännöllistä valtaa käyttävillä poliitikoilla on velvollisuus tiedottaa toiminnastaan. Heidän sanomisia arvioivilla muilla poliitikoilla on eettinen velvoite arvioiva näiden poliitikkojen julkisia kannanottoja ja esitellä omia mahdollisesti vastakkaisia näkemyksiä. Tähän liittyen avoin Twitter-rajapinta tarjoaa mahdollisuuden arvioida verkostokäyttäytymistä, kuten kansanedustajien keskinäisiä seuraajasuhteita tai keskustelua tietyistä poliittisista aiheista tutkimuksellisen analyttisesti. Poliittisessa tiedonvälityksessä mediaa ja poliitikkoja on pidetty keskeisinä toimijoina. Varsinkin uudehkon tiedonjakamistavan tultua käyttöön on mahdollista arvioida kriittisesti kansanedustajien vaikuttavuutta verrattuna yleisöön, joka ei välttämättä koostu toisista kansanedustajista.

Tutkimuskysymykseni ovat

- 1) Kuinka paljon kansanedustajat käyttävät Twitteriä?

Tutkimuskysymys taustoittaa muuta tutkimusta. Tämä vaihe ratkaisee jatkotutkimuksen keinojen mielekkyyden. Jos Twitterin rekisteröineiden kansanedustajien määrä on kovin pieni niin en voi pitää Twitteriä tutkimuksessa niin vaikuttavana poliittisen viestinnän kanavana kuin suurella rekisteröitymismäärällä. Ratkaisen tämän perusteella, että onko verkostanalyysi käyttökelpoinen menetelmä tässä kansanedustajien Twitter-viestintää

koskevassa tutkimuksessa. Riittävän suuresta käyttäjien määrästä pystyn luomaan verkostokuvioita. Suuri Twitterin rekisteröineiden kansanedustajien määrä kertoo myös, että kansanedustajat suhtautuvat Twitteriin suopeasti.

Twitter-tilin rekisteröiminen ei takaa, että kaikki sen rekisteröineet edustajat käyttäisivät alustaa aktiivisesti. Suurehkoissa verkostoissa käytän tarvittaessa otantaa kansanedustajien keskinäisen seuraamismäärän ja keskusteluverkostossa mainintojen määrän perusteella. Väitän näillä kriteereillä saavani tutkittavaksi myöhemmin myös aktiivisia Twitterin käyttäjiä, sillä muiden twiittaajien on mielekästä seurata tai mainita aktiivisia twiittaajia.

2) Miten kansanedustajat ovat verkostoituneet keskenään?

Riittävän kokoisen aineiston saatuani pystyn muodostamaan kansanedustajien twiittamisesta kattavat verkostokuviot tätä analyysivaihetta varten. Luon verkostot kansanedustajien seuraajasuhteiden perusteella. Aineisto on kuitenkin laaja, joten pilkon aineistoa myös osiin. Alaryhmät muodostan erikseen lainsäädännöllisestä työstä vastaavista ministereistä, valta-asemaa ja eduskunnan enemmistöä edustavista hallitusryhmien edustajista ja hallituksen toimia poliittisesti arvioivista opposition edustajista. Ministerien ja hallituksen jäsenet ovat osittain samoja henkilöjä. Ministerien erityisestä vastuuasemasta suhteessa muihin hallituksen jäseniin ja toisaalta suhteessa muihin kansanedustajiin saattaa tulla verkoston muotoutumista selittäviä havaintoja, joten päätin tutkia ministereitä verkostoissa hieman tarkemmin.

Kansanedustajien keskinäisen verkostoitumisen tutkimus on sikäli mielekästä, että tällä pääsen käsitykseen, millaisen vaikutelman kansanedustajat luovat potentiaalisille äänestäjille toiminnastaan ryhmänä. Selitän verkostoja tutkimalla sekä tulkitsemalla niistä kerotavia matemaattisia mittalukuja sekä tulkitsemalla verkostokuvioita. Ryhmäkäyttäytymisen tulkitsemiseksi verkostossa hyödynnän kuvioissa eduskuntaryhmiin ja näitä vastaaviin puolueisiin liittyviä tunnisteita. Yksittäisten kansanedustajien erityisen edustusaseman huomioon tulkinnessa seuratuimpien kansanedustajien verkostossa. Erityisasemalla tarkoitan esimerkiksi puoluejohtajana toimimista. Tulkitsemalla suosituimpia seurattuja rakennan käsitystäni siitä, missä määrin poliitikot rakentavat verkostonsa arvioidakseen

kilpakumppaneitaan ja missä määrin löytyy muita selittäviä mekanismeja verkostojen rakentumiselle. Toista tutkimuskysymystä varten tarkastelemani seuraajasuhteet kertovat varsin vähän käydystä poliittisesta keskustelusta, joten otin mukaan tutkimuskysymys 3:n tarkastellakseni toimijoiden roolia verkostossa ajankohtaisessa keskustelussa.

- 3) Mitä poliittisen aihetunnisteen aktiivimalli avulla voi päätellä poliittisen aiheen levittäjien vaikuttavuudesta Twitterin keskusteluverkostossa?

Testaan kolmostutkimuskysymyksessä Bastosin ym. (2013) tutkimuksen niin sanottua portinvartijamallia, jonka mukaan parhaiten tiedonlevitystä poliittisesta aihetunnisteesta selittää muutamit melko aktiiviset toimijat, jotka uudelleenjakavat keskushenkilöiden sanomaa aiheesta eteenpäin (Bastos 2013: 268). Tutkimuskysymys on sikäli mielekäs, että se kuvaa poliittisen asiakeskustelun etenemistä sosiaalisessa mediassa. Malli auttoi rajamaan tämän tutkimuksen tarkastelukohdetta kaikista mahdollisista keskustelupiirteistä. Malli tarjosi keinon tarkastella poliitikkojen ja heidän yleisönsä rooleja keskustelussa.

Poliittisen aiheen valintaan liittyen minun piti löytää tutkimushetkellä ajankohtainen eduskunnassa käsiteltävä iso keskusteluaihe, joka voisi koskettaa useita puolueita. Eduskuntapuolueiden välillä on perinteisesti ollut näkemyseroa, minkä verran yksilön tulisi ottaa vastuuta yksityishenkilön toimeentulosta ja kuinka paljon valtion tulisi vaikuttaa raha-asioihin. Kuvaan tätä lisää teorialuvussa 2.2.2. Arvelin tätä vastakkainasettelua ruokkivan aiheen rohkaisevan kansanedustajat ottamaan kantaa Twitterissä. Selatessani maaliskuussa 2018 sattumanvaraisesti kansanedustajien keskusteluja aiheesta löysin poliittisen aiheen, joka liittyi työnhakijoiden työnhakemista koskevan lainsäädännön kiristämiseen. Keskusteluista ilmeni, että uusi laki oli tullut voimaan vuoden 2018 alussa ja kolmen kuukauden mittainen lain vaikutusten arviointijakso oli päättymäisillään. Tähän liittyen käytettiin aiheesta vakiintunutta nimeä aktiivimalli. Tällä oli Twitterissä oma aihetunnisteensa #aktiivimalli. Palaan aktiivimallin selittämiseen ilmiönä myöhemmin analyysin yhteydessä.

Kohtelen tässä tutkimuksessa samantarvoisina sekä kansanedustajien aloittamia viestejä, joissa käytetään luonnollisen kielen termiä aktiivimalli kuin Twitterille ominaista mer-

kintää. #aktiivimalli. Ensin tarkastelen lukuina, ketkä kansanedustajista aloittavat aiheesta keskustelun aiheesta aktiivimalli ja kuinka monta avausta he tekevät tarkastelujaksolla. Sitten suhteutan tuloksia ehdokkaiden seuraaja- ja seuratut määrään. Tarkastelen vaihtoehtoisia tulkintoja ilmiöille eduskuntaryhmittäin ja suhteessa valta-asemaan eduskunnassa. Seuraavassa vaiheessa arvioin keskustelukulttuuria luomalla keskusteluverkostosta verkostograafin ja nimeän siinä olevat toimijat heidän roolinsa mukaan. Sitten tulkiten kuvaajan toimijat suhteessa heistä saatuihin taustainformaatioon ja heidän mainitsemien kansanedustajien perusteella. Päätelen tämän perusteella kansanedustajien ja muiden toimijoiden vaikuttavuuden poliittisen viestin jakamisessa.

Analysoin poliittiseen aiheeseen aktiivimalli avulla Twitterissä muodostunutta keskusteluverkostoa. Ensin tarkastelen lukuina, ketkä kansanedustajista aloittavat aiheesta keskustelun ja kuinka monta keskustelun avausta he tekevät tarkastelujaksolla. Sitten suhteutan tuloksia kansanedustajien seuraaja- ja seuratut määrään. Tarkastelen eri selityksiä ilmiöille hyödyntämällä Bastosin malliin perustuvia väittämiä. Seuraavassa vaiheessa arvioin keskustelukulttuuria luomalla keskusteluverkostosta verkostograafin ja nimeän siinä olevat toimijat heidän roolinsa mukaan. Sitten tulkiten kuvaajan toimijat suhteessa heistä saatuun taustainformaatioon ja suhteessa heidän huomion kohteena oleviin kansanedustajiin. Päätelen tämän perusteella kansanedustajien ja muiden toimijoiden vaikuttavuuden poliittisen viestin jakamisessa. Tarkastelen tämän työskentelyn ohella joitain vaihtoehtoisia selityksiä keskusteluverkoston rakentumiselle. Tästä syystä tarkastelen tilannetta eduskuntaryhmittäin, suhteessa valta-asemaan eduskunnassa. Suhteutan aiheesta twiitaneita kansanedustajia myös, miten heidän edustamansa puolue tyypillisesti mieltää valtion roolin toimeentuloa koskevissa kysymyksissä.

1.2 Aineisto

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen vuoksi tutkin, keillä kansanedustajilla on politikointia varten voimassa oleva Twitter-tili marraskuussa 2017. Edustajien viralliset kuvaukset,

kuvat ja nimet löysin eduskunnan kotisivujen avulla 27.11.2017. Vertasin näitä tietoja Twitteristä löytyviin tietoihin ja koostin aineiston.

Toista tutkimuskysymystä varten selvitin kansanedustajien keskinäiset seuraamissuhteet Twitterissä tutkimusajankohtana. Hain erikseen verkostodatan kaikkien kansanedustajien, ministereiden, hallitusryhmien edustajien ja oppositioryhmien edustajien seuraamisista. Tutkimuskysymys yhden yhteydessä löytämäni käyttäjänimitiedot kansanedustajien Twitter-tileistä syötin ohjelmaan NodeXL Pro 10.12.–13.12.2017 ja muodostin seuraajasuhteita kuvaavat verkostokuvaajat. Ohjelman avulla laskin myös kutakin verkostoa kuvaavia tunnuslukuja. Täydensin 12.2.2018 aineistoa muokatessani kansanedustajien nimitietoja verkostossa lisäämällä kansanedustajien saamat tittelit 1.12.2017–12.2.2018. Tämä aikaväli sisälsi käytännössä alkuperäisen aikavälin kansanedustajien tittelitiedot, mutta huomioi vuoden 2018 alun presidentinvaalit. Perustelen tätä, sillä että näin oli mahdollista tarkastella presidenttiehdokkuuden vaikuttavuutta henkilön seurattavuuteen. Tällä oli vaikutusta kaikkia kansanedustajia ja ministereitä koskevaan seuraajaverkostoon. Lisäsin niihin titteleitä kuvaavat lyhenteet.

Kolmatta tutkimuskysymystä varten tarkastelin, ketkä kansanedustajat aloittavat Twitterissä keskustelun aiheesta aktiivimalli joko hyödyntäen aihetunnistetta #aktiivimalli tai käyttämällä viestissään sanaa aktiivimalli. Tarkastelin twiittauksia ajankohdalla 26.3. – 29.3.2018. Keräsin aineiston tämän vaiheen aineistodatan 2.4.2018. Suoritin keskusteluverkostohaun NodeXL Pro:lla aihetunnisteella #aktiivimalli 2.4.2018. Tuolloin myös koostin aktiivimallista keskustelun aloittaneiden kansanedustajien muut olennaiset tiedot, kuten tuona ajankohtana aiheesta aloittavien viestien määrät ja yleisön uudelleenjakamiset, kansanedustajien seuraaja- ja seurattumäärät. Selasin myös kansanedustajien ohella verkostoon päätyneiden muiden twiittaajien tietoja Twitterissä jatkokäsittelyä varten. Seuraavaksi kerron tarkemmin aineiston perustana olleita kansanedustajien Twitter-tilejä ja näiden aidoksi tunnistamiseen liittyvää prosessia.

Kansanedustajien nimet, kuvat, eduskuntaryhmät ja tittelit oli helppo selvittää eduskunnan omien sivujen kautta. Kuvat ja edustajan nimet olivat hyödyllistä tietoa, kun etsin edustajien Twitter-tiliä. Twitteriin kaikille käyttäjille avoimesta profiilinluontimahdollisuudesta johtuen oli nimittäin mahdollista esiintyä Twitterissä tekaistulla nimellä. Tästä

syystä vertasin Twitterissä olevaa kuvaa, nimeä ja kuvausta eduskunnan profiilista löytyviin tietoihin. Twitterin profiilikuvauksesta löytyi tyypillisesti maininta, että kyseinen henkilö on kansanedustaja. Tämä varmensi entisestään profiilin aitoutta, mutta myös vakuutti kyseessä olevan tilin rekisteröimisestä poliittisia viestintäpyrkimyksiä varten. Kuvassa 2 on esimerkkikuva kansanedustajan Twitter-profiilista, joka täytti aineiston löytämisehdot. Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Mykkäsellä on tunnistettavissa oleva ja siisti profiilikuva (Mykkänen 2017). Hänen nimensä on verrattavissa hänen eduskuntasiunsa henkilötietoihin (Eduskunta 2017 a).

Profiilitiedoissa kansanedustaja Mykkänen ilmoittaa englanniksi asemansa ministerinä ja suomeksi hän on lisännyt hieman persoonallista ja silti asiallista täytetekstiä. Hän ilmoittaa kotipaikkakunnakseen Espoon. Hänen Twitter-tiliinsä kohdistetaan huomio käyttäjänimellä @KaiMykkänen, mikä noudattaa Twitterin käyttäjänimen peruseriaatteita @kayttajanimi eli @-tunnus ja haluttu nimi ilman ä:tä. Hän on lisännyt profiilitietoihinsa linkin kaimykkänen.fi, mikä johtaa hänen kotisivulleen. Profiili on luotu vuoden 2014

tammikuussa, mikä osoittaa, ettei profiilia ole aivan hetken mielijohteesta luotu lähimeneisyydessä. Mykkäsen Twitter-tili on poikkeuksellisen tasokas, mistä kertoo pieni symboli, valkoinen väkänä sinisellä tähtipohjalla. Kyseessä on varmennettu tili eli henkilö on pyytänyt Twitteriltä oman tilinsä aidoksi todistamista osoittaakseen, että tilin taustalla on kyseinen aito henkilö. (Mykkänen 2017) Tällainen vakuuttelu on tärkeää erityisesti aktiivisesti Twitteriä käyttäville julkisuuden henkilöille, jotka voisivat muutoin kärsiä identiteettivarkaudesta koituvista imago tappiosta.

Tiedostin tutkimusta tehdessäni, että aineistonkeruuhetkellä kerätyt perustiedot ovat herkkiä muutokselle. Esimerkissä käyttämäni ministeri Mykkänen luopui ulkomaankauppa- ja kehitysministerin roolista 11.2.2018 ja aloitti Sipilän hallituksessa 12.2.2018 sisäministerin tehtävissä (Eduskunta 2018 a). Käytännössä tällä oli vain pieni merkitys kaikkia kansanedustajia ja ministereitä kuvaavan verkoston osalta, joihin liitin titteleitä kuvaavat tunnisteet. Ministeripaikkojen määrä säilyi vakiona 1.12.2017–12.2.2018.

Twitter-käyttäjätiedot löydettyäni syötin aidoiksi todentamani käyttäjänimet tietokoneohjelmaan NodeXL Pro. Import from Twitter Users network toisen tutkimuskysymyksen verkostanalyysyä varten. Hain siis tässä vaiheessa seuraajaverkostot kaikkien kansanedustajien, ministereiden, hallituskumppaneiden ja oppositiojäsenten verkostosta. Kolmannen tutkimuskysymyksen osalta 2.4.2018 hyödynsin Search network- toimintoa ja aihetunnisteella aktiivimalli hain dataa 26.3.–29.3.2018 kansanedustajien lähettämien Twitter-viestien saamista uudelleenjakamisista.

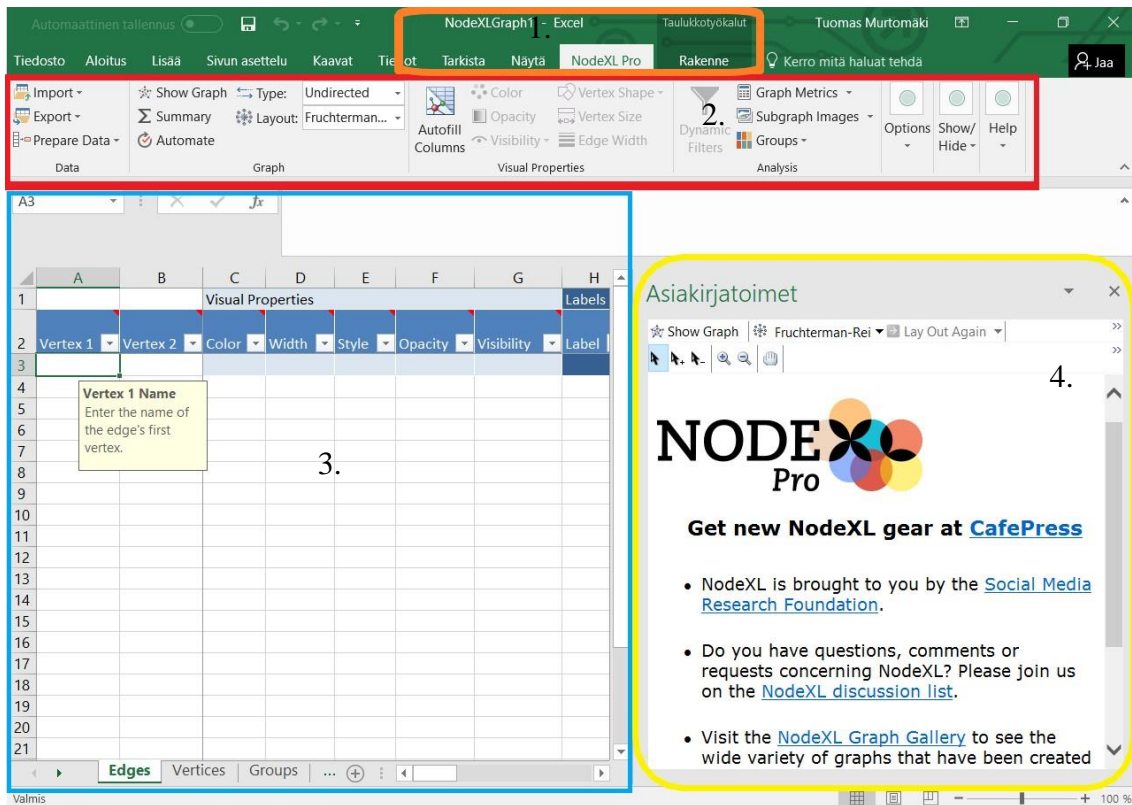
NodeXL Pro:ssa pystyy hakemaan tietyllä rajauksella vain viimeisimpiä viestejä aiheesta, joten 2.4.2018 hain 4789 viimeisintä twiittiä keskusteluaiheesta. Tutkin aineistodatasta kirjoitettuja twiittejä, jotka oli kirjoitettu 26.3.2018–29.3.2018. Tällä aikavälillä kirjoitettuja twiittejä aiheesta aktiivimalli oli 3038. Tämän jälkeen rajasin aineistoon kansanedustajien aloittamat avaukset 26.3.2018–29.3.2018 ja näitä koskevat uudelleentwiittaukset. Näitä twiittejä oli NodeXL Pro:n perusteella yhteensä 529. Tarkastin kansanedustajien twiittejä koskevat faktat Twitteristä jatkotyöstämistä varten. Kyseisellä aikavälillä 12 kansanedustajaa twiittasi aiheesta. Tarkastin Twitteristä 2.4.2018 kyseisten kansanedustajien seurattut- ja seuraajamäärät, jotka koostin sittemmin taulukoksi. Siirsin NodeXL

Pro:ssa työstämäni aineiston Gephiin jatkotyöstämistä varten. Suoritin myöhemmin otantaa aineistosta. Palaan tähän aineistoluvussa. Gepissä tulkitsin muita myös kuin kansanedustajatwiittajia. Koska suoritin tämän tulkintavaiheen erikseen tutkimustauon jälkeen, hain näitä muita twiittajien rooliin liittyvän aineistokuvauksen 7.3.2019.

Käyttämäni NodeXL Pro on ilmainen avoimen lähdekoodin ohjelmaliitännäinen ohjelmaan Microsoft Excel. NodeXL Pro:n avulla luodaan verkostokuvaajia. Ohjelman avulla voi luoda verkoston toimijoista eli solmuista taulukon ja nappia painamalla nähdä taulukon Excel-ikkunassa. (Social Media Research Foundation 2018)

Kuva 3 on kuvakaappaus NodeXL Pro:n aloitusnäytöstä. Selitän numeroitujen alueiden merkityksen. Ensinnäkin alueessa yksi huomio kohdistuu siihen, että NodeXLPro on liitännäinen Microsoftin Exceliin. Tämä tarkoittaa sen toimimista Excelin osana sille varatulla välilehdellä NodeXL Pro. Alueessa kaksi NodeXL:n toimintoihin on linkitetyt pikakuvakkeensa, jotka löytyvät alueen kaksi työkalupalkkiriviltä. Kolmosalueessa on kuvattuna alue, jonka taulukkosoluihin tulostuvat tiedot, jotka vastaavat käyttäjän verkostohakua Twitteristä. Vasemmalla alhaalla olevista välilehdistä voi valita välilehden sivun sen mukaan, mihin keskittyy. Välilehdestä voi valita *solmut* (engl. *edges*) eli tässä tapauksessa Twitterin käyttäjät, näiden välisiin *yhteyksiin* (engl. *verticles*) eli tutkimuksessa seuraamisia tai mainintoja kuvaavan välilehden tai verkostojen muodostamiin *ryhmiin* (engl. *groups*). Kolmosalueen yläalaidassa on käyttäjän valitsemasta solusta riippuen yhteyden arvo, joka voi koostua esimerkiksi yksittäisen twiittajaan lähettämästä twiittisisällöstä. Alueella neljä tarkastellaan haun perusteella luotua verkostokuvaajaa. Kuvaajan tarkastelu on välttämätöntä kokonaiskuvan saamiseksi. Tämän perusteella tehdään päätelmiä datasta ja tuloksia suhteutetaan aineistoa kuvaaviin mittalukuihin. Alueella näkyy myös aloituksessa yhdistyksen tiedotteet ohjelmasta, kuten esimerkkikuvassa kolme näkyy.

NodeXL Pro on kelpo työkalu kerätessä verkostoaineistoa Twitteristä ja tarkasteltaessa verkostosta kertovia lukuja. Verkoston visualisoimiseksi ja graafista tarkastelua varten siirsin kuitenkin keräämäni aineiston tähän paremmin soveltuvaan ohjelmaan nimeltä Gephi. Työvaiheita kuvaan tarkemmin kunkin verkostoaineiston kohdalla analysointivaiheessa.

Kuva 3. NodeXL Pro:n aloitusnäky. 1. NodeXL-Pro-liitännäinen muiden Excelin normaalienvälilehtien joukossa 2. Työkalupalkkirivi 3. Verkostodatan tulostusalue 4. Ohjelman sisäisen tiedotuksen ja verkostograafin tulostusalue

Aineiston siirtovaiheessa NodeXL Pro:sta Gephiin aineisto pysyi käytännössä samana, mutta Gephi:ssä käytin analyysivaiheessa kuvaamiani suodattimia rajaamalla havaintoja seuratuimpiin kansanedustajiin. NodeXL Pro tarjosi omaa suodatintaan, jonka perusteella rajasin kohdeaineiston kansanedustajien twiitteihin ja näitä koskeviin yleisön uudelleentwiittauksiin 26.3.–29.3.2018. Tämän perusteella koostin aineiston lukumääräisen informaation. Kuitenkin graafiseen kuvaajaan liittyen tyydyin hieman eriävään aineistoon sillä siirrettäessä aineistoa NodeXL Pro:sta Gephiin, NodeXL Pro ilmoitti, ettei säätämäni suodatin säilynyt enää ohjelmarajapinnasta toiseen. Tästä syystä poistin NodeXL Pro:sta datan, jonka todensin tutkimuksen kannalta epäoleelliseksi.

Tutkimuskysymys kolmea varten tyypittelen yksityisyydensuojasyistä verkostoon tarkemmin vain kansanedustajat, mahdolliset mediatunnukset ja aiheeseen kantaa ottaneiden puolueiden puoluetunnisteita kuvaavat lyhenteet. Muille toimijoille annan heidän rooliaan kuvaavan nimen. Viralliset puoluetunnisteet ja mediatalojen tunnukset päättelen seuraamalla Twitter-tilinimen linkkiä ja tarkastamalla näiden kotisivuilta vastaavat tunnukset.

1.3 Menetelmä

Käytän tässä tutkimuksessa verkostanalyysiä. Kansanedustajat muodostavat Twitterissä yhteyksiä toisiinsa. He keskustelevat toistensa kanssa ja tuottavat, jakavat sekä kommentoivat toistensa viestisisältöjä. (Huhtamäki & Parviainen 2013: 245) Verkosto on laaja käsite, mutta sillä tarkoitetaan yleensä suoraa tai epäsuoraa yhteyttä toisiin sosiaalisiin toimijoihin sekä vuorovaikutuksellisia suhteita näiden toimijoiden välillä. (TSK 2014) Analyysin yksikkö ei sosiaalisen verkoston analyysissa ole tässä tutkimuksessa yksittäinen kansanedustaja tai hänen viestinsä vaan tarkasteltavien edustajien viestimisen seurauksena muodostunut kokonaisuus. Näistä muodostuneista kokonaisuuksista eli verkostoista etsin kahdentyyppistä toistuvuutta: toimijajoukkoja, jotka muodostavat yhteneviä sosiaalisia alaryhmiä, sekä toimijoita, jotka ovat verkostossa samassa asemassa tai roolissa. (eml. 246) Tämän perusteella syötin aineistoluvussa kerrotuin kriteerein ryhmiteltyinä edustajien tilitietoja NodeXL Pro:hon. Tutkimusaineistoon eri aineistohaut liittyvät pyrkimykseni löytää tarkoituksenmukaisesti järjestäytyneitä verkostoja. Poliitikkojen erilaisesta asemasta eduskunnassa tai kansanedustaja kuulumisesta tiettyyn puolueeseen odotan mielekkäitä selityksiä suhteessa sijoittumiseen verkostossa.

Verkostanalyysillä voidaan tehdä havaintoja sekä yksittäisten toimijoiden rooleista verkostoissa että verkostojen rakenteesta ja niiden muutoksesta metodisesti. Verkostanalyysi perustuu osaltaan graafiteoriaan, mutta se ei ole yksi tutkimusmenetelmä vaan joukko menetelmiä ja teorioita. (YSA 2016) Verkostanalyysillä on ennen kaikkea matemaattinen, mutta myös monitieteinen tausta. Hyödynnän verkoston tulkinnassa

NodeXL Pro:lla laskemiani matemaattisia mittalukuja, jotka kertovat oman versionsa verkoston rakenteesta. Verkostosta muodostan verkostokuvaajan. Kuvaaja on tärkeä yleiskuvan tarkastelun vuoksi, mutta sen avulla pystyy tarkentamaan huomion myös suosituimpiin toimijoihin. Kuvaajasta tulkitseen keskinäisen viestinnän tuloksen avulla syntyneitä ryhmiämiöitä.

Verkostoanalyysin perusyksiköitä ovat *solmut* (engl. *node, vertex tai actor*) eli tässä tapauksessa yksittäiset kansanedustajat ja niiden väliset *yhteydet* (engl. *edge tai connection*) (Huhtamäki & Parviainen 2013: 248). *Poluksi* (engl. *path*) kutsutaan kuviota, jossa jokaista kahta perättäistä solmua yhdistää yksi yhteys. (Kadry & Al-Taie 2014: 8). Polun pituus on yhtä suuri kuin solmujen määrä polussa (Kadry & Al-Taie 2014: 9). Esimerkiksi lyhyet polut kansanedustajien välillä Twitter-verkossa kielivät näiden henkilöiden olevan keskenään tiiviisti tekemisissä. Jos seuraajaverkostossa polun pituus on yksi, on edustajien välillä suora seuraajasuhde. Kun taas yhtä suurempi polun pituus kertoo, että kansanedustaja ei seuraa suoraan toista edustajaa vaan heidän välillään on vähintään yksi muu kansanedustaja.

Kahden solmun lyhintä välimatkaa kutsutaan *etäisyydeksi* (engl. *distance, geodesic*). Yhteyksien suunta huomioidaan etäisyyksiä laskettaessa. *Suunnatussa yhteydessä* voidaan käyttää nuolia kuvaamaan yhteyden suuntaa. Verkoston kahden toisistaan kauimpana olevan solmun välistä etäisyyttä kutsutaan verkoston *halkaisijaksi* (engl. *diameter*). Myös halkaisijaa laskettaessa tulee huomioida solmujen väliset etäisyydet. (Vainikka & Huhtamäki 2013: 267) *Keskimääräinen geodeettinen etäisyys* (engl. *average geodesic distance*) tarkoittaa keskimääräistä polkua, joka yhdistää pisteitä mahdollisesti välipisteiden kautta (Smith 2018).

Solmun tuontiluku (engl. *indegree*) kertoo solmuun tulevien yhteyksien määrän suunnatussa verkostossa. Tuontiluvun perusteella voidaan esimerkiksi päätellä solmun edustaman toimijan arvostuksesta verkostossa. Väällisyys saadaan laskettaessa, kuinka monen kahden solmun väliset lyhimmat polut kulkevat tietyn solmun kautta. Korkean *välillisyyden* (engl. *betweenness centrality*) saanut on keskeinen solmu esimerkiksi viestintäverkos-

tossa, sillä hän pystyy säätelemään kauttaan kulkevaa viestintää. (Huhtamäki & Parviainen 2013: 266) Korkea välillisuus on solmulla, jonka kautta kulkee eniten lyhimpiä mahdollisia yhteyksiä verkostossa.

Havainnollistuksen vuoksi käytän tässä tutkimuksessa kuvaajissa värikoodeja vastaamaan tiettyä solmun tuontilukua. Tuontilukuja kartoitan laajasti tutkimuksessa matemaattisesti. Kartoitan niin maksimi- minimituontilukuja, kuin keskimääräisiä tuontilukuja ja mediaaneja eli keskimmäisiä arvojakin kyseisistä luvuista.

Solmun asteluku kuvaa (*engl. node degree*) solmun yhteyksien lukumäärää (*engl. degree*). Toisaalta siitä voidaan päätellä solmun suosituimmuutta verkostosta, mutta siitä voidaan päätellä myös yhteyksien aiheuttamaa solmun kuormitusta. Asteluvuksi nollan saaneiden solmuja kutsutaan isolaateiksi. (Huhtamäki & Parviainen 2013: 265)

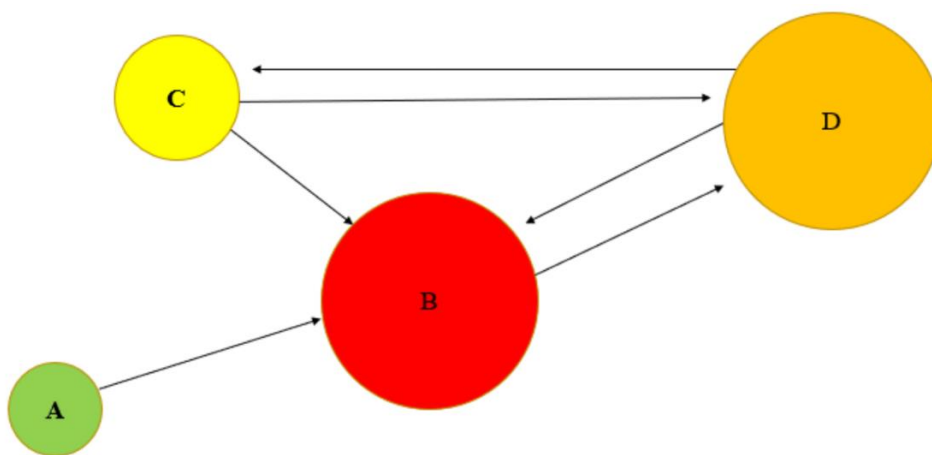
Twitter on esimerkki verkostosta, jossa yhteyksillä on suunta (*engl. directed*) (Messara 2014: 3). Tämä tarkoittaa tutkimuksessani useassa kohtaa esimerkiksi sitä, että jokin kansanedustaja voi seurata toista kansanedustajaa Twitterissä ilman, että tämä seuraa takaisin. Tarkastelen tutkimuksessani useaan otteeseen *vastavuoroisten yhteyksien suhdelukua* (*engl. reciprocated edge ratio*). Kun yhdestä solmusta lähtee yhteys toiseen ja tästä palaa yhteys takaisin ensimmäiseen solmuun, niin kutsutaan tätä vastavuoroiseksi yhteydeksi. Kun vastavuoroisen yhteyden saaneet yhteydet jaetaan kaikkien yhteyksien lukumäärällä, saadaan vastavuoroisten yhteyksien suhdeluku.

Tiheys (*engl. density*) kuvastaa verkoston solmujen välisten yhteyksien todellista määrää suhteessa kaikkiin mahdollisiin yhteyksiin. Tulokseksi saadaan luku nolasta yhteen. Täydellinen tiheys on silloin, kun verkoston kaikki solmut ovat yhteydessä toisiinsa. Suunnatussa verkostossa huomioidaan myös yhteyksien suunta. (Vainikka & Huhtamäki 2013: 266–267) Twitter mahdollistaa yksipuoliset seuraajasuhteet, joten tutkimuksessani niin seuraajakäyttäytymisen perusteella muotoutuneessa seuraajaverkostoissa kuin twiittien lähettämiseen ja vastaanottamiseen perusteella syntyneissä keskusteluverkoissa on kyse suunnatuista yhteyksistä. Tutkimuksessani NodeXL Pro suorittaa laskutoimitukset tiheydestä puolestani, joten en käytä tässä yhteydessä tarkkaa laskukaavaa.

Havainnollistan edellisissä kappaleissa käyttämäni termistöä kuvioon 1. Verkostossa on 4 solmua, jotka aakkostin A–D. Verkostoa kutsutaan suunnatuksi verkostoksi eli solmujen yhteyksillä on viestin kulkemista kuvaava suunta. Tästä kertovat solmujen välillä olevat nuolet. C:llä ja D:llä on vastavuoroiset seuraajasuhteet. Vastavuoroisten yhteyksien suhdeluku saadaan jakamalla vastavuoroisen yhteyksien suhde kaikilla yhteyksillä. Kuvassa vastavuoroisten yhteyksien määrä on neljä ja tämä jaetaan kaikkien yhteyksien määrällä kuusi eli tulokseksi saadaan 4:6 tai desimaaleina 0,67. Kuvassa suunnatuista yhteyksistä kertoo se, että esimerkiksi C seuraa B:tä, mutta B ei seuraa B:tä

Havainnollistan edellisissä kappaleissa käyttämäni termistöä kuvioon 1. Verkostossa on 4 solmua, jotka aakkostin A–D. Verkostoa kutsutaan suunnatuksi verkostoksi eli solmujen yhteyksillä on viestin kulkemista kuvaava suunta. Tästä kertovat solmujen välillä olevat nuolet. C:llä ja D:llä on vastavuoroiset seuraajasuhteet. Vastavuoroisten yhteyksien suhdeluku saadaan jakamalla vastavuoroisten yhteyksien suhde kaikilla yhteyksillä. Kuvassa vastavuoroisten yhteyksien määrä on neljä ja tämä jaetaan kaikkien yhteyksien määrällä kuusi eli tulokseksi saadaan 4:6 tai desimaaleina 0,67. Kuvassa suunnatuista yhteyksistä kertoo se, että esimerkiksi C seuraa B:tä, mutta B ei seuraa B:tä.

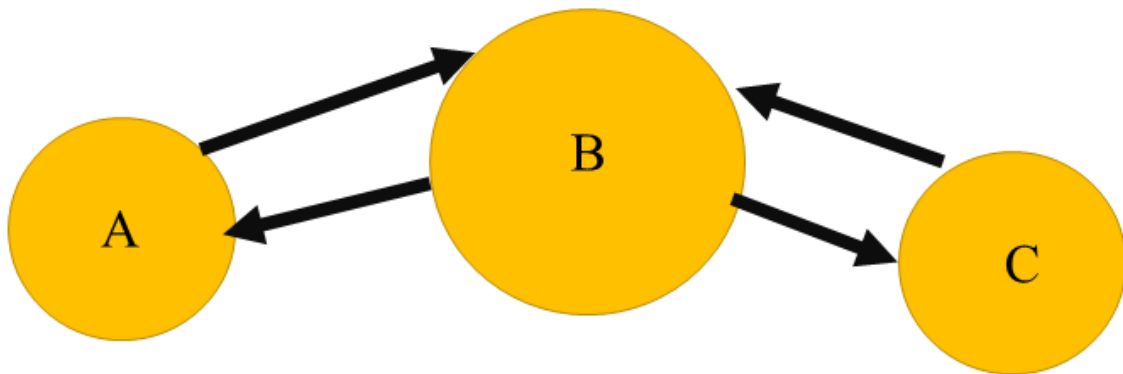
Kuviossa 1 A:n ja B:n välinen etäisyys on yksi, A:n ja D:n kaksi ja A:n ja C:n peräti kolme. Verkoston pisin mahdollinen etäisyys on myös polku A–B–D–C, kun yhteyksien suunnat huomioidaan halkaisija saa arvon kolme.

Kuvio 1. Esimerkki suunnatusta verkostosta

Koodasin väreillä solmut tuontiluvun arvon perusteella. Tämän mukaisesti väritin B:n punaisella kolmesta tähän saapuvasta yhteydestä, D:n oranssilla kahdesta tähän saapuvasta ja C:n keltaisella yhdellä tähän saapuvasta yhteydestä johtuen. Vihreään solmuun ei kohdistu yhtään yhteyttä, joten sillä perusteella väritin solmun vihreäksi. B:n ja D:n välillisyyden on sama, joten myös tätä ilmaiseva koko on sama. Laskennallisesti kaksi kolmasosaa kaikista teoreettisista yhteyksistä solmujen välillä on käytössä, joten kuvaajan tiheys on noin 0,33. A on muodostanut yksisuuntaisen yhteyden B:hen. A:lla ei itsellään ole seuraajaa. Tuontilukujen näkökulmasta A on siis kuitenkin isolaatti, vaikka A ei olekaan täysin irrallaan kyseisestä verkosta.

Kuvio 2 havainnollistaa välillisyyttä. B omaa suurimman välillisyyden verkostossa, sillä sen kautta kulkevat solmujen A ja B lyhimmat polut. Esimerkiksi päästäkseen A:sta C:hen täytyy kulkea B:n kautta eli lyhin polku A–C tarkoittaa käytännössä polkua A–B–C. Vastaavasti lyhin polku C:stä A:an on C–B–A. B:n kautta kulkee siis kaksi lyhintä polkua, joten B saa välillisyyden arvoksi 2. B:stä on suora yhteys A:han ja B:stä on suora yhteys C:hen. Toisin sanoen A ei ole minkään kahden solmun yhteyden välissä ja saa siis välillisyyden arvoksi nollan. Vastaavasti solmun A: arvosta päätellen, että C-solmu saa välillisyyden arvoksi nollan.

Kuvio 2. Välillisyyden suunnatusta verkostosta

Kuviossa 2 keskimääräinen geodeettinen etäisyys on 1,33. Tämä saadaan laskemalla polkujen pituus jaettuna polkujen määrällä. Polut kuviossa ovat A–B, A–B–C, B–C sekä näiden peilikuvat B–A C–B–A ja C–B. Laskukaava siis on $(1+2+1+1+2+1)/6$. Keskimääräisesti lyhimmät polut ovat verkostossa enimmäkseen kahden solmun välisiä yhteyksiä.

Keskityn analyysissä myös verkostojen sosiaaliseen ulottuvuuteen. Sosiaalisten verkostojen tutkimisella on juurensa psykologiassa, sosiologiassa ja aiemmin mainitussa solmuja selittävässä graafiteoriassa. Tunnustan tässä tutkimuksessa myös verkostojen teknologisen ja informaatioteknologisen taustan Twitter-ympäristön erityispiirteiden kautta.

Haen NodeXL Pro:sta dataa kahdella tapaa NodeXL Pro:sta. Kansanedustajien keskinäisiin seuraamisiin liittyen haen dataa toiminnolla Twitter User Network. Ohjelma kohdistaa haut syöttämieni kansanedustajien käyttäjätilinimiin Twitterissä ja luo verkoston seuraamisten perusteella. Aktiivimallin aihetunnisteen #aktiivimalli ympärille muodostuneen keskusteluverkoston luon toiminnolla Twitter Search Network. Tämän perusteella ohjelma hakee keskusteluista rajaukseni mukaan 1000 viimeistä viestiä, joissa mainitaan #aktiivimalli. Koska tässä tutkimuksessa minua kiinnostaa juuri kansanedustajien aloittamat keskustelut aiheesta ja näiden saamat uudelleentwiittaukset, poistan verkostodatasta myöhemmin muut kuin kansanedustajien aloittamien twiittien uudelleentwiittauksia koskevat twiitit. Kansanedustajien keskinäisten seuraamisten perusteella luoduista verkostoista käytän toisinaan tiivistyssyistä nimeä seuraajaverkosto ja aiheainintojen perusteella syntynyttä verkostoa nimellä keskusteluverkosto.

Keskusteluverkoston analyysin yhteydessä tarkastelen tilannetta, jossa kansanedustajan aloittamasta aiheesta kerrotaan Twitterissä eteenpäin. Tälle tiedonjakamiselle on Twitterissä oma nimitys *uudelleentwiittaus* (engl. *retweet*). Kun halutaan vakiintunutta tiettyä aihetta koskevaa keskustelua, niin tälle voi luoda Twitterissä aihetta koskevan *aihetunnisteen* (engl. *hashtag*), jota merkitään Twitterissä #-symbolilla. Tutkimuksessa tarkastelen keskusteluverkoston yhteydessä tilanteita, joissa mainitaan tietty kansanedustajan aloittama keskustelu aihetunnisteella #aktiivimalli ja tätä viestiä jaetaan uudelleen uudelleentwiittaustoiminnolla. Kansanedustajat ovat tarkastelun keskushenkilöitä aktiivimallia koskevassa keskusteluverkostossa, joten käytän ajoittain yksittäisestä kansanedustajasta

termiä *napa* (engl. *hub*). Haen vaihtoehtoisia selityksiä selittämään yleisön uudelleentwiittausprosessia Twitter-tilien *seuraajien* (engl. *followers*) määrällä ja kansanedustajien itsensä *seuraamien Twitter-käyttäjien määrällä* (engl. *followees*).

Verkostotutkimuksen eri tieteiden lähestymistavoista huolimatta kaikilla verkostoilla on yhteisiä ominaisuuksia, joihin kiinnitän huomiota myös tässä tutkimuksessa. 1) *Pieni maailma-efekti* (engl. *small world effect*) tarkoittaa, että suurin osa solmupareja suurimassa osassa verkostoja on yhdistetty lyhyillä viestiyhteyksillä. 2) *Verkostonavigointi* (engl. *network navigation*): Pieni maailma- ilmiön lisäksi verkostot osoittavat, että ihmiset ovat hyviä löytämään polkuja verkostoissa. 3) *Ryppäytyminen* (engl. *clustering*) tarkoittaa, että jos solmulla A on yhteys solmuun B ja B on sidoksissa solmuun C, on todennäköistä, että solmu A on myös yhteyksissä solmuun C. 4) *Solmujen astevaihtelut* (engl. *degree distribution*): Solmujen ryhmytymistä voi selittää todennäköisyyksien avulla. (Kadry & Al-Taie 2014: 103) Pieni maailma- ilmiöön liittyen odotan kansanedustajien suuresta määrästä huolimatta olevan yhteydessä muutaman taustavaikuttajan avulla. Tyyppillisesti tällaisesta ilmiöstä kertoo mittalukuina harvaan verkostoon viittaava pieni tiheysluku ja samassa verkostossa ilmenevä keskimääräisesti pieni solmujen välinen geodeettiseen etäisyys. Verkostonavigointipyrkimykset tarkoittavat kansanedustajien näkökulmasta yrityksiä seurata ajankohtaista poliittista keskustelua muiden vaikuttajien kanssa. Ryppäytymisestä päättelen, ketkä kansanedustajat tiedostavat todennäköisesti toistensa läsnäolon myös sosiaalisen median ulkopuolella. Odotan yhteisiä intressejä jakavien poliitikkojen ryppäytyvän keskenään hanakasti. Astevaihtelut kertovat muun muassa laskennallisista suosituimmuuksista twiittaajien kesken eli keitä seurataan ja kenellä on todennäköisesti valtaa muihin.

Keskusteluverkoston osalta hyödynnän Habermasin (Habermas 2006: 415– 416) teoretoisointia poliittisen viestinnän toimijoista. Tämän perusteella arvioin toimijoiden roolia poliittisen viestin jakamisessa ja nimeän keskusteluverkoston twiittaajat heidän roolinsa mukaisesti. Bastosin ym. (2013: 268) tutkimuksessa väitetään, että poliittisen viestin leviittämisessä tärkeimmät toimijat ovat muutamat aktiiviset henkilöt. Napahenkilöiden seuraamisella tai seurattavuudella ei niinkään ollut merkittävää vaikutusta. Testaan näitä

Bastosin ym. väitteitä ja arvioin Habermasin mallin soveltuvuutta analyysiluvussa 4. Habermasin teorian kuvaa selostan luvussa 2.1.

2 POLIITTINEN VIESTINTÄ

Koska tarkastelen kansanedustajien viestintää, käsittelen tässä luvussa poliittista viestintää ilmiönä. Ensin on tarpeen määritellä keskeinen termi poliittinen viestintä. Kuvaan sen avulla tyypillisiä edustajia ja sitten aikakauden sekä viestintävälineen välisiä kytköksiä politiikkaan Suomessa. Koska kansanedustuslaitos edustaa Suomen ylintä poliittista päätösvaltaa, on syytä kertoa eduskunnasta tarkemmin toisessa alaluvussa. Esittelen eduskunnalle ominaisen monipuoluejärjestelmän piirteitä. Kuvaan lyhyesti kansanedustustyöhön kohdistuvaa poliittista valvontaa ja kansanedustajien toimintakulttuuria. Lopuksi teoretisoin poliitikoista luotujen mielikuvien ja heidän käytännön toimiensa välistä suhdetta.

2.1 Poliittisen viestinnän erityispiirteitä

Ensiksi poliittinen viestintä mielletään Chandlerin ja Mundayn (2011) sanakirjamäärittelmän mukaan perinteisesti poliittisten ja suostuttelevien viestien tuottamiseksi ja vaikuttamiseksi kampanjoinnissa ja mainoksissa ennen kaikkea joukkoviestinnässä. Toiseksi tällä tarkoitetaan viestien kulkua poliittisessa tarkoituksessa henkilöiden välillä tai viestintävälineen avulla. Kolmanneksi poliittinen viestintä on yhteinen tutkimuskenttä viestintätieteen ja politiikan tutkimuksen kesken, joka keskittyy poliittisiin järjestöihin, mediajärjestöihin tai kansalaisyleisöön. (Chandler ja Munday 2011) Kuvaan seuraavaksi Habermasin teorian avulla tyypillisiä poliittisen viestinnän osapuolia ja sen jälkeen kuvaan välinenäkökulmaa mediakentän muutoksen kautta.

Habermas (2006) teoretisoi politiikan toimijajoukkoa. Hänen mukaansa välttämättömiä toimijoita poliittiselle julkisuudelle ovat mediajärjestelmän ammattilaiset ja poliitikot. Erityisesti journalisteja tarvitaan muokkaamaan uutisia, raportteja ja kommentteja. Tarvitaan poliitikkoja, jotka ovat paitsi julkisen mielipiteen yhteiskirjoittajia myös vastaanottajia. Edellisten lisäksi tähän kuuluu viisi muuta toimijaa, jotka ilmaantuvat virtuaaliselle julkiselle areenalle: 1) lobbarit edustavat erityisryhmien tarpeita; 2) puolestapuhujat, jotka edustavat joko yleisiä eturyhmiä tai korvaavat edustuksen puutetta marginalisoituneilla ryhmillä, jotka ovat kykenemättömiä pitämään tehokkaasti ääntä intresseistään; 3) asiantuntijat, jotka ovat tunnustettuja ammatillisella tai tieteellisellä tietotaidolla jossain

erikoistuneessa aiheessa ja heidät on kutsuttu tarjoamaan neuvoja; 4) moraaliryrittäjät, jotka kohdistavat julkisen huomion väitettyihin laiminlyötyihin asioihin; 5) älyköt, jotka ovat saavuttaneet maineensa, toisin kuin puolestapuhujat tai moraaliryrittäjät, tietyllä alalla ja jotka sitoutuvat politiikkaan asiantuntijoita ja lobbareita spontaanimmmin. (Habermas 2006: 415–416) Habermasin teoriasta on luettavissa, että poliitikkojen muodostama ydin tarvitsee journalistieja sanomansa kuuluttamiseen. Tässä tutkimuksessa kuitenkin välttämätön väline on Twitter. Tutkimukseni kohteena olevien poliitikkojen viestintä koostuu enemmän tai vähemmän kuvatuille ryhmille suunnatusta viestinnästä. Yhtä lailla nämä poliitikkojen ympärillä toimivat muut jäsenet vaikuttavat viestien kulkuun. Hyödynnän Habermasin teoriaa selittäessäni keskusteluverkoston solmujen rooleja aiheesta aktiivimalli.

Suomalainen politiikan tutkija Herkman (2011) väittää, että vaikka politiikan ja median tiivis suhde on jo pitkään ollut suosittu tutkimuskohde, niin varsinaista akateemista yleisyyttä ei aiheesta suomen kielellä löytynyt. Tutkimuksissa on toistuvasti kohteena jokin politiikan julkisuuteen liittyvä ilmiö, kuten mediakohu tai vaalit. Usein nämä tutkimukset kiinnittyvät vahvasti kohteena olevaan empiiriseen tapaukseen, eikä niissä pyritäkään teoreettiskäsitteelliseen kokonaisnäkemykseen. (Herkman 2011: 7) Havaitsin tämän myös itse etsiessäni teoriataustaa tutkimukselleni. Tutkimusartikkeleja selatessani havaitsin myös, että poliittiset kulttuurit länsimaissakin osoittautuivat maakohtaisesti verrattain vaihteleviksi.

Herkman lähestyy aihetta mediajärjestelmän muutoksen kautta 1980-luvulta 2000-luvulle. Hän kuvaa muutosta kolmen tekijän kautta: 1) poliittisen lehdistön heikentyminen, 2) Yleisradion aseman heikentyminen radio- ja televisiojulkisuudessa ja 3) muutokset viestinten painoarvoissa. (Herkman 2011: 130) Poliittikka on paitsi suuresti sidoksissa paitsi kohdemaahan myös aikaan. Perustelen tutkimukseni valintaa jättää perinteisen median valtiomedia pois tästä tutkimuksesta tarkastellakseni paremmin todettua viestintäkulttuurin murrosta. Viestin mukaisesti uusimmat mediavälineet, kuten tarkastelemani sosiaalisen median palvelu Twitter muokkaa politiikkaa omaan suuntaansa.

Herkman arvioi uusimpia alan trendejä. Hän lainaa Henry Jenkinsin käsitettä konvergenssikulttuurista. Tässä uusi ja vanha media kohtaavat. Media limittyy suuriin mediakorporaatioihin ja jossa mediatuottajat ja mediakuluttajat kamppailevat toistensa kanssa ennalta arvaamattomasti mediakentän voimasuhteista. – Konvergenssikulttuurissa sisällöt kiertävät viestimestä ja yhteydestä toiseen sekä erilaisissa yritysälhtöisissä että ruohonjuurita-son käytännöissä. (eml. 2011: 152) Twitter-sisällöt ovat harvoin täysin uutta uutisvirtaa.

2.2 Eduskunnan koostumus ja eduskuntatyö

Eduskunnassa on kaksisataa kansanedustajaa, jotka valitaan vaaleilla kerran neljässä vuodessa. Eduskunnassa edustajat kuuluvat eduskuntaryhmiin. Suomea edusti vuonna 2018 yhdeksän ryhmittymää, joista Keskusta oli suurin 49 kansanedustajalla ja Kristillisdemokraatit pienin viidellä edustajalla. Suomi oli jaettu 13 vaalipiiriin maakuntajaon mukaisesti. Kustakin vaalipiiristä valitaan asukasmäärään suhteuttaen se määrä kansanedustajia, jota vaalipiirissä asuvien Suomen kansalaisten lukumäärä kuusi kuukautta ennen vaaleja osoittaa. Esimerkiksi pääkaupungin ympärillä olevassa Helsingin vaalipiiristä valitaan 22 kansanedustajaa, kun esimerkiksi harvaanasutun ja pohjoisen Lapin vaalipiiristä valitaan 7 kansanedustajaa. Ahvenanmaan vaalipiiristä valitaan kuitenkin aina yksi kansanedustaja. (Eduskunta 2018 b)

Aineistonkeruuhetkellä hallituspuolueisiin kuuluivat Keskusta, Kokoomus ja Siniset (Helsingin Sanomat 2017). Ministereitä oli samaisella hetkellä 17 (Valtioneuvosto 2017). Tietojen tarkistamisen seurauksena maaliskuussa 2018 havaitsin, että ministerien kokonaismäärä oli pysynyt samana. Ministerien toimenkuvissa oli kuitenkin tapahtunut muutoksia. Kai Mykkänen oli siirtynyt ulkomaankauppa- ja kehitysministerin paikalta sisäministerin paikalle. Sisäministeri Paula Risikko ja perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula olivat siirtyneet vastaavasti muihin tehtäviin eduskunnassa. (Valtioneuvosto 2018) Aineistonkeruuhetken olennaisimman informaation koostin taulukkoon 1. Siinä eduskuntaryhmien nimitys tulee niitä vastaavista puolueista.

Taulukko 1. Kansanedustajien ryhmittyminen eduskunnassa 1.12.2017, (N = 200 kansanedustajaa)

Hallituksessa joulukuussa 2017	Kansanedustajien lkm	Ministerien lkm
Keskustan eduskuntaryhmä	49	7
Kokoomuksen eduskuntaryhmä	38	5
Sininen eduskuntaryhmä	19	5
Yhteensä	106	17

Oppositiossa joulukuussa 2017	Kansanedustajien lkm
Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä	35
Perussuomalaisten eduskuntaryhmä	17
Vihreä eduskuntaryhmä	15
Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä	12
Ruotsalainen eduskuntaryhmä	10
Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä	5
Yhteensä	94

Tämän tutkimuksen kannalta eräs olennainen muutos tapahtui puoli vuotta ennen ensimmäistä aineistonkeruuvaihetta. Perussuomalaiset jakaantuivat kesällä 2017 Perussuomalaisiin ja Sinisiin. Aamulehdessä arvioitiin, tiesikö pääministeri Sipilä tuolloin ennakkoon Perussuomalaisten hajoamisesta. Lehdessä pohdittiin, miten tämä vaikuttaa hallituksen kokoonpanoon. Kesällä spekulointiin jopa hallituksen hajoamisesta. Muutosten seurauksena Perussuomalaiset lähtivät joka tapauksessa hallituksesta ja pääministeri valitsi uuden puolueen jäsenet hallitukseen. Aineistonkeräämishetkellä tästä puolueesta käytettiin nimeä Sininen tulevaisuus. (Aamulehti 2017)

Tarkastelen seuraavaksi kansanedustajien keskinäistä viestintää kansanedustajien valta-aseman näkökulmasta. Eduskunta on Suomen ylin valtio-organisaatio. Se käyttää lainsäädäntövaltaa ja päättää myös valtiontaloudesta. Hallitusvaltaa käyttävät tasavallan presidentti sekä valtioneuvosto, josta käytetään myös nimitystä hallitus, jonka jäsenten tulee nauttia eduskunnan luottamusta. Eduskunta valitsee hallituksen pääministerin, jonka tasavallan presidentti nimittää tähän tehtävään. Muut hallituksen ministerit presidentti nimittää pääministeriksi valitun ehdotuksen mukaisesti. (Oikeusministeriö 2016) Käytän

tässä tutkimuksessa valtioneuvostosta jatkossa nimitystä hallitus, koska se on vakiintunut yleiskieleen. Presidentin virka on käytännössä vain juhlallinen, kun hallitusta ja pääministeriä nimitetään.

2.2.1 Eduskunnan valvonta

Eduskunta valvoo hallituksen ja hallinnon toimintaa sekä *poliittisesti* että *oikeudellisesti*. Oikeudellisella valvonnalla varmistetaan ministerin virkatoimien lainmukaisuus. (Eduskunta 2018 c) Keskityn tässä tutkimuksessa vain poliittiseen valvontaan ja sen ilmene-mismuotoihin Twitterissä.

Poliittisella valvonnalla varmistetaan, että hallituksen toiminnalla on eduskunnan enemistön tuki. *Eduskunnan valvonnan keinoja ovat välikysymykset sekä kirjalliset ja suulliset kysymykset*. Hallituksen *itsevalvonnan keinoja ovat hallituksen eduskunnalle antamat kertomukset, selonteot, tiedonannot ja pääministerin ilmoitukset*. (Eduskunta 2018 c) Tässä välittyä tutkimukseni kannalta joukko muodollisia syitä kansanedustajien keskinäiselle viestinnälle. Kuvauksesta ilmenee kansanedustajien eri vallankäyttötavat. Osa kansanedustajista keskittyy politiikassaan ennen kaikkea arvioimaan hallituksen toimintaa, kun taas hallituksen jäsenet tuottavat tekstiä luottamuksen aikaansaamiseksi.

Politiikassa hallituksen toimia vastustavasta ryhmittymästä on oma termikin, joka on vakiintunut suomeen. Tästä käytetään nimitystä *oppositio*. Oxford English Dictionary (2004) määrittelee termin *oppositio* kirjaimellisesti tarkoittavan vastakkaista tai hyökkävää argumenttia tai toimintaa, vastustusta, erimielisyyttä, vastakohtaa tai vastalauseita. Sanatalla ollaan jotain *vastaan* tai erityisesti *oppositiossa*: konfliktissa tai eri mieltä jonkun asian kanssa. Poliittisessa kielessä *oppositiolla* viitataan samaan maahan kuuluvaa puolueeseen tai puolueisiin, jotka vastustavat hallitukseen kuuluvaa puoluetta. *Oppositio* ansaitsee demokraattisissa maissa paikkansa väittämällä palvelevansa valtion etuja paremmin tai yhtä hyvin kuin hallitus tai tietty puolue hallituksessa. (OED 2004) Kielitoimiston (2018) määritelmän mukaan *oppositiolla* tarkoitetaan niin ikään vastustusta ja vastarintaa.

(Kielitoimisto 2018 a) Oppositio puolue on eduskunnassa edustettu puolue, joka ei ole hallituksessa (Kielitoimisto 2018b). Tutkimukseni kannalta olennaisimmat määritelmät ovat kielitoimiston määritelmät, sillä tarkastelen oppositiota kategoriana. Oxford English Dictionaryn määritelmä on siinä mielessä hyödyllinen, että se auttaa ymmärtämään opposition perimmäistä tarkoitusta.

Kirjaimellisesti *ministerillä* tarkoitetaan henkilöä, joka toimii toisen viranomaisen alaisuudessa, joka tekee edustamansa ylimmän johdon tehtäviä (OED 2014). Ministereillä on hallituksessa valtuutustoomia toimivaltansa puitteissa vastuu suorittaa heidän nimikkeidensä mukaisia tehtäviä. Ministerit vastaavat toimistaan pääministerille, mutta kirjaimellisesti tulkiten kaikki ministerit ovat vastuuasemassa. Ministerit ovat vastuussa teostaan suomalaisille.

2.2.2 Eduskuntaryhmien välisestä erottautumisen keinoista

Suhteessa joihinkin länsimaisiin demokratioihin suomalaista eduskuntaa luonnehtii puolueiden kyky toimia yhdessä poliittisista erimielisyyksistä huolimatta. Suomalaista järjestelmää luonnehditaan politiikan tutkimuksessa myös monipuoluejärjestelmäksi. Tästä useiden puolueiden yhteistyöstä huolimatta puolueet pyrkivät tarkoituksella kuitenkin erottautumaan mielikuvien tasolla äänestäjille. Kansanedustajien kilpakumppaneistaan erottautumiseen pyrkivää julkista viestintää tutkitaan suhteessa puoluevihjeisiin. Kansanedustajat luovat mielikuvia äänestäjille kuulumalla tiettyyn puolueeseen, joka puolestaan linjaa yhteisiä arvoja esimerkiksi suhteessa valtionkontrolliin kansalaisen toimeentulosta tai uudistusmielisyydestä suhteessa perinteiden kunnioittamiseen. Verkostotutkimuksen näkökulmasta nämä puolueisiin liitetyt mielikuvat ovat omiaan selittämään, miksi tietyn puolueen kansanedustajat muodostavat keskinäisiä ryhmittymiä, keitä valitaan liittolaisiksi ja, minkä puolueiden edustajilta odotetaan aktivoitumista toimeentuloa koskevan lakimuutoksen tiimoilta.

Vertaileva politiikantutkimus jakaa *edustukselliset demokraatit* kahteen ryhmään sen perusteella, miten yhteiskunnassa vallitsevat erilaiset intressit otetaan huomioon. *Enemmistödemokratioiden* pelisääntöihin ei kuulu vallan jakaminen, vaan kulloinkin vallassa oleva taho tai puolue ratkaisee asiat lähes neuvottelematta opposition kanssa. Enemmistödemokratian tyypiesimerkkinä pidetään Isoa-Britanniaa. *Konsensusdemokratioissa*, joihin Suomen katsotaan kuuluvan, on monipuoluejärjestelmä ja koalitiollahitus, jolloin päätöksenteko on yhteisesti hyväksyttävissä olevien sopimusten tekemistä eri osapuolten kesken. *Deliberaatio* luonnehtii vahvaa konsensusdemokratiaa. Siinä on laajaan julkiseen keskusteluun nojaava päätöksenteko, johon kaikki olennaisimmat toimijat osallistuvat ja jossa vastakkaiset perustelut kilpailevat keskenään. Toisaalta vaikka konsensusdemokratiassa asiakysymyksiä valmistellessa kuunnellaan myös oppositiota, politiikka muotoutuu usein hyvin eliittikeskeiseksi. (Hellman 2012: 242–243)

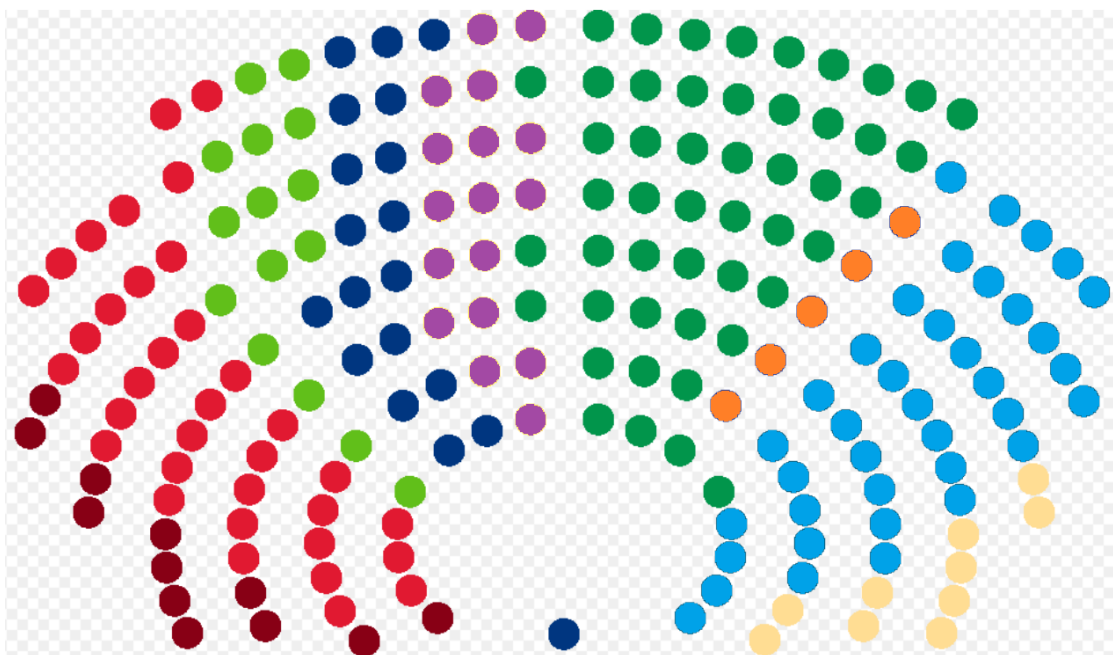
Suomessa *puolueiden välisiä eroja on vanhastaan havainnollistettu vasemmiston ja oikeiston käsitteillä*. Jako vasemmistoon ja oikeistoon vaikuttaa edelleen puolueiden välisen kilpailun taustalla. *Vasemmisto* korostaa perinteisesti valtion ja julkishallinnon roolia, *oikeisto* vapaita markkinoita ja yksilön valinnan vapautta talouden perusteella. Yleispuolueet ovat kuitenkin pyrkineet mielipiteissään myötäilevän kansalaisten enemmistön kantoja keskusta-asetelmassa. *Toinen keskeinen jako arvojen liberalismi ja konservatismi välillä*. Tällöin korostetaan muita kuin taloudellisia tekijöitä. *Liberalismi* painottaa ajattelun, ilmaisun ja elämäntapojen valinnan vapautta. *Konservatismi* korostaa perinteisiä ihanteita, yhtenäisiä käyttäytymismalleja ja perinteisten arvojen noudattamista. (Kunnallisan kehittämissäätiö 2015: 1)

Vasemmistoliiton, SDP:n ja Vihreiden puolueiden kohdalla tukijoiden enemmistö sijoittuu vasemmalle. Kokoomuksen kannattajat suuntautuvat selkeästi oikealle. Perussuomalaisten kannattajista kaksi viidestä on keskellä ja kolmasosa oikealla. Keskustan tukijoista lähes joka toinen sijoittaa itsensä vähemmän oikealle ja kaksi viidestä keskelle. (Kunnallisan kehittämissäätiö 2015: 1) Tiivistettynä puolueiden kannattajien kannoista päätellen, että Kokoomus on oikeistopuolue. Vasemmistoliitto, SDP ja Vihreät ovat vasemmistopuolueita. Keskusta on oikeahkolle suuntautuva puolue. Selvityksen mukaan perussuo-

malaiset olivat ennen tutkimusta edeltäviä vaaleja vuonna 2015 niin ikään hieman oikealle suuntautuva puolue. Sinisten ero Perussuomalaisista tapahtui selvityksen jälkeen. Tapahtumasta oli tämän tutkimuksen kirjoitushetkellä alle vuosi aikaa, joten väitän kannattajien arvottamiset olevan likimain samansuuntaisia.

Kunnallisalan kehittämissäätiön (2015) selvityksen mukaan Vihreiden (68 %) ja Vasemmistoliiton (55 %) kannattajista enemmistö on selkeimmin arvoliberaaleja. Perussuomalaisilla (36 %) ja Kokoomuksella enemmistö (36 %) kuuluu arvokonservatiiveihin. Oikeistolaisuus kasvaa selvästi tulojen kasvun myötä. Tulonsaajaryhmistä ainoastaan alle 20 000 vuodessa ansaitsevat sijoittivat itsensä keskimääräistä enemmän vasemmalle. Selvityksessä jaettiin puolueiden kannattajien arvojen suuntautumista akselilla vasemmalta oikealle. (Kunnallisalan kehittämissäätiö 2015: 2) Olennaista tässä selvityksessä on, että vasemman laidan kannattajat mieltävät itsensä todennäköisesti arvoltaan liberaaleiksi. Paremman tulotason omaavat henkilöt sijoittavat itsensä todennäköisesti oikealle. Kuitenkin kunkin puolueen kannattajien arvoissa on selkeästi hajontaa. Tämä viittaa käsityksen puolueiden kannattajien sijoittumisesta arvoissa vasemmistosta oikealle olevan vanhahtava, mutta toisaalta osittain ennustavan kannattajien mielikuvia. Hyödynnän tätä vasemmisto–oikeisto- luokittelua, kun arvioin aktiivimallista keskustelleiden toimintaa.

Eduskuntaryhmät istuvat täysistuntosalissa niin sanotussa ranskalaisessa istumajärjestyksessä. Tämän mukaisesti vasemmistoryhmät puhemiehen vasemmalla ja oikeistoryhmät oikealla puolella. Kuitenkin tästä poikkeaa Ruotsalainen eduskuntaryhmä, joka istuu salin oikeassa laidassa, koska tulkki on lähellä virkamiesaitiossa. Valtiopäiväjärjestykseltään vanhimmat edustajat istuvat yleensä eturiveissä ja nuorimmat kansanedustajat takariveissä. (Eduskunta 2018 d) Tutkimushetken istumajärjestys on kuvassa 4. Kuvalla hahmotan, että eduskunnan istumajärjestys kuvastaa kansanedustajien kannattajakunnan yhteisiä arvoja. Tämä aatetaustan mukainen järjestäytyminen selittää ainakin osittain kansanedustajien verkostoitumista keskenään. Puolueideologiaansa nimensä mukaisesti edustava Vasemmisto sijaitsee äärivasemmalla puhemiehestä päin katsottuna ja Keskustan eduskuntaryhmä sijaitsee hieman keskeltä oikealle. Kokoomus on äärioikealla, kun karsii pois tulkkipalvelusta johtuvan syyn Ruotsalaisen ryhmittymän sijainnille.

Kuva 4. Eduskuntaryhmien istumajärjestys vasemmalta oikealle: Vas., SDP, Vihr., Sin., PS, Kesk., KD, Kok. ja RKP. Eduskunta (2018 e)

Kristillisdemokraattien kannattajien sijoittumisesta ei ollut Kunnallisalan kehittämissääntöselvityksessä mainintaa, mutta yleisesti ottaen näyttää siltä, että puolueet ovat ryhtyneet eduskunnassa kannattajien mielikuvia vastaavasti vasemmisto–oikeisto-asetelmaan. Käytännön tekoihin tasolla, kansalaisille tarjotun ja kansalaisten saamien mielikuvien tasolla kansanedustajien toiminta näyttää hyvin erilaiselta. Tarkastelen seuraavaksi lähemmin poliittisen viestinnän kohdentamista tietyille kohderyhmille.

Conroy-Krutz, Moehler & Aguilar (2016) tutkivat puoluevihjeiden vaikutuksia äänestysvalintoihin uudessa monipuoluejärjestelmässä Ugandassa (eml. 1). Heidän mukaansa vihjeet näyttävät tärkeää roolia yksilöiden poliittisessa päätöksenteossa. Vihjeet vaikuttavat yksilöiden äänestämisiin ja aihe mielipiteiden muodostamiseen ja informaation prosessointiin. Tutkijoiden mukaan näiden vihjeiden muoto vaihtelee. Vaihtelua on esimerkiksi puolueiden ja ideologioiden nimikkeistä viittausmerkintöihin ja ehdokkaan väestötietoihin. Puoluevihjeet ovat saaneet paljon huomiota tutkimuksissa maissa, joilla on pitkäkestoiset perinteet puoluejärjestelmissä, kuten Yhdysvalloissa. Näissä puitteissa äänestäjät

käyttävät vihjeitä määritelläkseen ehdokkaiden poliittisia kantoja tai he tukevat heidän puoluetovereitaan perustuen psykologisiin siteisiin puolueista, joita on usein tarjottu eteenpäin sukupolvien ajan. (Conroy-Krutz, Moehler & Aguilar 2016: 4) Oletan tässä tutkimuksessa siis kansanedustajien toimivan heidän äänestäjensä huomioiden. Kuuluminen tiettyyn puolueeseen näyttää toimivan siis heuristiikan tapaan äänestäjien arvioidessa poliitikkojen aikomuksia ja pohtiessaan äänestämistä. Tässä mielessä odotan poliitikkojen verkostoitumisessa näkyvän kohtalaisesti puoluetastaan viittaavia ryhmittymiä. Kansanedustajalta odotetaan ainakin joissain määrin tyyppillistä käyttäytymistä suhteessa hänen edustamaansa puolueensa. Korostan tämän vuoksi tutkimuksessa kansanedustajien puolueisiinsa liittyviä tunnisteita yksittäisten kansanedustajien kohdalla.

Conroy-Krutz, Moehler & Aguilar (2016) tutkivat puoluevihjeiden vaikutuksia äänestysvalintoihin uudessa monipuoluejärjestelmässä Ugandassa (eml. 1). Heidän mukaansa vihjeet näyttelevät tärkeää roolia yksilöiden poliittisessa päätöksenteossa. Vihjeet vaikuttavat yksilöiden äänestämisiin ja aihe mielipiteiden muodostamiseen ja informaation prosessointiin. Tutkijoiden mukaan näiden vihjeiden muoto vaihtelee. Vaihtelua on esimerkiksi puolueiden ja ideologioiden nimikkeistä viittausmerkintöihin ja ehdokkaan väestötietoihin. Puoluevihjeet ovat saaneet paljon huomiota tutkimuksissa maissa, joilla on pitkäkestoiset perinteet puoluejärjestelmissä, kuten on esimerkiksi Yhdysvalloissa. Näissä puitteissa äänestäjät käyttävät vihjeitä määritelläkseen ehdokkaiden poliittisia kantoja tai he tukevat heidän puoluetovereitaan perustuen psykologisiin siteisiin puolueista, joita on usein tarjottu eteenpäin sukupolvien ajan. (Conroy-Krutz, Moehler & Aguilar 2016: 4) Oletan tässä tutkimuksessa siis kansanedustajien toimivan äänestäjensä huomioiden. Kuuluminen tiettyyn puolueeseen näyttää toimivan siis heuristiikan tapaan äänestäjien arvioidessa poliitikkojen aikomuksia ja pohtiessaan äänestämistä. Tässä mielessä odotan poliitikkojen verkostoitumisessa näkyvän kohtalaisesti puoluetastaan viittaavia ryhmittymiä. Kansanedustajalta odotetaan joissain määrin tyyppillistä käyttäytymistä suhteessa hänen edustamaansa puolueensa. Korostan tämän vuoksi tutkimuksessa kansanedustajien puolueisiinsa liittyviä tunnisteita yksittäisten kansanedustajien kohdalla.

Tutkijoiden Conroy-Krutzin Moehler & Aguilar (2016) mukaan puoluevihjeet voivat vaikuttaa äänestäjiin uusissakin monipuoluejärjestelmissä, koska ne vaikuttavat arvioihin poliitikkojen kyvykkyydestä, mieltymyksistä ja kannatettavuudesta. Puolueiden jäseniin yhdistetään samoja piirteitä kuin heidän johtajiinsa. Toisaalta tyytyväiset äänestäjät pitävät puoluejohtajien kanssa samassa puolueessa toimivia muita poliitikkoja kyvykkäinä, toisaalta puolueen toimintaan tyytymättömät äänestäjät olettavat, että todennäköisemmin samassa puolueessa toimivat muut jäsenet ovat sidoksissa tulokseen. Toiseksi äänestäjät käyttävät puoluevihjeitä arvioimaan edustajien mieltymyksiä päätöksenteossa. Kolmanneksi kuuluminen puolueeseen toimii yksistään jo signaalina ehdokkaan kannatettavuudesta, vaikka käytännön näyttöhistoria olisikin vielä vähäinen. (eml. 24) Kansanedustajien kannattaa olla tietoisia heidän puoluejohtajiensa menestymisestä, sillä heidän arvostuksensa taso heijastuu heidän omaan menestykseensä. Puolueiden edustajilta odotetaan jonkin verran heidän puolueensa luoman mielikuvan mukaista käytöstä. Puoluejohtajien ympärille muodostunut kansanedustajien verkosto saattaa siis tämän perusteella kertoa puolueiden menestymisestä äänestäjien silmissä. Vastaavasti tällaisten verkostojen puuttuminen voi viitata, että yksittäinen kansanedustaja haluaa erottautua haitallisesta leimastaan suhteessa hänen puoluejohtajaansa. Tässä tutkimuksessa huomioin puoluejohtajat lisäämällä paikoittain heidän tittelinsä verkostokuvioihin. Selitän heidän avullaan verkoston muotoutumista. Laajennan näkökulmaa myös hyödyntämällä muita mahdollisia lisätitteleitä. Palaan tähän myöhemmin analyysissä.

3 TWITTER POLIITTISEN VIESTIN KANAVANA

Tässä luvussa kerron sosiaalisen median käsitteestä. Keskityn tutkimuksen kannalta olennaisimpaan niistä eli Twitteriin. Kerron Twitterin käyttäjäympäristöstä ja siihen olennaisesti liittyvistä termeistä. Kuvaan Twitterille tyypillisen viestinnän, mikrobloggaamisen tai yleisemmin bloggaamisen suhdetta journalismiin. Laajennan kuvausta sosiaalisen median toimintaperiaatteista inhimillisen käyttäytymisen suhteesta teknilliseen ympäristöön.

3.1 Twiittaamisen peruskäsitteitä

TEPA (2010) määrittelee sosiaalista mediaa. Siinä on kyse tietoverkkoja ja tietotekniikkaa hyödyntävästä mediasta. Sosiaalisessa mediassa hyödynnetään vuorovaikutteisesti ja käyttäjälähtöisesti tuotettua sisältöä ja luodaan ja ylläpidetään käyttäjien välisiä suhteita. (TEPA – Sanastokeskus TSK:n termipankki 2010: 13) Termiä mukaillen pääpaino on yhdessä tuotetussa sisällössä ja jaetuissa kokemuksissa, ei esimerkiksi journalistisesti tasokkaasti tuotetussa sisällössä. Sosiaalinen media poikkeaa olennaisesti edeltäjistään siinä, että se mahdollistaa näppärästi kaksisuuntaisen informaation tuoton. Tässä suhteessa ei ole niin tarkkasuuntaista rajaa kuluttajien ja tuottajien välillä.

Sosiaalinen media tarjoaa alustan muun muassa ilmaista mielipiteitä, julistaa uutisia ja kommunikoida. Twitterille tyypillisenä piirteenä on aiheiden heterogeeninen luonne ja tiivis muoto johtuen rajatusta tilasta. (Zilincjk & Navrat & Koskova 2013) Twitterissä käyttäjä voi lähettää lyhyitä blogimerkintöjä, *twiittejä* (englanniksi *tweet*), palvelun verkkosivustolle selaimella tai matkapuhelimella. Merkinnät tulevat näkyviin käyttäjän palvelussa luomaan profiliin. Muiden käyttäjien tekemät blogimerkinnät näkyvät palvelun verkkosivulla, tai niistä voi saada tiedon tekstiviestinä, verkkosyötteenä tai muiden sovellusten avulla. (TEPA – Sanastokeskus TSK:n termipankki 2010: 44) Twitterin pääkonttori sijaitsee Yhdysvalloissa. Twitterillä on 500 miljoonaa aktiivikäyttäjää kuussa (Twitter 2018). Twitter on verkkopalvelu, jossa on siis mikroblogin ja verkkoyhteisöpalvelun ominaisuuksia. Tästä johtuu Twitteriin liitetty termi mikroblogaus. Twitterin kohdalla puhutaan suuruusluokaltaan massiivisesta maailmanlaajuisesta mediailmiöstä.

Twitterissä on sille ominaisia merkkejä. Tunnisteella muotoa *@kayttajanimi* kutsutaan käyttäjiä Twitterissä. Twitter-käyttäjien lähettämistä ilmoitusluonteisista viesteistä käytetään nimitystä ”*tweet*” eli *twiitata*. (Larson & Moe 2011: 731) Esimerkiksi ministeri Kai Mykkänen käyttää twiiteissään käyttäjänimenään tunnustetta *@KaiMykkanen*. Twiitin yhteydessä käytetystä tunnisteesta *@KaiMykkanen* Mykkänen saa ilmoituksen omalle käyttäjätililleen. Tätä tarkoitetaan kutsumisella, jonka ansiosta ministeri voi reagoida häneen kohdistettuun viestiin ja esimerkiksi osallistua keskusteluun. Käyttäjänimen käyttäminen twiittisisällöissä on siis ennen kaikkea toiminnallinen tehokeino lisätä vuorovaikutteisuuden määrää omista viestisisällöissä.

Twitterissä on joukko ominaisuuksia, jotka tekevät siitä vuorovaikutteista. McHeyzer-Williams & McHeyzer-Williams esittelevät Twitter-palvelua. Twitter-palvelussa yksinkertaisinta vuorovaikutusta edustaa muiden ihmisten twiittien seuraaminen. Twiitejä voi ”tykätä” ja välittää eteenpäin. Näin voi vahvistaa tiettyä sisältöä ja kiinnostusta. Varsinaisen tekstisisällön lisäksi siihen voi laittaa linkkejä, kuvaa ja graafisia elementtejä. (McHeyzer-Williams & McHeyzer-Williams 2016). Twiittien kopioimista ja eteenpäin kutsutaan *uudelleentwiittaukseksi* (engl. *retweet*) (Szell & Grauwin & Ratti 2014). Yksittäisiin viesteihin saa nykyisellään mahtumaan 280 kappaletta merkkejä Rosen (2017). Tässä tutkimuksessa tarkastelemani uudelleentwiittaus voi sisältää suppeasta viestialueestaan rikkaita elementtejä tekstin lisäksi. Tämä uudelleentwiittaus vastaa siis reaali maailman asiasta eteenpäin kertomista. Etenkin tällaisiin twiitteihin sisältyy metaelementtejä, jotka viittaavat lähtökohtaisesti varsinaisen pääkäyttäjäsällön ulkopuolelle.

Twitter-viesteihin voi liittää *hashtag-symbolin* #. Sitä käytetään aiheiden merkitsemiseen aihetunnisteiksi. Aihetunnisteet jäsentävät Twitterissä tapahtuvaa viestien vaihtoa asiansanojen muodostamiksi ryppäiksi, jotka ovat löydettävissä esimerkiksi hakukoneilla ja erillisillä tähän tarkoitukseen kehitetyillä työkaluilla. *Aihetunniste* nivoo twiitit toisiinsa, yhdistää ne hakutuloksissa ja muodostaa keskusteluketjuja, joita ilman hashtageja ei olisi olemassa. (Koskela & Sihvonen 2018: 37) Tässä tutkimuksessa tarkastelun kohteena on siis tällainen aihetta aktiivimallia koskeva aihetunniste *#aktiivimalli*.

Aihetunnisteet ja uudelleentwiittaamiset mahdollistavat paitsi keskustelun Twitterissä, myös näiden keskustelujen seuraamisen ja niihin palaamisen myöhemmin. Twitterin

käyttäjät voivat aihetunnisteilla ikään kuin kaapata keskusteluja tiettyjen aihetunnisteiden alle, he voivat yhteisöllisen verkostomaisen toimintansa avulla myös ohjailta virallisten tai institutionalisoitujen hashtagien käyttöä. Poliitikassa olemassa olevilla aihetunnisteilla käytäviin keskusteluihin ovat osaa ottaneet henkilöt, jotka ovat pyrkineet toiminnallaan viemään keskustelua aivan toisenlaisiin suuntiin kuin hashtagien asettajat ovat tarkoittaneet. (Koskela & Sihvonen 2018: 38) Käyttäessäni NodeXL Pro:ta löysin ohjelmalla hakusanalla aktiivimalli ja aihesanalla #aktiivimalli muodostetut viestit. Koska arkikäyttäjää löytää Twitterin hakukoneella hashtag-alkuiset twiitit, rajasin kansanedustajien aloittaman viestittelyn koskemaan vain täsmällisellä aihetunnisteella merkittyjä viestejä. Tähän liittyen poistin NodeXL Pro:sta muut twiitit kuin kansanedustajien aiheesta aktiivimalli tai tunnisteella #aktiivimalli aloittamat twiitit ja näihin kohdistuneet muiden twiittaajien uudelleentwiittaukset tarkastelujaksolla.

Koskela ja Sihvonen (2018) selvittävät tutkimuksessaan Twitterille ominaisen aihetunnisteen kirjavaa käyttöä. Heidän mukaan aihetunniste voi toimia 1) lukemaan houkuttavana klikkiotsikkona, 2) tekstiä selittävänä metadatana ja 3) kielen funktiona, kuten ajan ja paikan ilmauksina. (Koskela & Sihvonen 2018) Olennaista tässä on huomata, että tutkimukseni #aktiivimalli-tunnistetta oli mahdollista käyttää kaikissa näissä kategorioissa teemaan liittyen. Aihetunniste palvelee Twitterissä niin luonnollista kieltä kuin tiedon löydettävyyttä. Tämä erottaa aihetunnisteita ja esimerkiksi tämän tutkielman löydettävyyttä palvelevien asiansanojen välillä. Tässä tutkimuksessa luotan siihen, että twiittaajat yhdistävät aihetunniste #aktiivimalli:n vastaavaan voimaantulleeseen lakiin.

Smallin (2011) mukaan populaarikirjallisuus ehdottaa, että Twitter on demokraattinen media, koska se sallii asian kulun seuraamisen tapahtumapaikalla ja demokraattisen aktiivismin. Kuitenkin Smallin omassa tutkimuksessa päätoiminto poliittisilla avaintunneilla, kuten #cdnpoli, oli tiedottaminen. Poliittinen dialogi ja raportointi oli tunnisteiden avulla harvinaista. Kyseisen tunnisteiden osalta olennainen käyttöyhteys palveli verkkoviestintäinformaation löytämistä eli #cdnpoli:a käytettiin tiedonlevityssyötteenä. Poliittisen avaintunnisteiden arvo johtui myös sen reaaliaikaisesta luonteesta, jolla informaatiota jaettiin (Small 2011: 872).

Hashtag tiivistää viestisisältöä mukailemalla tiettyä teemaa. Viestiä tulkitakseen käyttäjältä vaaditaan viitseliäisyyttä ottaa selvää, mitä kyseisen tiivistyslinkin taakse kätkeytyy. Hashtag on merkinä näppärä, mutta sisällöllisesti se ei välttämättä tuo mitään uutta keskusteluun. Smallin tutkimuksessa avaintunniste #cdnpoli toimi kuitenkin menestykkäästi käytössä, kun siihen liittyvä informaatio pidettiin ajantasaisena. Myös tutkimukseni avaintunniste #aktiivimalli oli tutkimushetkellä ajankohtainen tunniste linkittämään käytännössä samalla nimellä kulkevaa uutta lakia.

3.2 Bloggaamiskulttuurin suhteista journalismiin

Twiittaamiseen liitetystä termistä eli mikrobloggauksessa ja bloggauksessa on pohjimiltaan kyse samasta asiasta. Tästä johtuen käytän tässä luvussa ilmiöstä samaa termiä eli bloggaaminen.

Bennettin ja Ieyngarin (2008) mukaan tyypillisenä mediapiirteenä tiedotusvälineissä 2000-luvulla on alettu suosimaan pirstaleista ja hyvin tarkkaan rajattua uutisointia eli puhutaan niche news -tyyppisestä uutisoinnista. (Bennet & Ieyngar 2008: 723–724) Lehdistön, radion ja television rinnalle on tullut verkkoviestintä. Verkkoviestinnän erityispiirteenä on sosiaalinen media ja sen työkaluista tässä tutkimuksessa tarkastelemani Twitter.

Bloggaamista ei tulisi nähdä erillisenä muusta mediasta vaan ideaverkostona osana uutta median ekosysteemiä. Kenenkään ei tulisi odottaa viimeisteltyä ja täysin uniikkia tarinaa tai ideaa blogeilta. Bloggaajat keskustelevat, leikkaavat ja täydentävät tarinoita, joita valtamedia on luonut. Bloggaajien yhteisö tuottaa kuitenkin myös osallistuvaa journalismia, raportteja, kommentointeja ja tarkastaa faktoja, joita valtamedia hyödyntää vinkkilähteenään ja tarinaideoinaan. Valtamedian ja bloggaajien suhde on symbioottinen. (Lasica 2003: 71–72) Journalismi ja bloggaus hyötyvät toisistaan. Lasica maalaa varsin optimistisen kuvan bloggaamisesta. Lasica kuuluu varhaiseen blogien ja journalismin suhteita arvioivaan aikaan, jolloin bloggaaminen oli vielä suhteellisen uusi ilmiö ja journalistit

huolestuivat oman ammattinsa puolesta. Kommentti tarjoaa näkökulman, että tietyn rajuus blogeilta voi odottaa kelpo aineistoa, mutta ennen kaikkea tuoreita näkökulmia. Tässä mielessä on aivan kelpoista tarkastella lähemmin kansanedustajien twiittausta ilman toimittajia, kunhan tunnustaa molempien arvon.

Bloggaajat haastavat perinteisiä uutislähteitä. Bloggaajat uskovat niiden olevan puolueellisia, työkeitä, elitistisiä ja korruptoituneita (McKenna & Pole 2007: 98). McKennan ja Polen tutkimuksessa tutkittiin keskimääräisiä poliittisista aiheista kirjoittavia bloggaajia (McKenna ja Polen 2007: 99). McKennan ja Polen tutkimuksessa valtaosa yhdysvaltalaisista bloggaajista näki työnsä informatiivisena. Vaikka bloggaajat linkittävät valtamedian lähteitä melko usein, he ottavat faktojen tarkastamisen varsin vakavasti. Sekä vanhoilliset että vapaamieliset bloggaajat ovat erityisen innokkaita tarkistamaan median perustan. Erityisesti vapaamieliset bloggaajat näkivät roolinsa median vahtikoirina. Tulosten mukaan valtaosa poliittisista bloggaajista käytti blogiaan suorittaakseen poliittisia aktiviteetteja, kuten rohkaisivat lukijoita ottamaan yhteyttä valittuihin toimihenkilöihin tai ottamaan osaa kokouksiin. Tutkijat arvelevat, että bloggaajilla on pulaa ajasta tai resursseista tai he mieluummin säilyttävät tietoviisaan statusensa. Vaikka kyseiset bloggaajat eivät keränneetkään kolehtia poliittisiin kohteisiin, joka toinen bloggaajista kehoitti lahjoittamaan rahaa hyväntekeväisyysorganisaatioille. (McKenna & Pole 2007: 106) Tämän tutkimuksen näkökulmasta poliittista bloggailua pidetään oivana keinona arvioida median työtä. Tutkimuksen perusteella odotan twiiteiltä aktivoimista poliittiseen toimeliaisuuteen ja tietynlaiseen aatteelliseen värityneisyyteen. Suoria taloudellisia tukiehotuksia tuskin ilmenee, ellei sitten pyritä vaikuttamaan hyväntekeväisyysorganisaation kautta. Odotan tutkimukseni blogeilta ajoittaisia hyviä huomioita ja poliittisesti aktivoivaa kieltä ilman taloudellisia vaateita.

Toiset ovat bloggaamisen suhteesta journalismiin epäileviä. Andrews (2003) mukaan bloggaajat tietävät vähän lähteiden riippumattomuuden varmistamisesta. Heillä on puutetta työkaluista ja kokemuksesta syvälliselle tutkimukselle. He eivät tiedä, kuinka tarkistaa faktoja. Vaativissa raportointitehtävissä, esimerkiksi poliisikorruptiotutkimuksessa, tyypillinen bloggaaja ei tiedä, mistä aloittaa. Andrews korostaa hyvänä puolena blogien kykyä toimia katalyytteinä journalismille. Lisäksi hyvänä erityispuolena blogeissa on

kyky esittää journalismista poiketen sellaista yksilön ääntä, joihin virallisiin lähteisiin luottavilla journalisteilla ei esimerkiksi sotaolosuhteista raportoimisessa ole mahdollisuutta. Tosin blogeissa korostetaan perinteistä mediaa enemmän havaintoja kuin faktuaalista dokumentointia. Bloggaajat vetävät suurempia johtopäätöksiä raakainformaatiosta. Blogit ovat kuitenkin hyviä välittömästä vuorovaikutteisuudesta johtuen aikaansaaman vuoropuhelua. Blogit tarjoavat parempaa ymmärrystä kuin perinteinen media, sillä ne kuvailevat ilmiötä värikkäämmiin miksi-kysymyksen kustannuksella. Andrews kuitenkin korostaa, että blogit voivat julkistaa myös kokonaan sellaista sisäpiirin tietoa, mihin toimittajilla ei välttämättä ole pääsyä heidän toimittajakulttuuristaan johtuen. (Andrews 2003: 63–64) Andrewsian analyysissä korostuu näkemys bloggauksen pintapuolisuudesta ja värityneisyydestä journalistisen kunnollisen taustoitustyöskentelyn sijaan.

3.3 Twiittaamisen politisoitumisesta

Twiittaamisen kautta tavoitettu potentiaalisten äänestäjien kohderyhmä ei täysin vastaa kohderyhmää digitaalisen ympäristön ulkopuolella. Tässä alaluvussa kuvaan Twitteriin muodostunutta poliittista ympäristöä sen tavoittaman yleisön perusteella. Kuvaan myös häilyvää rajanvetoa käydyn keskustelun poliittisuuden ja arkikeskustelun välillä.

Enjolras, Steen-Johnsen ja Wollebaek (2012) antavat sosioekonomisen kuvan sosiaalisen median käytöstä. Sosiaalisen median kautta tavoitettava joukko on nuorempaa kuin perinteisen median median avulla tavoitettava joukko. Kyseinen joukko on epätodennäköisemmin täyspäiväisesti töissä ja heille todennäköisesti maksetaan vähemmän kuin muulle väestölle (Emt. 904–905.) Toisin sanoen tutkimus antaa viitteitä siitä, että sosiaalisen median kautta tavoitettava joukko on matalammassa sosiaaliekonomisessa asemassa kuin muun median avulla tavoitettu joukko.

Tilastokeskus (2017) julkaisi tiedotteen yhteisöpalvelujen käytöstä. Tämän perusteella mitä nuorempi potentiaalinen äänestäjä on, sitä todennäköisemmin hän käyttää palvelua.

Tutkimushetkellä kuitenkin jo keski-ikäiset 45–54-vuotiaat ovat jo varsin hyvin omaksuneet yhteisöpalvelujen käytön. Käyttäjä todennäköisesti opiskelee, mutta huomattava osa yhteisöpalvelun käyttäjiä on työssä käyviä. Eläkeläisiä ei tiedotteen mukaan juuri kiinnostaneet yhteisöpalvelut. Mitä pidemmälle kouluttautunut kansalainen on sitä todennäköisemmin hän käyttää yhteisöpalvelua. Pääkaupunkiseudulla käytetään todennäköisimmin jotain yhteisöpalvelua. Yleisesti ottaen mitä tiuhempaan asutusta kunnasta mahdollinen äänestäjä on, sitä todennäköisemmin hän käyttää palvelua. Naisten ja miesten välillä ei ollut merkittävää eroa. Yhteensä kaikista vastaajista 60 prosenttia ilmoitti käyttävänsä vähintään yhtä yhteisöpalvelua. (Tilastokeskus 2017) Kansanedustajan tavoittama yleisö koostuu todennäköisemmin isojen kuntien asukkaista kuin pienien. Todennäköisesti tyyppisin äänestäjä opiskelee, mutta työssä käyvät ja keski-ikäiset käyttävät myös kohtalaisesti Twitteriä.

Van Zoonen, Muller, Alinejad, Dekker, Duits, van Romondt ja Wittenberg (2007) kuvaavat tutkimuksessaan poliittista viestintää. He tutkivat forumeja liittyen presidentinvaaliehdokkaiden esiintymiseen Dr. Phil Show:ssa. Forumit toimivat ohjelman katsojien ja aiheesta kiinnostuneiden jatkokäsittelyareenana. Heidän tutkimuksessaan oli merkittävää, että sinänsä poliittisesti neutraaleiksi tarkoitetuista teemoista eli yksityiselämästä ja siihen liittyen perhe-elämästä saa johdettua värikästä poliittista keskustelua. Forum-keskustelijat käyttivät näitä teemoja lähtökohtina omille poliittisille asetelmilleen. (van Zoonen ym. 2007: 334–336) Kuvattu esimerkki kertoo poliittisen viestinnän toisinaan saavan alkunsa hyvinkin epäpoliittisista tilanteista. Yleisö ratkaisee, onko aihetta kohulle. Johdannossa Iltalehden toimittaja toi kansanedustajien välisen Twitter-selkkauksen perinteiseen mediaan. Tässä on samalla esimerkki häilyvästä rajasta eri medioiden välillä.

Enli ja Skogerbø (2013) esittävät, että Twitter on paikka, jossa keskitytään yksittäiseen poliitikkoon enemmän kuin poliittiseen puolueeseen. Tässä mielessä poliittinen arena laajentuu henkilökohtaiseksi kampanjoinniksi. (Emt. 757–758) He toteavat, että poliitikot väittävät käyttävänsä Twitteriä enemmän demokraattiseen dialogiin kuin he käytännössä tekevät. Tässä tutkimuksessa Twitter vaikutti kuitenkin dialogisuudeltaan suuremmalta kuin Facebook. Markkinointi oli kuitenkin viestinnän päätarkoitus. Joillakin poliitikoilla oli selkeästi kiinnostus dialogisuuteen, mutta sillä ei niinkään ollut tekemistä puolueen

tai vaalivoiton tavoittelun kanssa. Toisille poliitikoille sosiaalinen media oli yksi markkinointipaikka muiden joukossa. Kuitenkin oli merkittävää, että mainonnassa korostettiin yksityisrooleja puolueen sijaan. (Emt. 769–770) Tutkimus antaa viitteitä, että poliittinen viestintä sosiaalisessa mediassa on monologisempaa kuin käyttöympäristö antaisi myöten. Poliitikot yrittävät kuitenkin lähestyä seuraajiaan osoittamalla arkisen puolen itsestään. Tässäkin tutkimuksessa todetaan, että poliittinen asiayhteys ei aina käy ilmi viestisisälöissä.

Enlin ja Skogerbøn (2013) mukaan poliitikkojen päätarkoitus sosiaalisen median markkinoinnissa vaikuttaa pikemminkin olevan toimeliaisuuden korostaminen kuin kandidaattien ja puolueiden brändäys äänestäjille (emt. 769–770). Poliitikot korostavat ennen kaikkea omaa tavoitettavuuttaan ja aktiivisuuttaan äänestäjille. Tällainen toimintatapa kertoo siitä, että Twitter nähdään yhtenä markkinointikanavana muiden viestintävälineiden joukossa ja poliittinen viestintä on tässä mielessä moniulotteista.

Enli ja Skogerbø (2013) tutkivat aikaisemmin norjalaisten poliitikkojen Twitter-käyttämistä. Heidän haastattelututkimuksessaan ilmenee, että poliitikot kyllä sanovat käyttävänsä Twitteriä demokraattisemmassa ja dialogisessa mielessä, mutta käytännössä viestittely on monologisempaa. Tärkeämpää näyttää olevan esillä oleminen kuin varsinainen viestisisältö. Twitteriä käytetään markkinoinnin välineenä. Altavastaja-asemassa olevat poliitikot mobilisoivat äänestäjiä Twitterillä. Nämä poliitikot matkivat suosituksen poliitikon viestintää ja yrittävät näin saada lisää seuraajia omille sivuilleen. Tutkijoiden havainnon mukaan tällaisissa tapauksissa ei voitu puhua henkilökohtaisen brändin luomisesta. (Enli ja Skogerbø 2013: 770) Tutkimusaineistoa tarkastelemalla yleisellä tasolla saan samalla paremman käsityksen sirpaleisen informaation luonteesta.

3.4 Poliitikkojen verkostoitumisen tutkimuksesta

Vainikka ja Huhtamäki (2015) tutkivat, miten poliitikot ja politiikan toimittajat verkostoituvat Twitterissä ja miltä verkostoituminen näyttää poliittisen viestinnän näkökulmasta

(Vainikka & Huhtamäki 2015: 165). Poliitikoista he valitsivat eduskuntapuolueiden ministereit, eduskuntaryhmien puheenjohtajat, eduskunnan puhemiehet ja valiokuntien puheenjohtajat. Näistä tutkijat valitsivat Twitteriä käyttävät henkilöt. Poliitiikan toimittajat valittiin levikiltään suurimpien lehtien uutis- ja kotimaan politiikan toimituksista. Näin muodostettua ryhmää tutkijat kutsuivat eliitiksi. Lopputuloksena syntyi verkosto, koska eliittiin kuuluvat seuraavat paitsi samoja Twitter-käyttäjiä myös toisiaan. Datan tutkijat keräsivät joulukuussa 2013. He tutkivat 1) poliitikkojen seuraajaverkostoa, 2) toimittajien seuraajaverkostoa, 3) toimittajien ja poliitikkojen yhteistä seuraajaverkostoa ja 4) poliitikkojen ja toimittajien keskusteluverkostoa. (Eml. 166–167) Twitterissä on mahdollista seurata käyttäjää ilman, että tämä seuraa takaisin kyseistä käyttäjää. Tällöin puhutaan verkostoaanalyysissä, että verkoston yhteydet ovat suunnattuja. Tässä on kyse ajan kuluessa syntyneestä vakiintuneesta verkostosta. Keskusteluverkosto puolestaan rakentuu, kun verkoston jäsen lähettää viestin toiselle tai mainitsee tämän viestissään. Tässä tutkimuksessa tutkin erikseen kansanedustajien keskinäisiä seuraajaverkostoja ja tämän jälkeen aktiivimallista virinnyttä keskusteluverkostoa, josta analysoin kansanedustajien ja näitä tukevien aktiivisten twiittaajien vaikutusta. Tiivistän seuraavaksi Vainikan ja Huhtamäen tutkimustuloksia.

Poliitikkojen suosituimmista seurattavista kahdeksan kymmenestä oli muita poliitikkoja. Suosituimpien listassa korostuvat valtapuolueiden, SDP:n ja Kokoomuksen kansanedustajat. (Vainikka & Huhtamäki 2015: 170) Toimittajien ja poliitikkojen verkostoissa oli jonkin verran päällekkäisyyttä, mikä tuki jonkin verran tutkijoiden käsityksiä mediavälitteisestä keskinäisestä riippuvuudesta. (Vainikka & Huhtamäki 2015: 175) He tutkivat verkostoaanalyysissä pienempiä alaryhmiä eli *klustereita*, joissa solmut ovat keskenään tiiviimmin verkostoituneita kuin klusterin ulkopuolisten solmujen kanssa. Kärkiseurattavien verkostosta he toteavat, että kaikki seuraavat kaikkia. Tutkijat pohtivat tutkimukseensa, miten klustereita voitaisiin verrata Twitterin ulkopuolisen maailman ryhmittymiin. (Vainikka & Huhtamäki 2015: 176) Toimittajien ja poliitikkojen keskusteluverkostosta Alexander Stubb on näyttävästi suurin solmu. Aineiston keruuhetkellä Stubb oli ensin EU-vaaliehdokas, sitä seurasi Kokoomuksen puheenjohtajakampanja ja huhtikuusta 2014 tuli hänen pääministerikautensa. (Vainikka & Huhtamäki 2015: 177–178)

Vainikan ja Huhtamäen tutkimuksessa ei varsinaisesti tullut yllätyksiä. Tutkimuksen perusteella pystyttiin osoittamaan suosituimpia seurattavia. Suurimpien puolueiden edustajat seuraavat toisiaan ja politiikan toimittajat seuraavat toisiaan. Poliitiikan toimittajat ja poliitikkojen verkostot menevät osittain päällekkäin. Alexander Stubbin solmu korostuu selkeästi. Twitterin sisäisistä syistä tätä selittää twiittausaktiivisuus. Verkoston näkyvin toimija oli samalla tutkimushetkellä myös näkyvässä erityisasemassa Twitterin ulkopuolella. Stubbin asema huipentui varsinaisen tutkimusvaiheen jälkeen pääministeriksi nimittämiseen. Suuri joukko toimijoista näyttäytyi tutkimuksellisesti vähemmän kiinnostavana joukkona. Tämä kertoo toisaalta jotain myös inhimillisen havainnoinnin rajallisuudesta. Niin poliitikot kuin toimittajatkin hakevat selkoa ajankohtaisesta keskustelusta oletetun keskushenkilön kautta. Aineistonkeruuhetkellä tästä kieli Stubbin noste politiikassa ja tämä jatkui ikään kuin jatkumona pääministeriasemaan saakka. Verkostoanalyysi toimii tutkimuksen apuvälineenä. Parhaimmat selitykset verkostoitumiselle löytyvät twiittamisen ulkopuolelta.

Bastos & Raimundo & Travitzki (2013) tutkivat viestin yhdistämisen suhteita viestien leviämiseen (eml. 263). He kuvaavat tutkimuksessa ilmiötä portinvartijan roolilla. Portinvartioiminen tarkoittaa päätöksentekoa siitä, mikä informaatio kulkee eteenpäin ja mikä ei. (eml. 261) He analysoivat *uudelleentwiittausverkostoa* (engl. *retweet network*), *käyttäjämaintaverkoston* (engl. *mention network*) ja *seuraajien ja seurattavien verkoston* (engl. *followers and followees*). Suuren määrän seuraajia omaavia käyttäjiä he kutsuvat *navoiksi* (engl. *hub*). Viestien jakautuminen Twitterissä riippuu vahvasti uudelleentwiittauksista, koska useimmat uudelleentwiitit ovat alun perin jonkun muun lähettämiä. (eml. 263) Tutkimuksessa keskityttiin poliittisten avaintunnisteiden #FreeIran, #FreeVenezuela ja #Jan 25 leviämismekanismeihin. (eml. 264–265). Verkoston navat eivät niinkään saa aikaan suurta viestien leviämistä. Sitä vastoin suuri merkitys on melko aktiivisilla käyttäjillä, jotka lähettävät kopioituja viestejä eteenpäin muutamille kontakteille. (eml. 268) Kyseisessä verkostoanalyysisessä tutkimuksessa annetaan uudenlainen selitys todellisille vaikuttajille verkostossa. Todellinen vaikuttaja ei välttämättä oikeasti ole paljon seurattu henkilö, kuten Vainikan ja Huhtamäen (2015) tutkimuksessa oli Stubb. Mer-

kittäviä hänen ohellaan saattoivat olla muutamat huomaamattomat toimijat, jotka laittoivat hänen viestejään eteenpäin. Tutkin aktiivimalliin yhteydessä näitä toimijoiden vaikuttavuutta kansanedustajanapojen ympärillä.

4 AINEISTON ANALYYSI

Tässä luvussa tarkastellaan analyysin tuloksia. Aluksi kerrotaan tutkimuksen kulusta eli kuinka analyysi on tutkimuksessa jäsentynyt. Tämän jälkeen tarkastellaan kansanedustajien Twitterin käyttöä yleisesti ja seuraavaksi analysoidaan keskinäiseen seuraamiskulttuuriin perustuvaa viestintää. Lopuksi perehdytään tiedonlevitykseen poliittisesta aiheesta #aktiivimalli kansanedustajilta muille twiittaajille.

4.1 Analyysin kulku

Aineiston analyysi alkaa kokonaisuuksista. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen liittyen tarkastelen yleisesti Twitterin käyttöä suhteessa kaikkiin kansanedustajiin ja heidän valta-asemaansa. Tässä jaottelussa valta-asemalla tarkoitan edustuksellista erityisasemaa ministerinä, hallituksessa tai oppositiossa. Tarkastelen myös ensimmäisessä vaiheessa Twitterin rekisteröineiden edustajien määriä eduskuntaryhmittäin. Korostan tässä yhteydessä myös Twitterin rekisteröimisen eroaja suhteessa asemaan. Erittelen tarkastelussa hallituksen kansanedustajat, tähän kuuluvat erityisen luottamusaseman omaavat ministerit ja opposition kansanedustajat.

Toisessa vaiheessa tutkin verkostanalyysin keinoin kansanedustajien keskinäisiä seuraamisverkostoja. Tutkin erikseen kaikkien kansanedustajien, ministerien, hallituksen ja opposition kansanedustajien verkostoa. Ensin käsittelen kutakin osa-aluetta vastaavia mittalukuja. Kaikissa vaiheissa tulkitsem mitalukuja *verkoston tiheydestä, kansanedustajien seuraajasuhteiden vastavuoroisuudesta ja keskimääräistä yhteydestä*. Kaikista kansanedustajista korostan mitalukujen muodossa erikseen vielä *seuraamiseen perustuvia tuontilukuja*.

Tarkastelen seuraajaverkostoja graafisesti. Ladon tätä varten aineistodatan Gephiin. Karasin kaikkia kansanedustajia koskevassa verkostokuviossa tulkittavien kansanedustajien määrää kohdentamalla verkostokuviot seuratuimpiin henkilöihin. Päätelmien mahdollis-

tamiseksi kirjoitan twiittaavien kansanedustajien verkostotunnukset heidän nimeään vastaavaksi. Lisään nimen perään puoluetunnisteen. Kaikkia kansanedustajia ja ministereitä koskevassa verkostossa liitän kansanedustajien nimen eteen heidän mahdollisesti saaneensa tittelin verkostoa selittävien mielekkäiden tulkintojen lisäämiseksi. Koodaan hahmottamisen vuoksi eri värisävyillä edustajat heihin kohdistuneen seuraamismäärän perusteella. Muutan kuvioon heidän solmukokonsa tuontilukuaan vastaavaksi. Tästä poiketen ministerien seuraajaverkostossa tarkastelin koon avulla välillisyyttä. Tämän jälkeen teen päätelmiä edustajien suosituimmuudesta ja *välillisyydestä* ilmeisten puoluevihjeihin ja titteleihin suhteuttaen.

Kaikkia kansanedustajia koskevan verkostokuvan ja ministerien verkostokuvan yhteydessä esitän tulkinnan tueksi taulukkoja. Muiden verkostojen osalta tyydyn väljempään esitystarkkuuteen. Kaikkia kansanedustajia koskevaan seuraamissuhteisiin liittyen käytän myös kuvaavia laskutoimituksia. *Lasken keskimääräisiä seuraamismääriä, suhteellisia osuuksia ja vertailen eduskuntaryhmiä toisiinsa. Huomioin myös kansanedustajien seuraamiset suhteessa omaan eduskuntaryhmään ja muihin.*

Kolmannessa vaiheessa tarkastelen keskusteluverkostoa aiheesta #aktiivimalli. *Testaan Bastosin ym. (2013) hypoteesia portinvartijamallista*, joka koski Twitterissä tiedonvälitystä poliittisesta aiheesta. Erittelen seuraavaksi osiin hypoteesia, jotta voin testata sitä: a) *napahenkilöiden seuratutmäärällä* ei ollut merkittävää vaikutusta tiedonlevityksessä b) *napahenkilöiden seuraajamäärällä* ei ole merkittävää vaikutusta tiedonlevityksessä, ja c) poliittisesta aihetunnisteesta tärkeimmät tietoa levittävät henkilöt ovat *muutamat aktiiviset henkilöt*. (Bastos ym. 2013: 268) Määrittelen tutkimuksessani nämä napahenkilöt kansanedustajiksi. Perustelen tätä näkökulmavalintaa sillä, että aloittavat tässä tutkimusasetelmassa keskustelun poliittisesta aiheesta #aktiivimalli eli ovat keskushenkilöitä suhteessa heidän viestejään jakaviin twiittaajiin. Väitettä a) analysoidakseni *suhteutan kunkin kansanedustajan aloittaman twiitin saanutta uudelleentwiittausmäärää kyseisen kansanedustajan seuratutmäärään*. Väitettä b) arvioidakseni *suhteutan kunkin kansanedustajan aloittaman twiitin saanutta uudelleentwiittausmäärää kyseisen kansanedustajan seuraajamäärään*. Kohdan c) väitettä arvioidakseni *kohdistan huomioni mahdollisesti aktii-*

visiin henkilöihin verkostossa ja suhteutan heidän saamaa näkyvyyttä verkostossa kansanedustajiin. Vertailen kussakin osassa kansanedustajista saatua tietoa suhteessa toisten kansanedustajien tietoihin.

Aktiivimallin yhteydessä tarkastelen lyhyesti myös *kahta vaihtoehtoista selitystä tiedonlevitykselle.* Tarkistan keskustelun yhteydessä, miten perinteinen *vasemmisto–oikeisto -asetelma* näkyy twiittaajien aktivoitumisessa. Analysoin tämän lisäksi, kuinka paljon keskustelu aktivoi hallituspuolueiden, opposition kansanedustajia ja viestien uudelleenjakajia.

Valitsin testattavaksi poliittiseksi aihetunnisteeksi #aktiivimalli:n, johon liittyen hain NodeXL Pro:lla keskusteluverkoston. Poimin aineistosta kansanedustajien twiitteihin liittyvien tunnisteet tarkastelujaksolta, kun ne olivat keränneet vähintään yhden uudelleentwiittauksen. Taulukoin kansanedustajien twiitit ja näiden keräämät uudelleentwiittausmäärät. Jäsentelen tämän perusteella kansanedustajat suosituimmuusjärjestykseen. Seuraavaksi suhteutan sijoitusta eniten uudelleentwiittauksia keränneiden kansanedustajien sijoitusta suhteessa heidän seuraaja- ja seuratumääriin. Otan huomioon myös kansanedustajien taulukoidessa valta-aseman eduskunnassa, sillä tämä lisää tieteellisestä näkökulmasta mielekkäitä tulkintoja, vaikka väitteen testaamiseen liittyen tämä ei olekaan välttämätöntä.

Kartoittaakseni kansanedustajien muiden toimijoiden roolia verkostossa luon verkostokuvaavan aineiston perusteella. Hyödynnän verkoston solmujen nimeämisessä soveltuvien osin Habermasin mallia (Habermas 2006: 415–416). Tähän on kaksi pääsyötä. Ensinnäkin poliitikkoja ja mediahenkilöiden toimintaa voi arvioida julkisesti, mutta muiden twiittaajien yksityisyyttä tulee varjella. Tästä syystä käytän kuvaan vain poliitikkoja heidän omalla nimellään. Toiseksi Habermasin teorian mukainen roolitus selittää pelkkää erisnimiä paremmin verkoston toimijoiden suhteita. Kuvaan nimeämisprosessia vielä tarkemmin myöhemmin kyseisessä luvussa.

4.2 Kansanedustajien Twitterin käytöstä yleisesti

Tämä kappale vastaa ykköstutkimuskysymykseen eli kuinka paljon kansanedustajat käyttävät Twitteriä. Tämä pohjustaa muuta tutkimusta. Jos Twitteriä käyttää kovin vähän, tutkimuskysymyksiä 2 ja 3 suunnittelemani verkostoanalyysini mielekkyys on vähäisempi, sillä se toimii paremmin laajalla tutkittavien määrällä. Tätä varten oli tarpeen tilastoida, kuinka moni oli rekisteröinyt itselleen Twitter-tilin ja mainitsi sen yhteydessä Twitter-profiilitiedoissa statuksensa viittaavan kansanedustustehtäviin. Luokittelen tarkistamani käyttäjätilit eduskuntaryhmien perusteella kategorioihin ja kategorioihin hallitusjäsenten, tähän kuuluvien ministerien ja oppositiojäsenten kesken. Tällä vastaan tutkimustarpeeni kartoittavaan vaatimukseen. Seuraavaksi käsittelemääni taulukkoon 2 koostin tiedot Twitterin käytöstä eduskuntaryhmittäin tarkasteltuna

Taulukon 2 tuloksista päättelen, että Twitterin rekisteröineitä kansanedustajia on varsin kiitettävästi ryhmittäin eli ryhmittäinen tilanne noudattaa eduskunnan yleistä tilannetta. Muutamia notkahduksia Twitterin käytössä on kuitenkin. Puolueiden edustajista suurimmat notkahdukset Twitterin käytössä ovat Kristillisdemokraattien 60 ja Sinisten edustajien 53 prosentilla. Kristillisdemokraattien pieni edustus viidellä ehdokkaalla selittää kuitenkin jo ison osan prosentuaalisesti pienestä Twitterin käytöstä suhteessa omaan puolueeseen. Lukumääräisesti pienet aineistot ovat alttiina suurille heitoille kuvattuna niitä prosentuaalisesti.

Taulukko 2. Twitterin käyttö eduskuntaryhmittymien mukaan järjestettynä. Yhteensä 158 kansanedustajaa 200:sta twiittaa

Kansanedustajien Twitterin käytöstä lukuina			
Puolueen nimi	Edustajien lukumäärä	Edustajia Twitterissä	Twiittaavien prosenttiosuus
Suomen Keskusta r.p.	49	41	84
Kansallinen Kokoomus r.p.	38	32	84
Sininen tulevaisuus r.p.	19	10	53
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	35	28	80
Perussuomalaiset r.p.	17	12	71
Vihreä liitto r.p.	15	14	80
Vasemmistoliitto r.p.	12	11	92
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.	10	7	71
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.	5	3	60

Seuraavaksi käsittelemääni taulukkoon 3 koostin tiedot suhteessa kansanedustajien asemaan eduskunnassa. Muistutan tässä yhteydessä, että ministerit kuuluvat hallitusryhmien kansanedustajiin, joten hallituksen kansanedustajien ja ministerien arvot koostuvat osittain samasta aineistosta.

Taulukko 3. Kansanedustajien Twitterin käyttö suhteessa valta-asemaan

Kansanedustajien Twitterin käytöstä lukuina			
Kansanedustajia	Edustajien lukumäärä	Edustajia Twitterissä	Twiittaavien prosenttiosuus
Ministerit	17	15	88
Hallitus	106	83	78
Oppositio	94	75	80
Yhteensä	200	158	79

Kansanedustajista 79 prosentilla on Twitter-tili. Prosenttiosuus pysyy käytännössä samana riippumatta kuuluvuudesta hallitukseen tai oppositioon. Ministereistä peräti 88 prosenttia käyttää Twitteriä, mikä tarkoittaa käytännössä melkein jokaisella olevan Twitter-tili. Ministereitä varten olisi ollut myös heidän edustamansa ministeriön Twitter-tili, mutta näitä ei käytetty samaan tapaan kuin henkilökohtaista tiliä. Ministeriöt tiedottavat toiminnastaan säännöllisesti, mutta keskustelua ei käyty käytännössä lainkaan sitä kautta. Ministeriöiden Twitter-tilien välityksellä tiedotuksesta kulloinkin vastaava henkilö ei esiintynyt omalla nimellään. Toisin sanoen tätä kautta en pystynyt kohdentamaan ministeriötiliä tietyn ministerin henkilökohtaisesti käyttämäksi, joten rajasin nämä tilit pois tutkimuksesta. Yleisesti todettuna kansanedustajien twiittaaminen on huomattavan yleistä. Esimerkiksi tätä tutkimusta taustoittaessani tutkin Seinäjoen kuntavaaliehdokkaita ennen kevään 2017 vaaleja. 300:sta sadasta ehdokkaasta vain kymmenesosa oli Twitter-tili.

4.3 Verkostoanalyysit kansanedustajista

Perustelin tutkimusta kansanedustajien keskinäisestä verkostoitumisesta sillä, että näin pääsen käsitykseen, että millaisen vaikutelman kansanedustajat luovat mahdollisille äänestäjilleen. Ryhmäkäyttäytymisen tulkitsemiseksi hyödynnän eduskuntaryhmiin ja näitä vastaaviin puolueisiin liittyviä tunnisteita. Yksittäisen kansanedustajan mahdollisen erityisaseman huomioon näitä kuvaavilla titteleillä. Tulkitsemisen suosituimpia seurattavia kuvion perusteella ja tätä kuvaavien lukuja tutkimalla. Muodostan käsitystäni siitä, missä määrin poliitikot rakentavat verkostonsa arvioidakseen kilpakumppaneitaan ja missä määrin löytyy muita mahdollisia selityksiä verkostoitumiselle.

4.3.1 Kansanedustajien verkostoituminen puolueittain

Koostin taulukkoon 4 NodeXL Pro:sta saamani olennaisimmat mittaluvut *kaikkien kansanedustajien seuraajaverkostosta*. *Vastavuoroisten yhteyksien suhde* kaikkiin yhteyksiin on 0,33. Toisin sanoen kolmasosa kansanedustajan seuraamista toisista kansanedustajista seuraa puolestaan takaisin tätä kansanedustajaa, mikä tarkoittaa varsin valikoivaa seuraamissuhdetta. *Verkoston tiheys* on 0,11 eli vain 11 prosenttia kaikista yhteyksistä on käytössä, mikä viittaa varsin väljään verkostoon. *Keskimääräinen geodeettinen etäisyys* on vain 1,9. Tämä tarkoittaa tilannetta, jossa keskimääräisellä kansanedustajalla on yksi seurattava kansanedustaja ja tällä puolestaan yksi seurattava kansanedustaja. Yhdessä heidän seurattavat kattavat kaikki twiittaavat verkostossa. *Halkaisija* on 4. Toisin sanoen pisin polku verkostossa vastaa viiden solmun kautta kulkevia yhteyksiä, mikä tarkoittaa varsin pitkää etäisyyttä. Kun huomioi twiittaavien kansanedustajien kokonaismäärän 158 twiittaajaa, halkaisijan arvo neljä on kuitenkin melko pieni luku kuvaamaan isoa verkostoa. Tämä tarkoittaa, että *pieni maailma -efekti* toteutuu tässä verkostossa. Kaikki kansanedustajat ovat linkittyneet toisiinsa varsin pienellä määrällä yhteyksiä.

Taulukko 4. Mittalukuja kansanedustajien seuraajaverkostosta

Vastavuoroisten yhteyksien suhde	0,33
Verkoston halkaisija	4
Keskimääräinen geodeettinen etäisyys	1,9
Verkoston tiheys	0,11

Tuontiluvut kertovat tässä tapauksessa kansanedustajien seuraajaverkostossa kansanedustajien yhdensuuntaisista seuraajasuhteista Twitterissä. Mitä suurempi on tuontiluku, sitä suurempi on seuraajaluku. Tämä on yksi tapa analysoida suosituimmuutta lukuina. Tuontilukujen avulla ilmaistuna suosittua kansanedustajaa seurataan enemmän. Laskennallisesti NodeXLPro antoi taulukon 5 arvot.

Taulukko 5. Kansanedustajien seuraamiskäyttäytymisestä kertovat tuontiluvut

Minimituontiluku	1
Maksimituontiluku	83
Keskimääräinen tuontiluku	18
Mediaanituontiluku	15

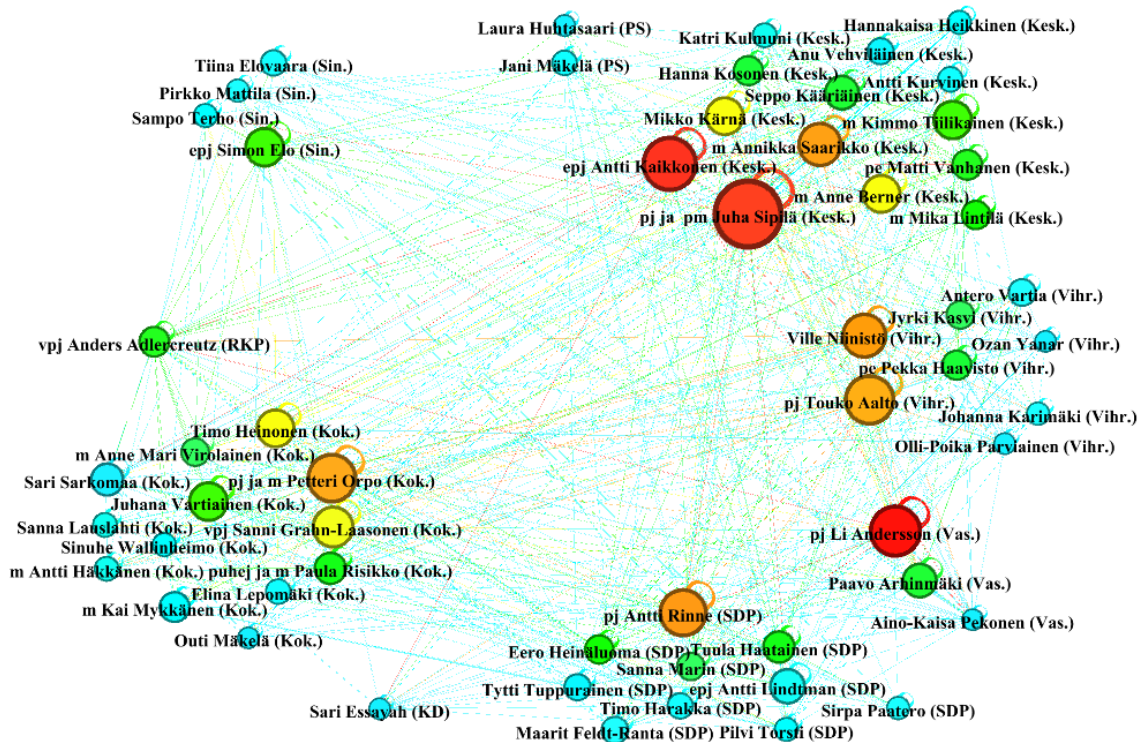
Lukujen perusteella ainakin yksi edustaja on jäänyt Twitter-verkostossa lähes kokonaan muiden edustajien verkoston ulkopuolelle. Sen sijaan yksittäisellä edustajalla on parhaimmillaan jopa 83 seuraajaa eli vaihteluväli on suuri. Keskimmaisesti yksittäistä kansanedustajaa seuraa vain 18 seuraajaa. Mediaaniluvun perusteella yksittäisellä kansanedustajalla on 15 seuraajaa. Kaikkiin 158 twiittaavaan kansanedustajaan suhteutettuna keskimääräistä kansanedustajaa seuraa kymmenesosa muita twiittaavia kansanedustajia.

Ladoin datan NodeXLPro:sta kansanedustajien seuraajaverkostosta Gephiin havainnollisen ja selkeän graafisen ulkoasun luomiseksi. Käytin otantaa seuraajasuhteiden määrän perusteella. Rajasin verkostoon kuuluvaksi vähintään 20 seuraajaa ääripäässä enintään 83 seuraajaa omaavat kansanedustajat. Kansanedustajien Twitter-nimet korvasin heidän omaa nimeään vastaaviksi ja lisäsin mahdollisen heidän saamansa tittelit nimen eteen

sekä heidän edustamansa eduskuntaryhmittymästä kertovan lyhenteen nimen perään. Tittelylyhenteissä laajensin tarkasteluajanjaksoa 1.12.2017–12.2.2018, mikä siis poikkeaa hieman siis aineistokeruuhetkestä 12.12.2017. Perustelen tätä tekemilläni havainnoilla, joita tein kerättyäni aineiston. Silmämääräisesti näytti siltä, että tittelit pystyisivät jossain määrin selittämään verkoston muotoutumista, joten päätin tarkastella tätä lähemmin. Tittelylyhenteistä m tarkoittaa, että henkilö oli toiminut ministerinä kyseisellä aikavälillä ja vastaavasti pm viittaa henkilön olleen pääministeri. Pe viittaa henkilön toimineen eduskuntaryhmäänsä vastaavan puolueen presidenttiehdokkaana. Pj viittaa henkilön toimineen puoleensa puheenjohtajana ja vpj varapuheenjohtajana. Epj tarkoittaa, että henkilö toimi eduskuntaryhmittymänsä puheenjohtajana ja evpj hänen toimineensa ryhmänsä varapuheenjohtajana. Puhem tarkoittaa henkilön toimineen eduskunnan puhemiehenä.

Koodasin solmujen värit ja koon vastaamaan sitä, miten paljon kutakin kansanedustajaa seuraavat muut kansanedustajat eli järjestin värit ja koon vastaamaan tuontiluvun arvoa. Valitsin tarkoituksenmukaisesti mittaluvuista vain tuontiluvun kuvaamaan seuraajasuhteita, sillä tämän havainnollistus kärsii herkästi liian montaa ilmiötä kuvattaessa. Väreistä vaaleansininen vastaa 20–29, vihreä 30–39, keltainen, 40–49, oranssi 50–59 ja punainen 60–83 seuraajaa. Järjestin solmut ryhmiin eduskuntaryhmittäin ryppäisiin. Sain tähän kuvaan yhdeksän eduskuntaryhmää, joten järjestin solmut säännöllisen yhdeksänkulmion muotoon niin, että kunkin kulmion kärkispisteestä löytyy tietyn saman ryhmän edustajia. Huomioin seuraamisen määrän sijoittamalla seuratuimmat kansanedustajat järjestykseen. Seuratuimmat heistä löytyvät eduskuntaryhmänsä edestä suhteessa verkoston keskustaan ja silmämääräisesti myös keskeltä kutakin ryhmää. Esimerkiksi seuratuimpiin kuuluvat Keskustan Sipilä ja Kaikkonen löytyvät ryhmänsä eturivistä ja heidän takaa ryhmän keskeltä löytyy seuraavaksi seuratuimpaan ryhmään kuuluva Keskustan Saarikko. Tarkoituksena oli parantaa verkostokuvaajan luottavuutta, sillä seuratuimpiin kansanedustajiin kohdistuu monia yhteyksiä ja usein he seuraavat paljon useita muita edustajia. Näin muodostin seuraajaverkoston kuvan 8. Kyseessä on suunnattu verkosto, mutta en saanut solmujen yhteyksien suunta näkyviin. Tästä tyystä paikkasin tilannetta jäljempänä taulukkoon 6 ja 7, joihin koostin lisää mielekkäitä havaintoja.

Kuviossa 3 seuratuimpien 56 kansanedustajan verkostossa 19 kansanedustajalla on jokin titteli, mikä vastaa vajaata puolta otokseen päätyneistä kansanedustajista. Väitän tästä syystä seuratuimpien Twitter-henkilöiden olevan melko yleisesti näkyvässä asemassa myös Twitterin ulkopuolella. Eduskuntaryhmistä viidellä eli Kokoomuksella, SDP:llä, Vasemmistoliitolla, Vihreillä ja Keskustalla puoluejohtaja kuuluu ryhmänsä seuratuimpiin henkilöihin. Myös varapuheenjohtajana toimiminen on jossain määrin yhteydessä myös seurattavuuteen eduskuntaryhmittäin. Otokseen päätyneet ainoat RKP:n kansanedustaja Adlercreutz on jokseenkin seurattu edustaja ja toimi tutkimushetkellä puolueensa varapuheenjohtajana. RKP:n puoluejohtaja Anna-Maja Henrikssonilla ei kuitenkaan ollut voimassa Twitter-tiliä. Tässä yhteydessä näyttää siis siltä, että Henrikssonin puuttuessa seurataan varapuheenjohtaja Adlercreutzia. Myös Kokoomuksen varapuheenjohtaja Grahn-Laasonen on puolueensa toiseksi seuratuimpien kategoriassa. Eduskuntaryhmän puheenjohtajista Simon Elo Sinisistä ja Antti Kaikkonen Keskustasta kuuluu ryhmänsä seuratuimpiin Twitterissä. Puoluejohtajana toimisella on erityisen merkittävä yhteys seurattavuuteen kansanedustajien kesken ja tietysti varauksin joillain muista johtotitteleillä.

Kuvio 3. Seuratuimmat kansanedustajat otannalla 56 kansanedustajaa

Seuratuimpien verkostosta löytyy myös seitsemän ministeriä viidestätoista, mikä on kohtalainen tulos. Ministerit sijoittuvat seuraamissuhteiden näkökulmasta melko tasaisesti kuitenkin kaikkiin värikoodattuihin, joten ministeriasemalla ja seurattavuudella Twitte-rissä on vain kohtalainen yhteys. Seuratuimpien ministerien kärkeä edustavat kuvion seu-ratuin henkilö, pääministeri ja myös Keskusta-puolueensa johtajana toimiva Sipilä ja toiseksi seuratuimpien kategoriaan kuuluvat Keskustan Saarikko ja Kokoomuksen puo-luejohtajana ja ministerinä toimiva Orpo. Saarikko on siis pelkästään ministeritittelin omaavana mielenkiintoinen poikkeus kuuluessa kansanedustajien seuratuimpiin edusta-jiin. Muutoin ministereitä kuuluu vähemmän seurattujen kategoriaan. Toisin sanoen mi-nisteriasemalla ei ole merkittävää yhteyttä seurattavuuden kannalta, mutta se ei ole aivan mitätönkään yhteys.

Presidenttiehdokkaista Keskustan Vanhanen ja Vihreiden Haavisto ovat kohtalaisesti saa-neet seuraajia. Yleisesti ottaen presidenttiehdokkaat eivät ole saaneet erityisesti seuraajia. Ministeri ja eduskunnan puhemies Risikko Kokoomuksesta kuuluu kohtalaisesti seurata-tuihin, mutta puhemiehen tittelillä ei yksistään näytä olevan yhteyttä erityiseen seuratta-vuuteen.

Yleisesti ottaen eduskuntaryhmien twiittaavien kansanedustajien määrä on yhteydessä myös samaisten ryhmien seurattavuuteen kuvassa. Eniten Twitter-tilejä omaavalla Twit-ter-ryhmällä eli Keskustalla, Kokoomuksella, SDP:llä ja Vihreillä on twiittaaviin kansan-edustajiin suhteutettuna myös eniten jäseniä kuviossa. Näin ollen eduskuntaryhmittäin järjestelemäni solmut näyttävät mielekkäiltä ryppäiltä. Kuitenkin kaikilla eduskuntaryh-millä on edustajansa myös seuratuimpien kansanedustajien keskuudessa.

Kuvio 3:n suosituimpien kansanedustajien verkostokuvaaja osoittautui liian suurpiir-teiseksi joitakin päätelmiä varten. Gepissä kansanedustajasolmujen välisiä yhteyksiä ku-vaavien yhteyksien suuntaa kuvaavat nuolenkärjet jäivät nimittäin liian pieniksi. Korjasin tätä puutetta manuaalisella työskentelyllä. Käytin kuvan suurentamistoimintoa, jotta näin pikkuruiset nuolenkärjet. Väritin tilapäisesti myös kunkin eduskuntaryhmän solmuja ker-rallaan eri väreillä suhteessa muihin eduskuntaryhmiin, jotta pystyin erottelemaan kunkin kansanedustajan seuraamisia suhteessa omaan eduskuntaryhmään ja suhteessa vieraisiin

eduskuntaryhmiin. Laskin saaduista tiedoista seuraajamäärät eduskuntaryhmittäin, keskimääräiset seuraamiset ja prosentuaaliset seuraamiset. Koostin osan näistä tuloksista taulukkoon 6 ja osan taulukkoon 7. Taulukossa 6 esitän keskeisimmät havainnot seuraajamääristä eduskuntaryhmittäin. Seuraavaksi kerron, miten taulukkoa 6 luetaan.

Taulukko 6. Kansanedustajien seuraajasuhteet eduskuntaryhmittäin (n = 56 seuratuinta kansanedustajaa, suunnatut seuraajasuhteet)

Ryhmä	Twittaajia	Seuraajasuhteet omaan eduskuntaryhmään	Seuraajasuhteet omaan eduskuntaryhmään suhteessa maksimiin	Seuraajasuhteet muihin eduskuntaryhmiin	Seuraajasuhteet muihin eduskuntaryhmiin suhteessa maksimiin	Seuraamiset yhteensä
Kesk.*	14	108	0,59	104	0,18	212
Kok.*	13	66	0,42	102	0,18	168
SDP	10	58	0,64	64	0,14	122
Vihr.	8	31	0,55	80	0,21	111
Sin.*	4	10	0,83	35	0,17	45
Vas.	3	6	1	44	0,28	50
PS	2	2	1	15	0,14	17
RKP	1	0		11	0,2	11
KD	1	0		12	0,22	12
Yht.	56	281	0,56	467	0,18	748

*Hallituksessa

Esimerkiksi Vasemmistoliitto kuului tarkasteluhetkellä oppositioon, joten puoluetta kuvaavan lyhenteen Vas. perässä ei ole tähtimerkintää. Vasemmistoliitolla on 56 seuratuim-

man edustajan verkostossa kolme kansanedustajaa. Jokainen kolmesta verkoston vasemmistoliittolaisesta seuraa kahta muuta Vasemmistoliiton kansanedustajaa, joten syntyy kuusi seuraajasuhdetta oman eduskuntaryhmän sisällä. Seuraajasuhteet omaan eduskuntaryhmään suhteessa tämän ryhmän maksimiin saa suurimman mahdollisen lukuarvon eli 1. Esimerkiksi RKP:n jäseniä oli vain yksi verkostossa, joten tätä arvoa voinut laskea. Pienin teoreettinen mahdollinen lukuarvo tässä sarakkeessa on 0. Vasemmistoliittolaiset seuraavat 44 muun kuin oman puolueensa jäsentä verkostossa. Tätä kuvaava suhdeluku on 0,28 eli vasemmistoliittolaiset seuraavat runsasta neljäsosaa muista kansanedustajista. Kaikkien vasemmistoliittolaisten seuraamien käyttäjien määrä seuratuimpien verkostossa on 50. Otosmäärään liittyen on tässä yhteydessä syytä todeta eräs rajoitus. Isoilla twiittaajaryhmillä on runsaasti jäseniä verkostossa ja lukumääräisesti toisistaan poikkeavat lukuarvot eivät muuta herkästi suhteellisia osuuksia. Pystyn neljästä suurimmista twiittausryhmistä johtamaan luotettavampia päätelmiä seuraamissuhteista kuin pienistä twiittausryhmistä. Seuraavaksi analysoin systemaattisesti taulukon tuloksia.

Kaksi suurinta twiittausryhmää kuuluvat hallitukseen. Kolmantena ja neljäntenä ovat ryhmät oppositiosta. Yleisesti ottaen lukumääräisesti tarkasteltuna kansanedustajat seuraavat muiden ryhmien jäseniä enemmän kuin oman. Poikkeuksena ovat Keskustan kansanedustajat seuraavat niukasti enemmän oman ryhmän jäseniä kuin muiden ryhmien edustajia ja SDP:n kansanedustajat, jotka seuraavat melkein yhtä paljon oman ryhmän jäseniä kuin vieraiden ryhmien edustajia. Neljän suurimman twiittausryhmän seuraamissuhteiden perusteella päätelen, että kuulumisella hallitukseen tai oppositioon ei ole merkitystä siihen, että kuinka paljon kansanedustajat seuraavat oman ryhmän jäseniä. Suhteellisia seuraamisosuuksia tarkastellessa ilmenee ristiriitaiselta vaikuttava tulos – verkostossa kansanedustajat todennäköisemmin seuraavat suosittuja oman puolueen kansanedustajia kuin muiden ryhmien suosittuja kansanedustajia. Tulkitsen tämän taipumukseksi löytää verkostosta suositut oman puolueen edustajat ensisijaisesti. Tässä on jälleen vaikutusta lukumäärillä, mutta tämä tulos isoimmilla twiittaajaryhmillä on luotettavampi kuin se olisi pienillä twiittausryhmillä. Tulos on tietyn varauksin oikeansuuntainen. Neljän suurimman twiittausryhmän osalta päätelen, että kuulumisella hallitukseen tai oppositioon ei merkitystä kuinka paljon seurataan muiden ryhmien jäseniä. Eduskuntaryhmät ovat kunkin ryhmän twiittausryhmän koosta hyvin eriarvoisessa asemassa seuraamisten suhteen.

Esimerkiksi verkoston ääripäässä Keskustalla on 108 oman ryhmän seuraajasuhdetta, kun RKP:lla ja KD:lla ei ole yhtään. Seuraavaksi taulukossa 7 tarkastelen kansanedustajien keskimääräisiä seuraajasuhteita eduskuntaryhmittäin. Pyöristin luvut kokonaislukujen tarkkuuteen havainnollistuksen vuoksi.

Keskimäärin suosituimpien verkoston kansanedustajat seuraavat 13 muuta kansanedustajaa. Suurimpien neljän twiittaavan ryhmän osalta tästä ei ole suuria poikkeuksia, sillä näiden ryhmien seuraamissuhteiden keskiarvo on 12:sta 15:ta. Laajennan näiden neljän suurimman ryhmän osalta päätelmiä koskemaan myös hallituksen ja opposition tilannetta eli käytännössä seuraamissuhteiden määrillä ei ole eroa oli henkilö sitten oppositiosta tai hallituksesta.

Taulukko 7 Kansanedustajien keskimääräiset seuraajasuhteet eduskuntaryhmittäin (n = 56 seuratuinta kansanedustajaa, suunnatut seuraajasuhteet)

Ryhmä	Twiittaajia	Oman eduskuntaryhmän keskimääräiset seuraajasuhteet	Vieraiden eduskuntaryhmäjäsenten keskimääräiset seuraajasuhteet	Kaikkien seuraajasuhteiden keskiarvo
Kesk.*	14	8	7	15
Kok.*	13	5	8	13
SDP	10	6	6	12
Vihr.	8	4	10	14
Sin.*	4	3	9	12
Vas.	3	2	15	17
PS	2	1	8	9
RKP	1	0	11	11
KD	1	0	12	12
Yht.	56			13
*Hallituksessa				

Kansanedustajien seuraajakäyttämisen ääripäästä ovat Vasemmistoliitto 17 seuraamisella ja Perussuomalaiset 9 seuraajalla. Vasemmistoliiton kolme kansanedustajaa ovat todennäköisesti aktiivisia twiittaajia ja tiedostavat, ketkä muut kansanedustajat käyttävät

Twitteriä. Vastaavasti Perussuomalaisten vähäinen kansanedustajien seuraamissuhteiden määrä tarkoittaa todennäköisesti, että he käyttävät vähemmän Twitteriä. Pienet twiittausryhmät Sinisistä Kristillisdemokraatteihin seuraavat paljon muiden puolueiden jäseniä, mutta tämä johtuu todennäköisesti siitä, että omasta puolueesta ei löydy tarpeeksi seurattavia kansanedustajia.

4.3.2 Ministerien seuraajaympäristö suhteessa vertaisiin

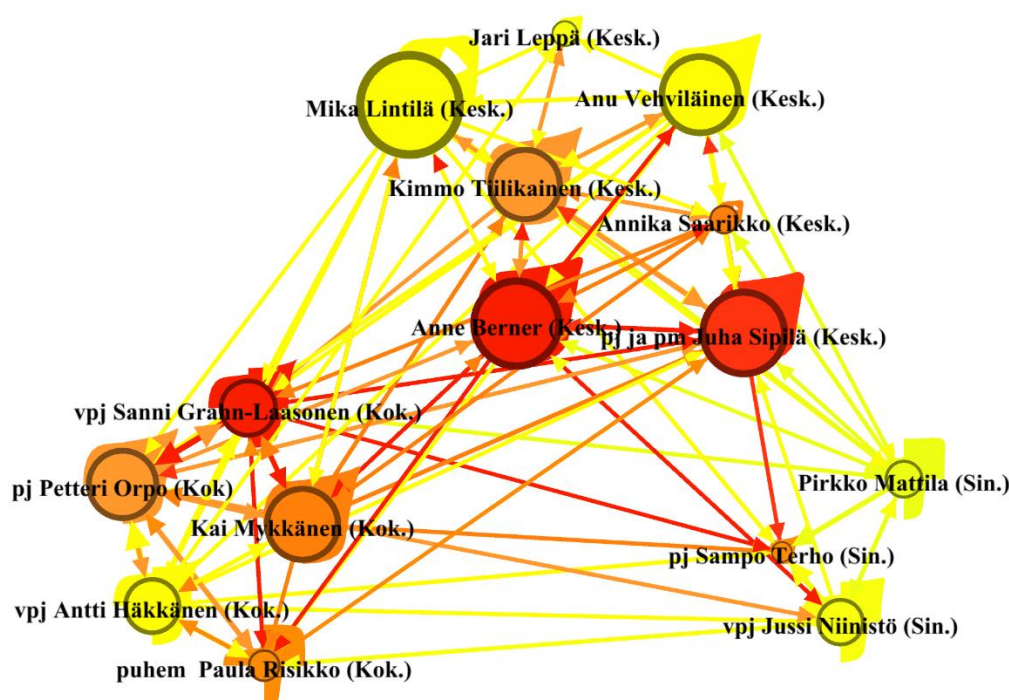
Syötin hallituksen edustajien datan ohjelman käyttäjäverkostohakuun 13.12.2017. Hain 1000 viimeisintä twiittiä käyttäjää kohden. Taulukossa 8 on tiivistelmä huomioista. Twitterissä ministeri seuraa toista ministeriä, joka puolestaan seuraa takaisin tätä ministeriä 59 % tapauksista. Verkoston halkaisija on vain kaksi, mikä kertoo varsin tiiveistä seuraajasuhteista hallituksen edustajien välillä. Keskimääräinen geodeettinen etäisyys on hie-man yli yksi, mikä tarkoittaa lähes jokaisen ministerin pitävän suorassa kaverisuhteessa melkein jokaista muuta edustajaa. Verkoston tiheys on melko tiheä. Puolet kaikista mahdollista yhteyksistä on käytössä. Ministerit vaikuttavat olevan seuraamissuhteiden perusteella olevan melko hyvin yhteydessä keskenään.

Taulukko 7. Ministerien seuraajaverkoston mittaluvut

Vastavuoroisten yhteyksien suhdeluku	0,59
Verkoston halkaisija	2
Keskimääräinen geodeettinen etäisyys	1,3
Verkoston tiheys	0,47

Kuviossa 4 on ministerien keskinäinen seuraajaverkosto. Twiittaavia ministereitä oli vain 15, joten selvisin analysoinnista ilman otosta. Koodasin värit vastaamaan seuraajakäyt-täytymistä eli tuontiluvun mukaan. Solmun keltainen väri vastaa 4–6 twiittaajaa, oranssi 7–9 twiittaajaa ja punainen 10–13 twiittaajaa. Suhteutin solmun koon välillisyysslu-kuun.

Mitä suurempi on välillisuus, sitä suurempi on solmu. Titteleistä jätin pois ministerietu-
liitteen asian ilmeisyyden vuoksi ja nimen lopussa on eduskuntaryhmää kuvaava tunnus.
Koska eduskuntaryhmiä on kolme, järjestin havainnollisuuden vuoksi solmut ryppäiksi
likimain säännöllisen kolmion muotoon ja solmut isoimman tuontiluvun mukaan verkos-
ton keskeltä ääripäihin. Nimeä edeltävistä lyhenteistä pm pääministeriin pj viittaa puo-
luejohtajaan, vpj varapuo-
luejohtajaan ja puhem puhemieheen.

Kuvio 4. 15 twiittaavan ministerin keskinäinen seuraajaverkosto

Kuviossa 4 on eduskuntaryhmien seuratuimmat henkilöt ovat pääsääntöisesti myös puo-
luejohtajia. Keskustan puoluejohtaja Sipilä on koko aineiston seuratuin edustaja, Kokoo-
muksella varapuo-
luejohtaja Grahn-Laasonen kuuluu seuratuimpaan kategoriaan ja Orpo
puoluejohtajana toiseksi seuratuimpaan. Puoluejohtaja Terho Sinisillä kuuluu toiseksi
seuratuimpien kategoriaan. Näyttää siis ilmeiseltä tässäkin aineistossa, että johtaja-ase-
ma, erityisesti puoluejohtajuus on yhteydessä seurattavuuteen. Puhemies Risikolla on kyllä
seuraajia kohtalaisesti, mutta hän ei ole verkostoinut aivan keskeisimpien toimijoiden
kesken.

Välillisyyssarvon perusteella löytyy muita vähintäänkin yhtä merkittäviä tai merkittäviä muita solmuja. Anne Berner Keskustasta omaa likimain yhtä suuren solmun kuin pääministeri Sipilä ja myös kuuluu seuratuimpiin ministereihin. Vehviläisellä Keskustassa on myös suuri välillisyyden, vaikka seuraajia onkin vähemmän. Mika Lintilä Keskustasta omaa suurimman välillisyyden, vaikka suhteessa muihin ministereihin hänellä on vähän seuraajia. Näin lukujen valossa näyttää siis siltä, että jotkin ministerit keräävät seuratuimpien huomion, vaikka onnistuvat muuten pysymään taustalla

Taulukosta 8 käy ilmi, että ministerien seuraajat ovat pääsääntöisesti samasta eduskuntaryhmästä. Tässä ministereistä koostuvasta tutkimusjoukossa näyttää siis ilmeiseltä, että ryhmittymät tekevät ennen kaikkea omaa politiikkaansa, eivätkä seuraa ensisijaisesti muiden ryhmien toimintaa. Enimmäkseen muiden ryhmien seuraajista koostuva Sinisten seuraajajoukko on toisaalta tähän poikkeus. Toisaalta myös tämä taulukko korostaa, että puoluejohtajia seurataan selkeästi muita ryhmäjäseniä enemmän. Tämän perusteella näyttää siltä, että puoluejohtajien päivityksiä saatetaan käyttää yksinkertaistavina mittareina, joiden perusteella arvioidaan koko eduskuntaryhmän politiikkaa.

Taulukko 8. Ministerien saman ryhmän ja ulkoryhmien ministeriseuraajat

Titteli	Ministeri	Ministeri-seuraajia omasta eduskuntaryhmästä	Ministeriseuraajia muista eduskuntaryhmistä	Yht.
pj ja pm	Juha Sipilä (Kesk.)	5	8*	13
	Anne Berner (Kesk.)	5*	4	9
	Kimmo Tiilikainen (Kesk.)	5*	3	8
	Annika Saarikko (Kesk.)	4*	3	7
	Mika Lintilä (Kesk.)	5*	2	7
	Anu Vehviläinen (Kesk.)	4*	1	5
	Jari Leppä (Kesk.)	3*	1	4
vpj	Sanni Grahn-Laasonen (Kok.)	4	5*	9
pj	Petteri Orpo (Kok.)	4*	3	7
	Kai Mykkänen (Kok.)	3	3	6
puhem	Paula Risikko (Kok.)	4*	2	6
vpj	Antti Häkkänen (Kok.)	3*	2	5
pj	Sampo Terho (Sin.)	0	5*	5
vpj	Jussi Niinistö (Sin.)	1	2*	3
	Pirkko Mattila (Sin.)	1	2*	3

* Yhteensä 9 ministeriä seuraa enimmäkseen oman ryhmän ministeri, 5 edustajaa muiden ryhmien ministeri ja yhtä ministeriä seuraa yhtä paljon oman ryhmän kuin muiden ryhmienkin ministereitä.

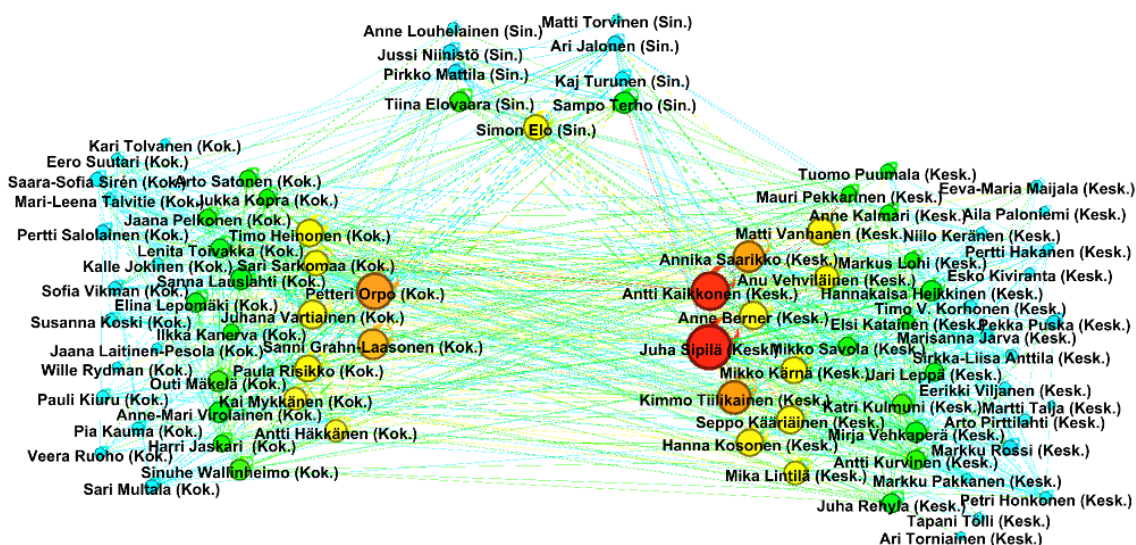
4.3.3 Hallituspuolueiden edustajien keskinäisestä verkostoitumisesta

Syötin hallituspuolueiden edustajien datan ohjelman käyttäjäverkostohakuun 11.12.2017. Hain 1000 viimeisintä twiittiä käyttäjää kohden. Taulukossa 10 on tiivistelmä huomioista. Twitterissä ei ole pakko olla molemminpuolisessa seuraajasuhteessa, jonka perusteella muodostin suunnatun verkoston. Joka kolmannen twiittaajaan seuraajasuhde on vastavuoroinen. Verkoston halkaisija on neljä, mikä viittaa pisimmillään ystäväsuhteen kulkevan neljän ihmisen kautta. Keskimääräinen geodeettinen etäisyys on melkein kaksi, joten käytännössä jonkun seuraaja tuntee jonkun toisen seuraajan, jota ensimmäinen seuraaja ei tunne. Verkosto tiheys on vain 16 prosenttia. Suhteessa kaikkiin mahdollisiin yhteyksiin, hallituspuolueiden jäsenten verkosto on varsin väljä.

Taulukko 9. Hallitusjäsenten seuraajaverkoston tunnusluvut

Vastavuoroisten yhteyksien suhde	0,34
Verkoston halkaisija	4
Keskimääräinen geodeettinen etäisyys	1,8
Verkoston tiheys	0,16

Kuvio 5 on Gephillä luomani verkostokuva hallituksen eduskuntaryhmien 83 twiittavasta kansanedustajasta. Nimesin kansanedustajasolmut ja lisäsin perään puoluetta koskevan lyhenteen. Sijoitin kansanedustajat säännöllisen kolmion muotoon, sillä ryhmiä oli kolme. Seuratuimmat edustajat järjestelin ryhmän keskelle ja etualalle ja vähiten seurattuyhmän taakse. Selkeyden vuoksi jätin pois kuvasta tittelit. Kuvassa solmujen koko ja väritys kuvastaa seurattavuutta kyseisessä verkostossa. Tässä verkostossa tuontiluvut sijoittuvat välille 1–50. Vaaleansininen kuvastaa 1–9, vihreä 10–19, keltainen 20–29, 30–39 oranssi ja punainen 40–50 seuraajaa.

Kuvio 5. Hallitusryhmien seuraajaverkosto, kuvassa 83 twiittaavaa kansanedustajaa

Hallituspuolueiden seuraajaverkostossa on samoja piirteitä kuin ministerien seuraajaverkostossa. Seuratuimmat kansanedustajat kuuluvat Keskustaan, toiseksi seuratuimmat Kokoomukseen ja kolmanneksi Sinisiin. Suuri määrä seuraajia ministeriverkostossa tarkoittaa melko suoraviivaisesti myös suurta määrää myös tässä verkostossa. Esimerkiksi Keskustan ministereistä seuratuimpiin kuuluvat Sipilä, Berner ja Kokoomuksen Grahn-Laa-sonen kuuluvat seuratuimpiin myös tässä verkostossa. Vastaavasti esimerkiksi ministeriverkostossa vähiten seurattuihin kuuluvat Keskustasta Leppä tai Sinisten Mattila ovat vähemmän seurattuja kuin ministerikumppaninsa myös tässä verkostossa. Puoluejohtajat Sipilä, Orpo ja Terho kuuluvat pääsääntöisesti ryhmänsä seuratuimpiin myös tässä verkostossa. Eduskuntaryhmänsä johtaja Simon Elo Sinisistä on ohittanut seurattavuudella Sinisten Orpon, mutta yleisesti ottaen siis tietyt puolueen johtohahmot kuuluvat suosittuihin seurattaviin.

Verkostossa ilmenee joitakin suosittuja seurattavia, joille tämän tutkimuksen puitteissa en löydä ilmeistä syytä. Antti Kaikkonen Keskustasta on verkoston toiseksi seuratuin heti puoluejohtaja Sipilän jälkeen. Kokoomuksesta löytyy kolmanneksi seurattavien kategoriasta esimerkiksi Heinonen, Sarkomaa ja Vartiainen, joille en löydä ilmeistä nimityksiin perustuvaa yhteyttä tältä vaalikaudelta.

4.3.4 Oppositiopuolueiden edustajien keskinäisestä verkostoitumisesta

Noudatin samoja periaatteita oppositiopuolueiden edustajien tietojen haussa kuin hallituspuolueiden edustajien kanssa. Syötin opposition käyttäjänimiä koskevan data-aineiston NodeXL Pro:hon 12.12.2017. Hain 1000 viimeisintä käyttäjää kohden. Taulukossa 11 on tiivistelmä olennaisista huomioista.

Taulukko 10. Opposition seuraajaverkoston tunnusluvut

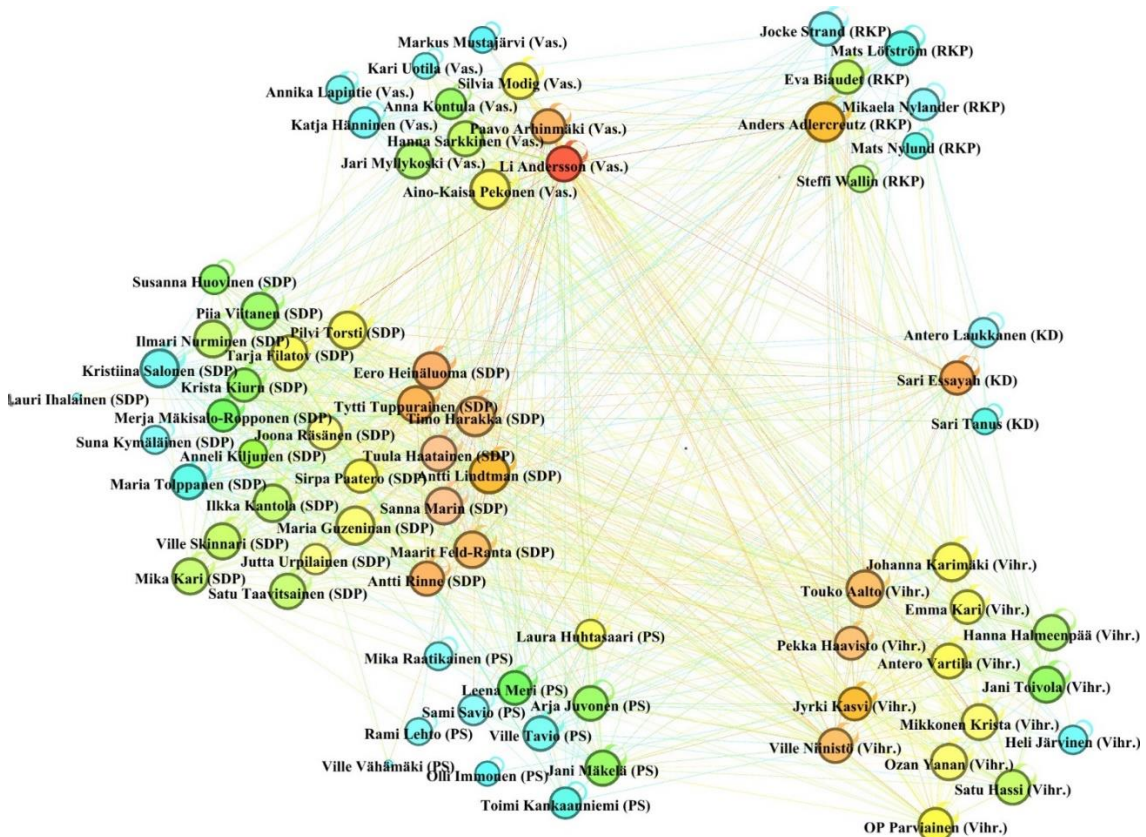
Vastavuoroisten yhteyksien suhde	0,55
Verkoston halkaisija	3
Keskimääräinen geodeettinen etäisyys	1,7
Verkoston tiheys	0,23

Vastavuoroisia seuraajasuhteita on hieman yli puolet kaikista sidoksista. Hallituspuolueiden edustajiin verrattuna tämä viittaa selkeästi tiiviimpään yhteishenkeen. Verkoston halkaisija on vain kolme, mikä sekin on pienempi kuin hallituksen edustajien vastaava. Kokonaisuudessaan oppositio on tälläkin mittaluvulla mitattuna lähempänä toisiaan. Kuitenkin keskimääräinen geodeettinen etäisyys ja verkoston tiheys ovat vain hieman suurempia kuin hallituksella. Tämä viittaa siihen, että oppositio on kokonaisuudessaan vain hieman hallitusta järjestäytyneempi, mutta ystävyyssuhteet muokkaantuvat todennäköisemmin molemminpuolisiksi. Tähän saattaa tulkintani mukaan olla yhteydessä ainakin osittain yhtenäinen arvopohja Vasemmistoliiton, Vihreiden ja SDP:n välillä, josta mainitsin teoriaosuudessa.

Verkoston halkaisija on vain kolme eli lyhin polku verkoston toisesta solmusta kaukaisimpaan on vain kolmen solmujen välisen yhteyden päässä. Tämä tarkoittaa käytännössä, että kaukaisimpien kansanedustajien välissä on vain kaksi muuta edustajaa. Toisin sanoen

toisille vieraimmatkin twiittaajat käsittelevät yhteisien kaverien vuoksi melko paljon samankaltaista uutisvirtaa. Tässä mielessä teoriassa pieni maailma -efekti toteutuu aineiston jo ennestään suosittuja twiittaajia seuraamalla. Tiheysluvun mukaan vain hieman runsas viidesosa kaikista yhteyksistä on käytössä, joka viittaa valikoivuuteen seuraajasuhteissa.

Järjestelin kuvion 6 verkostoa varten eduskuntaryhmät ryppäisiin heksagonin muotoon, sillä ryhmiä on kuusi. Tässäkin verkostossa etualalla ovat ryhmänsä seuratuimmat edustajat ja asteittain vähemmän seuratut takana. Koodasin solmut tuontilukujen eli Twitter-seuraamisen perusteella. Punainen solmu viittaa 47 seuraajaan, oranssi 30–39 seuraajaan, keltainen 20–29 seuraajaan, vaaleanvihreä 10–19 seuraajaan ja vaaleansininen 1–9 seuraajaan.

Kuvio 6. 74 oppositiojäsenen keskinäinen seuraajaverkosto

Vasemmistoliiton Anderssonilla on verkostossa poikkeuksellisen suuri seuraajamäärä määrää. Hän on eniten seurattu oppositioryhmien verkostossa 47 seuraajalla, kun seuraavaksi tulleilla Arhinmäellä Vasemmistoliitosta ja Rinteellä SDP:stä on 39 seuraajaa. Toisin sanoen Anderssonia lukuun ottamatta opposition verkostossa ei näytä olevan erityistä keskushahmoa vaan pikemminkin useita. Isoista twiittaajaryhmistä löytyy useita toiseksi seuratuimpaan luokkaan kuuluvia kansanedustajia. SDP:llä heitä on kahdeksan ja Vihreiltä neljä. Silti tässäkin aineistossa näkyy, että joka eduskuntaryhmässä on vähintään yksi edustaja, joilla on kohtalaisesti seuraajia yli puoluerajojen. Tästä päättelen, että opposition edustajat myös samantyyppistä verkostonavigointia kuin hallituksen edustajat. Yhdestä tai useammasta eduskuntaryhmästä näyttää tulevan myös tässä yhteydessä ikään kuin tyypillinen ryhmänsä edustaja sen sijaan, että kaikki seuraisivat sananmukaisesti kaikkia edustajia.

4.3.5 Keskusteluverkosto aihetunnisteella #aktiivimalli

Voidakseni testata Bastosin ym. (2013) portinvartijamallia tarvitsin poliittisen aiheen, josta kansanedustajilla olisi ajankohtainen syy twiitata poliittisella aihetunnisteella. Päädyin julkista poliittista keskustelua seuraamalla aiheeseen aktiivimalli, josta löysin myös Twitteristä tälle ominaisen aihetunnisteen #aktiivimalli. Seuraavaksi esittelen aktiivimallin.

Laki työttömyysturvan aktiivimallista tuli voimaan 1.1.2018. Aktiivimallin mukaisesti työttömän työnhakijan on 65 työttömyysetuuden maksupäivän tarkastelujakson aikana täytettävä niin sanottu aktiivisuusedellytys, jotta etuutta maksetaan täysimääräisenä myös jaksoa seuraavat 65 maksupäivää. Jos aktiivisuusedellytys ei täyty, niin työttömyysetuus pienenee seuraavan tarkastelujakson ajaksi 4,65 prosenttia. Leikkaus vastaa yhtä korvauksetonta päivää kuukaudessa. (TE-palvelut 2018) Toimeentulon leikkaus ei ole mahdolloman iso, mutta periaatesyistä valtion vahvempaa roolia yksilön perusturvasta ajavien kansanedustajilla on syytä aktivoitua aiheesta. Luvussa 2.2.2 käsittelin eduskuntaryhmiin

miellettyjä eroja suhteessa valtion rooliin yksilön toimeentulossa. Käytännössä ensimmäinen työttömyyden tarkastelujakso päättyi uuden mallin mukaisesti maaliskuun 2018 lopussa, johon ajoitin aihetunnisteella #aktiivimalli, koskevan tutkimusosion Twitteristä.

Säilyttääkseen työttömyysetuuden ennallaan työnhakijan oli tarkastelujakson aikana joko tehtävä 18 tuntia TES:n mukaista palkkatyötä, yrittäjän on ansaittava yritystoiminnassa yhteensä vähintään 23 prosenttia yrittäjän työssäoloehtoon vaaditusta kuukausiansiosta. Työssäoloehto oli 2018 viisi päivää TE-toimiston työllistymistä edistävässä palvelussa. Yhdistelmiä edellä mainituista aktiivisuuden edellä mainituista tavoista ei voida laskea yhteen. Aktiivisuusedellytys on siis täytettävä joko tekemällä työtä tai osallistumalla työllistymistä edistäviin palveluihin. (TE-palvelut 2018) Mikään vaatimuksista ei vaikuta terveen ja työkykyisen näkökulmasta erityisen vaikealta toteuttaa. Kuitenkin malli rankaisee joissain tapauksissa aktiivisuudesta riippumatta. Esimerkiksi työtä hakenut työnhakija menettää alkuperäisen etuutensa, jos ei yrityksistä huolimatta onnistu saamaan työtä.

Koostin 2.4.2018 ohjelmalla Node XL Pro aineiston poliittisen avaintunnisteen #aktiivimalli ja luonnollisen kielen termin aktiivimalli ympärillä käydyistä keskusteluista. Ohjelma ei nimittäin erottanut toisistaan twiittejä, joissa käytettiin avaintunnistetta #aktiivimalli tai termiä aktiivimalli tietokoneohjelman tunnistamassa muodossa eli käytännössä kaikissa muissa mahdollisissa tilanteissa, joissa sana aktiivimalli oli oikein kirjoitettu. Tämä ei kuitenkaan olennaisesti häirinnyt tutkimuksellisesti tulkintaa, sillä kummatkin merkintätavat koskivat samaa poliittista aihetta.

NodeXL Pro:ssa oli rajoitus koskien aineistonhakua. Halusin rajata tarkasteluajanjaksoa koskemaan pääsiäislomaa edeltäviltä arkipäiviltä maanantaista 26.3.2018 torstaihin 29.3.2018, mutta ohjelmalla oli mahdollista tarkastella vain viimeisempiä twiittejä aineistonkeruuajankohdasta lukien. Aineistonkeruuajankohtani oli 2.4.2018, joten kiersin tätä ongelmaa hakemalla mahdollisimman paljon twiittejä ohjelmalla. Tästä johtuen hain 4789 viimeisintä twiittiä keskusteluaiheesta. Seuraavaksi rajasin pois aineistosta twiitit pois, jotka eivät olleet tarkasteluajankohdalta, olleet kansanedustajien aloittamia twiittejä tai näitä koskevia uudelleentwiittauksia. Kuvaan seuraavaksi hieman tarkemmin tätä työvaihetta. Hyödynsin ohjelmassa twiitin kirjoittamisajankohtaan viittaavaa saraketta ja järjestelin twiitit aikajärjestykseen. 26.3.2018 – 29.3.2018 kirjoitettuja twiittejä oli tämän

perusteella kirjoitettu 3038 twiittiä. Tästä datamäärästä etsin manuaalisesti kansanedustajia kuvaavat lyhenteet. Tämän perusteella yhteensä 12 kansanedustajaa oli aloittanut twiitin aiheesta aktiivimalli. He siis käyttivät siinä aihetunnistetta #aktiivimalli käyttivät twiitissään sanaa aktiivimalli tietokoneohjelman tunnistamassa muodossa. Aineiston keuruuta varten tarkastelin Twitterissä kyseisten kansanedustajien aloittamien twiittien ajan-kohtatietoja, twiittien sisältöjä ja uudelleentwiittausmääriä. Keräsin samaisena ajankohdana 2.4.2018 myös kansanedustajien Twitter-tilien seuraamis- ja seuratutmääriä koskevia tietoja Twitteristä.

Verkostokuviota varten tarkoitukseni oli siirtää verkostodata päiviltä 26.3.2018–29.3.2018 NodeXL Pro:sta Gephiin. Kohtasin erinäisiä ohjelmarajapintoihin kohdistuvia ja toisaalta osittain jättimäisestä tutkimusdatasta koituvia ongelmia. Pitkäksi venyneen tutkimustauon jälkeen ratkaisin ongelmat lopullisesti 7.3.2019. Poistin 2.4.2018 keräämästäni NodeXL Pro-datasta muut kuin rajaustani koskevien kansanedustajien aloittamat twiitit ja muiden twiittaajien näihin kohdistamat uudelleentwiittaukset. Tämän perusteella jäljelle jäi 529 twiittiä. Tämä arvo hieman oli pienempi taulukon 12, jossa ilmoitan uudelleentwiittausten määräksi 572 ja kansanedustajien twiittejä oli 21 eli yhteensä 593 twiittiä laskentahetkellä. Tämä pieni ero johtui siitä, että laskin 2.4.2018 Twitter-ympäristössä kansanedustajien twiittien saamat uudelleentwiittaukset. Uudelleentwiittauksia oli siis kertynyt hieman lisää, mutta tällä ei ollut olennaista merkitystä tutkimukseen. Gepissä jatkoin keskusteluverkoston työstämistä.

Gepissä havaitsin, että 529 twiittiä oli tullut yhteensä 442 twiittaajalta. Havaintoyksiököitä oli liian monta tulkintaa varten. Gepissä kuviosta poistin viestit, jossa jokin kansanedustaja uudelleentwiittasi omaan viestiin. Poistin myös verkostodatasta painotukset, jotka kuvasivat useampia uudelleentwiittauksia samaiselta henkilöltä, että kuvio olisi mahdollisimman selkeä tulkittavaksi. Rajasin twiittaajien määrää verkostossa tuontiluvun avulla, joka tässä verkostossa vastasi twiittaajaan kohdistuneiden mainintojen määrää. Maininnat siis tarkoittivat tässä kaikkia tilanteita, joissa jokin twiittaaja kohdistaa huomion tiettyyn twiittaajaan. Nämä maininnat olivat siis joko henkilölle vastaamisia, tämän twiittaajan käyttämistä omassa viestissä tai twiittaajan viestin uudelleenjakamista. Rajasin verkostoon kuuluvaksi solmut, joiden tuontiluku oli vähintään yksi. Tuontiluvulla yksi

verkostoon jäi 101 twiittaajasolmua ja 131 twiittiä, mikä oli edelleen liian paljon. Tämän jälkeen rajasin verkostoon kuuluvaksi solmut, joilla tuontiluku oli vähintään kaksi. Verkostokuvioon jäi 56 twiittaajaa ja uudelleentwiittauksia kuvaavien yhteyksien määrä jäi 67:än. Lopullisesta keskusteluverkostosta löytyvät kaikki 12 twiitannutta kansanedustajaa sekä siis 44 muuta twiittaajaa. Kyseiset 44 muuta twiittaajaa tulkitsin 7.3.2019 löytämien Twitter-tilitietojen perusteella. Tutkimustauko vaikutti aineiston hakemisen osalta hieman vain muiden kuin kansanedustajtwiittaajien nimeämiseen. Tällä ei kuitenkaan ollut olennaista merkitystä, sillä kyseisistä Twitter-käyttäjistä oli edelleen löydettävissä profiili- ja Twitter-käyttäytymistä koskevat perustiedot. On tietysti mahdollista, että kyseisten henkilöiden profiilikuvaukset muuttuivat vuoden takaisesta, mutta muutosten vaikutusta lievitti se, että tarkastelin kyseisiä profiilitietoja samanaikaisesti. Olin tasapuolinen muutoksia kohtaan. Kuvaan myöhemmin aktiivimallia koskevan kuvion 7 yhteydessä tarkemmin koskevia twiittaajasolmujen ryhmittelyjä ja havainnollistukseen käyttämiäni valintoja.

Taulukossa 11 käsittelen aktiivimallista twiitanneiden kansanedustajien twiittausmääriä ja heidän twiittiensä saamia uudelleentwiittauksia. Ensimmäiseen sarakkeeseen koostin aineistoon päätyneet kansanedustajat ja heidän edustamansa puolueyhenteen. Yht. TUT-sarakkeeseen merkitsin kansanedustajien aloittamien twiittien keräämien twiittien uudelleentwiittausmäärän. Yksityiskohtaisen kuvan saamiseksi koostin taulukkoon myös yksittäiset twiitit ja kirjasin myös näiden saamien twiittien uudelleentwiittausmäärän. Koodasin lukuarvot väripaletilla arvojen perusteella suurimmasta pienimpään vertailun helpottamiseksi. Suurin arvo on punaisella ja pienin tumman vihreällä. Väriasteikon värit vaihtelevat siis lukuarvojen mukaan, punainen–oranssi–kellertävän oranssi–keltainen–vaalean vihreä–tumman vihreä.

12 aktiivimallista twiittaavaa kansanedustajaa tarkoittaa käytännössä pientä, 7,5-%:n osuutta twiittaavista kansanedustajista ja 6 % kaikista kansanedustajista. Tämän 12 aktiivimallista twiittaavaa kansanedustajaa tarkoittaa käytännössä pientä, 7,5-%:n osuutta twiittaavista kansanedustajista ja 6 % kaikista kansanedustajista. Tämän perusteella näyttää ilmeiseltä, että vain harvat kansanedustajat twiittasivat kyseisestä ajankohtaisaiheesta.

Taulukko 11. Kansanedustajien julkaisemat twiitit aihetunnisteella #aktiivimalli ja tunnisteella aktiivimalli 24.3.–29.3.2018 ja näiden twiittien saamat uudelleentwiittaukset (TUT) muilta twiittaajilta

Kohteena ko. twiittaajan twiitit	Yht. TUT	1. TUT	2. TUT	3. TUT	4. TUT	5. TUT
Anna Kontula (Vas.)	257	257				
Li Andersson (Vas.)	141	75	11	55		
Ville Niinistö (Vihr.)	120	47	4	22	33	14
Outi Alanko-Kahiluoto (Vihr.)	18	3	15			
Jani Mäkelä (PS)	12	6	6			
Kai Mykkänen (Kok.)	6	6				
Merja Mäkisalo-Roppo- nen (SDP)	6	6				
Tarja Filatov (SDP)	4	1	3			
Tuula Haatainen (SDP)	3	3				
Pilvi Torsti (SDP)	2	2				
Sirpa Paatero (SDP)	2	2				
Arto Satonen (Kok.)	1	1				
Yhteensä	572	409	39	77	33	14

Vasemmistoliiton Anna Kontula keräsi yksittäisellä twiitillään 257 uudelleentwiittausta, kun kaikki twiitit keräsivät 572 yhteensä. Tämä teki Kontulan twiitistä jaetuimman twiitin ja poikkeuksellisesti myös Kontulasta kokonaisuudessaan aineiston ylivoimaisesti uudelleentwiittatuimman kansanedustajan. Toisena taulukossa on Vasemmistoliiton Li Andersson 141 kerätyllä yleisön uudelleentwiittauksellaan kolmen twiitin perusteella ja kolmantena Vihreiden Ville Niinistö 120 kerätyllä uudelleentwiittauksella viidellä twiitillään. Kyseisten twiittaajien twiitit keräävät 90,6 % kaikista uudelleentwiittauksista, mikä tarkoittaa selkeää valtaosaa kaikista uudelleentwiittauksista. Tämän perusteella muutamista twiitaneista pieni osa kerää valtavan uudelleentwiittausmäärän.

Taulukon 11 perusteella näyttää ilmeiseltä, että aihe on ilmeisen tärkeä perinteisille vasemmistopuolueille. Yleisesti ottaen perinteisten vasemmistopuolueiden edustajista aineistoon päätyi yhdeksän edustajaa. Vasemmistopuolueista Vasemmistoliiton kaksi edustajaa komeilevat myös uudelleentwiitatuimpien kahden kärjessä ja Vihreiden edustajat jakavat kolmannen ja neljännen sijan. Tulkintani mukaan näiltä edustajilta yleisö on osannut odottaa kannanottoa asiaan, sillä eduskuntaryhmän kokoon suhteutettuna yleisö on jakanut heidän viestejä ahkerasti. Hieman maltillisempaa suuntausta edustava Vihreiden Niinistö on kolmantena kerännyt kunnioitettavan twiittien uudelleen jakamismäärän. Oikeistoa edustavat kaksi Kokoomuksen edustajaa ja heidän twiitit eivät ole keränneet erityisesti jakoja. Näiden löydösten perusteella näyttää siltä, että perinteinen oikeisto-vasemmisto-asetelma näyttää olevan edelleen olemassa. Korostan tässä yhteydessä, että perinteisten vasemmistopuolueiden edustajat olivat tutkimushetkellä oppositiossa, kun taas Kokoomus oikeistoa edustavana hallituksessa. Aiheen vastustaminen on aktivoitunut paitsi vasemmistopuolueet myös aktivoitunut yleisön. Tätä on perinteisesti selitetty asennoitumisella oikeisto–vasemmisto -akselilla poliittiseen aiheeseen, mutta ainakin aineistohavaintoni perusteella tällä näyttää olevan merkitystä, jota tutkia tarkemmin.

Vertailun helpottamiseksi koodasin taulukkoon 13 lukumääräiset arvot taulukosta 12 tulla värikoodauksella vertailun helpottamiseksi. Lisäsin myös vertailun helpottamiseksi Yht. TUT-sarakkeen muistuttamaan kansanedustajien saamista uudelleentwiittauksista. Koostin taulukkoon 13 kansanedustajien seuraamien käyttäjien ja vastaavasti kansanedustajia seuraavien käyttäjien lukumäärään. Merkinnät Ed. sijoitus tarkoittavat edellisen sarakearvon sijoitusta suhteessa muiden kansanedustajien vastaavaan arvoon. Esimerkiksi järjestysluku 1. Anna Kontulan tilítietoja kuvaavalla rivillä tarkoittaa, että hän seuraa muihin aineiston kansanedustajiin verrattuna eniten muita Twitterin käyttäjiä. Luku 4. seuraajat-lukumäärän jälkeen tarkoittaa Anna Kontulalla olevan neljänneksi eniten seuraajia Twitterissä. Hallituksessa? -sarakeisiin lisäsin tiedot siitä, kuuluuko kyseinen edustaja hallitukseen. Ei-arvon saaneet edustajat kuuluvat siis oppositioon.

Lisäsin taulukkoon 12 sarakkeen, jossa tarkastelin kyseisen edustajan kuulumista joko hallitukseen tai oppositioon. Oppositioedustajien twiittejä on jaettu ylivoimaisesti enem-

män kuin hallituksen edustajien. Bastosin mallissa ei kuitenkaan varsinaisesti otettu kantaa, mikä vaikutus napahenkilön sijoittumisella joko oppositioon tai hallitukseen tiedonjakamisessa, mutta tässä tutkimuksessa sillä näyttää olevan merkitystä, jota tutkia tarkemmin.

Taulukko 12. Aihetunnisteesta #aktiivimalli twiitanneiden kansanedustajien seurattavat ja seuraajat

Kohteena ko. twiittaaajan twiitit	Hallituksessa?	Yht. TUT	Seuratut	Ed. sij.	Seuraajat	Ed. sij.
Anna Kontula (Vas.)	Ei	257	8801	1.	9583	4.
Li Andersson (Vas.)	Ei	141	1194	6.	67 300	2.
Ville Niinistö (Vihr.)	Ei	120	1572	4.	80 300	1.
Outi Alanko-Kahiluoto (Vihr.)	Ei	18	1110	7.	11700	3.
Jani Mäkelä (PS)	Ei	12	412	12.	1890	12.
Kai Mykkänen (Kok.)	Kyllä	6	805	10.	8506	5.
Merja Mäkisalo-Ropponen (SDP)	Ei	6	1628	3.	1952	11.
Tarja Filatov (SDP)	Ei	4	842	9.	6933	6.
Tuula Haatainen (SDP)	Ei	3	1065	8.	3510	10.
Pilvi Torsti (SDP)	Ei	2	1498	5.	5252	7.
Sirpa Paatero (SDP)	Ei	2	461	11.	4455	9.
Arto Satonen (Kok.)	Kyllä	1	3099	2.	5118	8.
Yhteensä	2/12 hallituksessa	572	22487		206499	

Taulukon 12 lukuja tarkasteltaessa ilmenee suuria eroja kansanedustajien seuraamien käyttäjien määrässä. Ykkössijoitetun Kontulan seuraamien käyttäjien määrä on 8801,

mikä on ylivoimaisesti eniten muihin edustajiin suhteutettuna. Kakkossijoitetun Anderssonin seuraamien käyttäjien määrä on 1194 ja kolmossijoitetun Niinistön 1572. Vastaa- vasti esimerkiksi Satosta vähiten uudelleentwiitattu, vaikka Satonen itse seuraa 3099 käyttäjää, hänen twiittejään jaetaan vähiten. Muiden käyttäjien seuraaminen ei siis takaa, että Twitter-yleisö jakaa twiittejä. Tässä kohtaa analyysini mukaillee siis vastaavaa portinvartijamallin väitettä.

Taulukon 12 neljä eniten seurattua kansanedustajaa keräävät myös viesteillään eniten uudelleenjakamisia. Tässä mielessä suurella seuraajamäärällä on suotuisa vaikutus myös twiittien jakamiseen. Kuitenkin tutkimalla tarkemmin seuraajamääriä ja kansanedustajien julkaisemia twiittimääriä tämä vaikutus osoittautuu vähemmän merkittäväksi. Esimerkiksi Ville Niinistöllä on ylivoimaisesti eniten seuraajia ja hän on twiitannut aktiivimallista viisi kertaa. Silti hänen twiittejään on jaettu vähemmän kuin Anna Kontulan yhtä twiittiä. Tämä kertoo siitä, että paljon seuraajia saaneiden twiittaajien twiittejä jaetaan kyllä paljon, mutta suurta uudelleenjakamismäärää selittää pitkälti yksi tai useampi muu tekijä. Luvussa 4.1 erittelemäni Bastosin mallin mukaisesti siis näyttää siltä, että napa-henkilön seuraajamäärällä ei ole merkittävää vaikutusta poliittisen tiedonlevityksessä poliittisesta aiheesta.

Seuraavaksi käsittelem Gephin avulla muodostamaani keskusteluverkostoa aiheesta aktiivimalli. Tämä verkostokuva on kuviossa 7. Verkostokuviossa keskushenkilöinä ovat 12 kansanedustajaa, jotka aloittivat Twitterissä keskustelun 26.3–29.3.2018 ja käyttivät viestissään joko aihetunnistetta #aktiivimalli tai sanaa aktiivimalli. Verkostossa on kansanedustajien lisäksi twiittaajia, jotka jakoivat kansanedustajien viestejä eteenpäin vähintään kerran. Nämä uudelleenjakamiset merkitsin verkostokuviossa nuolilla, jotka kohdistuivat pääsääntöisesti johonkin kansanedustajaan. Poikkeuksena on tilanne, jossa Li Andersson jakaa eteenpäin Anna Kontulan twiittiä eli kyseistä uudelleentwiittausta kuvaava nuoli on Anderssonin solmusta poispäin ja kohdistuu Kontulaan.

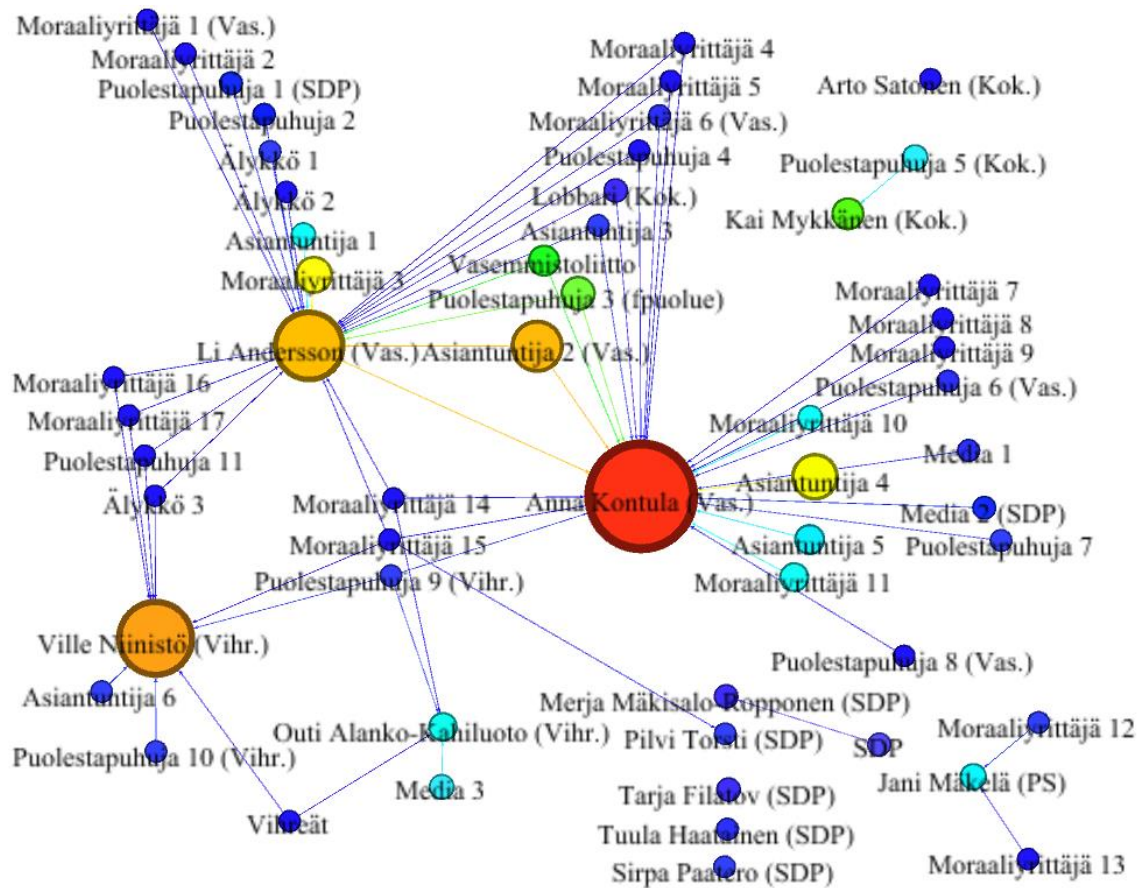
Kirjoitin verkostoon kansanedustajien nimet ja lisäsin puoluetta kuvaavan puoluetunnisteen nimen perään. Seuraavaksi yksityisyyden säilyttämiseksi, mutta verkostotulkinnan mahdollistamiseksi nimesin verkoston muut solmut luvussa 2.1 esittämälläni Habermasin kuvauksella poliittisen viestinnän keskeisistä toimijoista. Numeroin toistuvat toimijat

analyysin tarkentamiseksi ja kyseisten heidän ilmoittaessaan tunnustumansa puolueen li-
säsin tämän lyhenteen avulla nimen perään. Ryhmittelin saman luokan toimijat peräkkäin
tunnistettavuuden vuoksi. Kuvion twiittaajasolmut saivat tuontiluvun arvoksi vähintään
kaksi, mikä tässä verkostossa tarkoitti, että kutakin solmua oli mainittu ajanjaksolla vä-
hintään kaksi kertaa. Tämä rajaustapa kattoi viestit, joissa käytettiin kyseistä käyttäjäni-
meä, vastattiin kyseiselle käyttäjänimelle tai jaettiin tämän käyttäjänimen omaavan twiit-
taajan viestejä eteenpäin. 2–9 mainintaa keränneet solmut merkitsin verkostoon tumman-
sinisellä, 10–29 vaaleansinisellä, 30–49 vaaleanvihreällä, 50–99 keltaisella, 100–199
mainintaa keränneet solmut oranssilla ja 296 mainintaa keränneen solmun koodasin pu-
naisella. Solmujen koko on myös aseteltu tuontiluvun mukaan. Luokitteluni ei ollut tasa-
välinen, mutta tästä huolimatta pienimpään luokkaan 2–9 päätyi 39 solmua eli selkeä
enemmistö. Järjestelin kuvion solmut niin, että useaan kansanedustajanapaa uudelleent-
wiittaavat solmut sijaitsevat kyseisten napojen välillä. Myös suurimman tuontiluvun
omaavat solmut etualalla lähimpänä heidän kansanedustajia. Kansanedustajat järjestin
ryppäisiin puoluetustan mukaan. Liitin joukon SDP:n, Kokoomuksen edustajia ja Perus-
suomalaisten edustajan mukaan samaan kuvioon, vaikka heillä oli vähän tai ei ollenkaan
yhteisiä twiittaajia uudelleentwiitatuimpien kansanedustajien kanssa.

Minun piti testata väitettä, jonka mukaan poliittisesta aihetunnisteesta tärkeimmät tietoa
levittävät henkilöt ovat muutamat aktiiviset henkilöt. Tätä varten tarkastelen nimeämieni
roolien mukaan ryhmittäin verkoston toimijoita suhteessa kansanedustajiin. Tässä ver-
kostossa tulkitsen aktiivisimmiksi henkilöiksi ne twiittaajat, jotka keräsivät eniten mai-
nintoja. Mitä aktiivisempi henkilö, sitä mielekkäämpää häneen on todennäköisesti koh-
distaa mainintoja. Rooleja ja twiittaajien sijoittumista verkostossa selittämällä kuvaan
mahdollisia syitä ilmiöille. Seuraavaksi kuvaan päätelmiä, joita tein tulkitseni kuvion 7
keskusteluverkoston twiittaajia.

Yleisesti pitäydyin Habermasin luokittelussa. Habermasin kuvauksen perusteella hän luo-
kitteli keskeisiksi toimijoiksi poliitikot. Havaitsin kuitenkin, että kansanedustajien ohella
oli muitakin politisoituneita toimijoita. Ilmeisin näistä olivat puoluetunnisteet, jotka ni-
mesin kyseisen puolueen mukaan. Jotkin toimijat ilmoittivat profiilissaan myös tunnus-

tavansa tiettyä puoluetta, joten lisäsin tästä kertovan lyhenteen luokittelua kuvaavan nimen perään. Usein toistuvien luokkien perään lisäsin myös numeron nimen kuvaamaan luokan toistumista verkostossa.

Kuvio 7. 56 suosituimman (tuontiluku vähintään 2) twiittaajan keskusteluverkosto aiheesta aktiivimalli

Yleisesti ottaen uudelleentwiitatuimmilla kolmella kansanedustajalla on runsaasti uudelleentwiitattajia myös tässä suosituimpien twiittaajien verkostossa. Neljänneksi tulleella Alanko-Kahiluodolla on verkostossa vain neljä uudelleentwiitattajaa ja hän jakaa kolme uudelleentwiitattajaa kärkikolmikkoon kuuluvien kanssa. Alanko-Kahiluodon twiittejä jaettiin eteenpäin kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin uudelleentwiitatuimpien kol-

men kansanedustajan twiittejä, joten tämä on ymmärrettävää. Tulkitsen tässä olevan kyseessä olevan esimerkki pieni maailma -ilmiöstä. On todennäköistä, että uudelleentwiittaajilla on keskenään seuraajasuhteita ja he mainitsevat tästä syystä toisiaan.

Yhteistä neljällä uudelleentwiitatuimmalla kansanedustajalla on myös puolueensa tuki uudelleenjakamisissa. Vasemmistoliiton kahta uudelleentwiitatuinta edustajan viestiä jakaa oma *puoluetunniste* ja Vihreiden edustajia uudelleentwiittaa oma puoluetunniste. Vertailun vuoksi SDP:n puoluetunniste uudelleentwiittaa vain Mäkisalo-Ropposta, vaikka SDP:llä on 5 edustajaa verkostossa. Muilta vähän uudelleentwiitatuilta kansanedustajalta puuttuu kokonaan puolue verkostosta. Puolueiden tuki näytti olevan yhteydessä suotuisasti twiittien uudelleenjakamiseen, vaikka vain Vasemmistoliiton puoluetunniste keräsi huomattavasti verkoston twiittaajien enemmistöä enemmän mainintoja. Vasemmistoliiton puheenjohtaja Andersson uudelleentwiittaa Kontulaa. Tässä yhteydessä muistutan, että puoluejohtaja Andersson myös twiittasi Vasemmistoliiton twiitissä tarkastelujaksolla, vaikka tämä ei päätynytkään aineistoon. Aihe oli tarkastelujaksolla erityisen tärkeä Vasemmistoliitolle sen kahden edustajan, puolueen osallistumisen ja yleisön suuren uudelleentwiittauksen perusteella. Yleisesti ottaen aktiivimallia hallitsivat keskusteluna perinteisten vasemmistopuolueiden kansanedustajat uudelleenjakajineen. Bastosin malli saa tässä yhteydessä kannatusta. Puolueiden aktiivisuus aiheiden uudelleentwiittamisessa oli yhteydessä myös saman puolueen jäsenten twiittien jakamissuosioon. Tässä yhteydessä jäi kuitenkin vielä avoimeksi, oliko mielekästä käsitellä aihetta oikeisto-vasemmistoasetelman näkökulmasta, sillä perinteisen oikeistopuolueen ja tähän liittyen Kokoomuksen edustajien twiittaaminen ja viestien jäi vähäiseksi. Myös välimaastoon sijaitsevien keskustapuolueiden ja edustajien osallistuminen jäi vähäiseksi. Tästä johtuen koin tarpeelliseksi tarkastella samaiselta ajanjaksolta mainintoja aktiivimallia koskevista twiiteistä 26.3.2018 – 29.3.2018. Tarkastelin siis lyhyesti, että löytyisikö twiiteistä jossain määrin viitteitä keskustapuolueiden ja toisaalta perinteisten oikeistopuolueiden jäsenistä.

Seuraavat Twitter-tilit eivät osallistuneet keskusteluun, mutta keräsivät kyllä muiden käyttäjien mainintoja. Oikeistopuolue Kokoomus keräsi kaikkiaan 19 mainintaa ja Kokoomuksen Vartiainen 10 mainintaa. *Perinteinen oikeisto-vasemmistoasetelma* eli keskustelussa, vaikka se ei tässä keskusteluverkostossa näkynytkään. Tasapuolisuuden

vuoksi on syytä mainita, että eduskuntaa aatteellisesti keskelle miellettyä Keskustaa mainittiin 14 kertaa ja sen edustaja Mikko Kärnä 34 kertaa. Tässä mielessä väitän, että oikeisto-vasemmisto-asetelma oli keskustelijoiden mukaan olemassa. Tosin näytti siltä, vuoropuhelun sijaan perinteinen oikeisto ja toisaalta keskusta olivat hiljaa perinteisen vasemmiston kannattajien viestiessä aiheesta. Seuraavaksi palaan verkostokuvion toimijoiden uudelleentwiittaajien analyysiin.

Lukumääräisesti tarkasteltuna *Moraaliyrittäjiä* oli eniten verkoston twiittaajista. Heitä päätyi verkostoon yhteensä 17. Verkostossa lähes kaikilla kansanedustajanoilla, joilla on paitsi uudelleentwiittaajia verkostossa myös yksi tai useampi Moraaliyrittäjä jaksassa viestejä eteenpäin. Vaikka Moraaliyrittäjät olivat enemmistönä verkostossa, heistä vain kaksi keräsi poikkeuksellisen paljon mainintoja. Anna Kontulan viestiä uudelleentwiittaa nämä kaksi Moraaliyrittäjää. Bastosin mallin väitteeseen liittyen Moraaliyrittäjien rooli on jokseenkin ristiriitainen. 17 on tähän verkoston muihin twiittaajiin suhteutettuna paljon, mutta toisaalta twiittaajien kokonaismäärän suhteutettuna tämä oli vähän. Ennen aineiston rajausta twiittaajia oli verkostossa 442. Tässä mielessä väitän, että tämäkin tulos tukee jossain määrin Bastosin väitettä. Tulkintani mukaan verkostokuvion perusteella Moraaliyrittäjien tapa toimia Twitterissä kuvaa todennäköisesti enemmistön tapaa toimia Twitterissä. He eivät erityisesti valikoi kohdettaan, mutta aktivoituvat mielenkiintoisen aiheen kohdalla.

Moraaliyrittäjien tapaan myös *Puolestapuhujien* määrä oli suuri. Heitä oli verkostossa yksitoista eli heti kansanedustajien jälkeen eniten. Puolestapuhujat uudelleentwiittasivat myös usean kansanedustajan viestejä, enkä havainnut tässä valikoivuutta. Puolestapuhujien joukossa oli vain kaksi verkoston enemmistöä selkeästi enemmän mainintoja kerännyt twiittaaja. Kummatkin tunnustivat puoluetta. Puolestapuhuja 3 tunnusti Feministipuoluetta, joka tutkimushetkellä ei ollut vielä eduskunnassa ja Puolestapuhuja 5 Kokoomusta. Puolestapuhuja 3 uudelleentwiittasi sekä Anderssonia että Kontulaa ja Puolestapuhuja 3 oli itsekin valtavasti mainintoja kerännyt solmu. Vaikka tutkimusasetelmasta johtuen näpähenkilöillä tarkoitin kansanedustajia, näytti mahdolliselta, että maininnoilla suhteutettua eniten mainintoja keränneet Puolestapuhujat olivat jopa poliittisesti merkittävimpiä

kuin tietyt kansanedustajat. Politisoituminen näytti verkostossa olevan muutoinkin tyyppillistä puolestapuhujille. Verkostossa kahdeksan yhdestätoista Puolestapuhujasta tunnusti jotain puoluetta. Puolestapuhijat tukivat ryhmänä myös Bastosin väitettä.

Vaikuttavin uudelleentwiittaavista luokista kokoonsa nähden osoittautui *Asiantuntijoiden* luokaksi. Asiantuntijoita päätyi verkostoon vain kuusi, mutta peräti neljä näistä oli kerännyt huomattavasti keskimääräistä enemmän mainintoja. Andersson ja Kontula jakavat Asiantuntija 2:n, joka keräsi mainintoja melkein yhtä paljon Niinistö. Verkoston kolmeksi uudelleentwiitatuimmalta kansanedustajalta löytyy yksi tai useampi Asiantuntija-twiittaaja. Jokaisella näistä kolmesta kansanedustajasta on lisäksi verkostossa vähintään yksi Asiantuntija-twiittaaja, joka jakaa vain heidän viestiään eteenpäin. Näiden havaintojen perusteella väitän, että erityisesti verkostossa Asiantuntija-twiittaajilla on suotuisa yhteysnapojen viestien uudelleenjakamiseen. Asiantuntijat näyttivät tukevat erinomaisesti Bastosin väitettä.

Loppuja saman kategorian edustajia oli niin vähän, ettei niistä ole luotettavaa tehdä yleisiä päätelmiä. Alanko-Kahiluodolla oli oma *Media*-twiittaajansa, joka erottui hieman keräämillään maininnoillaan enemmistöstä. Median edustajien vähäinen määrä selitän aiemmin sillä, ettei lähemmin tarkasteltuna esimerkiksi Ylen A-Studio jakanut minkään tietyn kansanedustajan twiittiä eteenpäin. Median pieni näkyvyys tässä selittyy mielestäni parhaiten pyrkimyksenä puolueettomuuteen. Verkoston Media-twiittaajat vaikuttivat olevan tästä näkökulmasta toimivan verkostossa ennen kaikkea yksityishenkilöinä. *Älykköjen* luokka osoittautui vaativaksi kategoriaksi. Vaikka tähän en valtion tason julkisuuden henkilöjä päätenytäkään, vaikutti tämä kategoria ahtaalta. Ansioituminen piti olla jollain tasolla osoittaa profiilitiedoissa. Myös *Lobbarien* tunnistaminen osoittautui hankalaksi. Suomessa sana lobbari on yleisesti ottaenkin hankala termi, sillä sille ei ole kotimaista vastinetta.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tavoitteeni oli kuvata kansanedustajien verkostokäyttäytymistä Twitterissä puolessa välissä edustajakautta 2015–2019. Tarkastelin kansanedustajien keskinäisiä suosimisia. Toiseksi tarkastelin myöhemmin tilannetta, jossa kansanedustajat aloittavat Twitterissä keskustelun poliittisesta aiheesta ja muut käyttäjät jakavat tätä viestiä uudelleen.

Motiivina tutkimukselle oli arvioida miten hyvin kansanedustajat arvioivat Twitterissä toistensa viestintää ja minkä verran löytyy muita mahdollisia selityksiä keskinäisille verkostoitumisille. Poliittiseen vertaisarvioon liittyen heillä oli siihen periaatteellinen syy. Koska perinteistä mediaa ei välttämättä tarvita uudehkossa viestintätavassa, halusin arvioida kansanedustajien vaikuttavuutta verrattuna heidän yleisöön, joka ei välttämättä koostu toisista kansanedustajista. Käsittelen seuraavaksi tutkimuskysymys kerrallaan vastauksia, joita sain tutkimuksen aikana.

Ensimmäiseksi etsin muuta tutkimusta taustoittavassa vaiheessa vastausta kysymykseen, että kuinka paljon kansanedustajat käyttävät Twitteriä. Twitterin rekisteröineitä kansanedustajia oli varsin kiitettävästi eduskuntaryhmittäin. Toisin sanoen Twitterin rekisteröineiden määrä vastasi hyvin puolueiden jäsenien vastaavia määriä eduskunnassa. Puolueiden edustajista suurimmat notkahdukset Twitterin käytössä ovat Kristillisdemokraattien 60 ja Sinisten edustajien 53 prosentilla. Kristillisdemokraattien pieni edustus viidellä ehdokkaalla selittää kuitenkin jo ison osan prosentuaalisesti pienestä Twitterin käytöstä suhteessa omaan puolueeseen, sillä pienet lukumäärät ovat herkkiä tarkastelulle prosentteina. Pääsääntöisesti puolueittain Twitter rekisteröineiden määrät vaihtelivat 71 %:sta 84%:in. Vakuuttavin edustus Twitterissä oli Vasemmistoliitolla 92 %:lla. Vaikka puolueittain tarkasteltuna Twitterin rekisteröineitä kansanedustajia oli kiitettävästi, jotkin puoluekohtaiset erot selittyvät potentiaalisen kannattajaryhmän eroilla.

Tilastoskeskuksen (2017) selvityksen mukaan, mitä nuorempi henkilö on sitä todennäköisemmin hän käyttää Twitteriä. Tutkimushetkellä kuitenkin jo keski-ikäiset 45–54-vuotiaat olivat jo varsin hyvin omaksuneet yhteisöpalvelujen käytön. Käyttäjä todennäköisesti opiskelee, mutta huomattava osa yhteisöpalvelun käyttäjiä on työssä käyviä. Kun

taas eläkeikäisiä ei juuri kiinnostanut yhteisöpalvelut. (Tilastokeskus 2017) Enjolras, Steen-Johnsen ja Wollebaek (2012) luonnehtivat sosiaalisen median kautta tavoitettavaa joukkoa. Tutkijoiden mukaan tyypillinen käyttäjä käy epätodennäköisemmin täyspäiväisesti töissä ja heille todennäköisesti maksetaan vähemmän kuin muulle väestölle (Emt. 904–905.) Jos siis puolueiden jäsenten Twitterin rekisteröityminen on osa johdonmuukaista äänestäjäkuntaa varten, edustaa tämä kuvaus esimerkiksi tyypillistä Vasemmistoliiton äänestäjää.

Kansanedustajista 79 prosentilla oli Twitter-tili. Kyseinen prosenttiosuus pysyi käytännössä samana riippumatta kansanedustajan kuuluvuudesta hallitukseen tai oppositioon. Ministereistä peräti 88 prosenttia oli rekisteröinyt Twitterin, mikä tarkoitti käytännössä melkein jokaisella olevan henkilökohtainen Twitter-tili. Tutkimukseni kannalta kaikki tämä edellinen tulos vaikutti lupaavalta, sillä oli mahdollista saada muita tutkimusvaiheita palvelevia riittävän kattavia aineistoja. Lähtökohdiltaan Twitterin näinkin laaja rekisteröimismäärä valta-asemasta riippumatta vastasi seuraavaa Hellmanin kuvausta konsensusedemokratiasta.

Hellman luonnehti Suomea konsensusedemokratiaksi, jolle on tyypillistä monipuoluejärjestelmä ja koalitionhallitus, jolloin päätöksenteko on yhteisesti hyväksyttävissä olevien sopimusten tekemistä eri osapuolten kesken. Päätöksenteko perustuu laajaan julkiseen keskusteluun, johon kaikki olennaisimmat toimijat osallistuvat ja jossa vastakkaiset perustelut kilpailevat keskenään. Myös oppositiota kuunnellaan. (Hellman 2012: 242–243) Lähtökohdiltaan Twitter oli monipuolisesti edustettua kaikilla puolueilla. Kattava Twitterin rekisteröineiden käyttäjien määrä oli kiitettävää riippumatta, tarkastelinko sitten oppositio- tai hallituspuolueiden edustajista tai hallituspuolueen edustajiin kuuluvista ministereistä.

Toinen tutkimuskysymys oli, miten kansanedustajat ovat verkostoituneet keskenään? Tähän vastasin tarkastelemalla kansanedustajien seuraajaverkostoja. Ryhmittelin eri verkostoiksi seurattavuuden näkökulmasta suosituimmat kansanedustajat, ministerit, hallituspuolueiden kansanedustajat ja oppositiojäsenten edustajat. Tarkastelin myös näitä kuvavia mittalukuja.

Seuratuimpien kansanedustajien seuraajaverkoston mittalukuja tarkasteltaessa ilmeni melkoisesti hajontaa seurattavuuden suhteen. Pääministeri Sipilä oli seuratuin solmu 83 seuraajalla, kun vähiten seurattua kansanedustajaa seurasi vain yksi kansanedustaja. Keskimääräinen seuraajamäärä oli vain 18 ja mediaani 15. Vastavuoroisten yhteyksien suhde kaikkiin yhteyksiin oli 0,33, mikä ei viitannut aivan kovin vuorovaikutteisiin seuraajasuhteisiin. Verkoston halkaisija oli neljä, mutta toisaalta keskimääräinen yhteys oli vain 1,9. Keskimääräinen yhteys 1,9 tarkoittaa tilannetta A-B-C, jossa kansanedustaja A:n seuraaja B:n seuraaja C:n kautta keskimääräinen edustaja on tekemissä kaikkien twiittaavien kansanedustajien kanssa. Toisen kansanedustajan seuraaminen lisää todennäköisyyttä havaita Twitter-uutisvirrasta mielekkäitä twiittejä, kun seurattavat suodattavat uutisten paljoudesta mielekkäitä viestejä. Tyypillinen kansanedustaja kuitenkin valikoi massasta vain mielekkäimpinä pitämänsä seurattavat. Seurattavien kokonaistiheys oli vain 0,11, mikä tarkoitti kaikista verkoston seuraajasuhteista vain 11 prosenttia olevan käytössä. Näiden mittalukujen perusteella on ilmeistä, että kansanedustajat käyttävät heuristiikkoja ohjautessaan seuloessa mielekästä uutisvirtaa muiden kansanedustajien Twitterin käytön perusteella.

Bennet ja Ieyngar kuvasivat verkkoviestintää pirstaleisena uutisointina (Bennet & Ieyngar 2008: 723–724). Kansanedustajien seuraajakulttuuri näyttäytyy tästä näkökulmasta pirstaleiselta. Poimitaan toisista kansanedustajista suosituimmat ja seurataan niitä. Eräs selitys löytyy Herkmanin kuvailemasta konvergenssikulttuurista, jonka mukaisesti uutis sisältöjä kierrätetään viestimestä toiseen (eml. 2011: 152). Seuratessa muita valikoituja kansanedustajia kierrätetään samoja aiheita kuin hekin.

Yleisesti ottaen kohdejoukon koko oli yhteydessä mittalukuihin. Esimerkiksi verkoston tiheys oli sitä suurempi, mitä pienempi oli sen perustana oleva kohdejoukko. *Hallitusryhmien kansanedustajien keskinäisen seuraajaverkoston* tiheys oli 0,16, *oppositioedustajien seuraajaverkoston* tiheys 0,23 ja *ministerien* 0,47. Vastaavasti vastavuoroisten seuraajasuhteiden todennäköisyys suureni siirryttäessä *hallituskumppaneiden verkostosta* (suhdeluku 0,33), *opposition verkostoon* (suhdeluku 0,55) ja edelleen *hallituskumppaneiden verkostoon* (suhdeluku 0,59). Keskimääräinen yhteys oli sitä pienempi, mitä pienempi oli sen perustana oleva kohdejoukko. Kun *hallituspuolueiden verkostossa* yhteys

oli 1,8, *oppositioverkostossa* 1,7, *ministeriverkostossa yhteys* oli vain 1,3. Kun suhteutan näitä mittalukuja kaikkia kansanedustajia koskevaan verkostoon, nämä mittaluvut viittaa siihen, että kansanedustajien välillä on tietynlaista kollegiaalisuutta seuraamisverkostossa. Toisin sanoen on todennäköisempää, että esimerkiksi hallituksen kansanedustaja seuraa toista kansanedustajaa hallituksessa kuin että oppositiossa oleva kansanedustaja ja seuraa hallituspuolueen kansanedustajaa. Tässä mielessä en voi väittää, että kansanedustajien twiittaamiseen liittyy poliittista valvontaa. Mittalukujen perusteella näyttää pikemminkin siltä, että kukin alaryhmä seuraa toisiaan. Ministerit seuraavat toisia ministreitä, hallituspuolueiden edustajat toisia edustajia ja opposition edustajat toisia edustajia.

Enli ja Skogerbø (2013) väittivät, että poliitikot sanovat käyvänsä enemmän demokraattiseen dialogia kuin käytännössä tekevät. Heidän mukaansa joitain poliitikkoja kiinnosti dialogi yksilösyistä, mutta markkinointi oli tärkein syy twiittaamiselle. (Emt. 769–770) Tämä piti paikkansa myös tutkimukseni verkostojen osalta. Twitterissä verkostot rakentuivat pikemminkin omaa tai puolueen ääntä korostaakseen kuin poliittisen arvioinnin mahdollistamiseksi.

Käsittelin verkostokuvia, joka oli *otos kansanedustajien keskinäisestä verkostosta*. Täähän päätyi 56 seurattua kansanedustajaa. Havaitsin titteleillä olevan kohtalaista yhteyttä seurattavuuteen. 19 kansanedustajalla oli jokin titteli, mikä lähes puolta otokseen päätyneistä kansanedustajista. Eduskuntaryhmistä viidellä eli Kokoomuksella, SDP:llä, Vasemmistoliitolla, Vihreillä ja Keskustalla puoluejohtaja kuuluu ryhmänsä seurattuihin henkilöihin. Myös varapuoluejohtajana toimiminen on jossain määrin yhteydessä myös seurattavuuteen eduskuntaryhmittäin. Otokseen päätyneenä ainoa RKP:n kansanedustaja Adlercreutz oli jokseenkin seurattu edustaja ja toimi tutkimushetkellä puolueensa varapuoluejohtajana. Selitin tätä sillä, että RKP:n puoluejohtajalla ei ollut voimassa olevaa Twitter-tiliä, joten puoluejohtajan sijaan seurattiin häntä.

Conroy-Krutzin Moehler & Aguilar (2016) korostivat puoluevihjeiden vaikutusta monipuoluejärjestelmissä. Heidän mukaansa puolueiden jäseniin liitetään usein samoja piirteitä kuin johtajiin. (eml. 24) Tällä perustelin puoluejohtajien seurattavuutta teoriaosuudessa. Puoluejohtajat näyttivät olevan erityisen suosittuja seurattavia Twitterissä, joten

tämä sai kannatusta. Puoluejohtajien ja varapuoluejohtajien ohella tarkastelin myös muita erityisiä vastuuasemia eduskunnassa. Seuraavaan kokosin nämä havainnot.

Eduskuntaryhmän puheenjohtajista Simon Elo Sinisistä ja Antti Kaikkonen Keskustasta kuuluivat ryhmänsä seuratuimpiin Twitterissä. Kuitenkaan he olivat muiden eduskuntaryhmän puheenjohtajiin suhteutettuna poikkeuksia. Seuratuimpien verkostosta löytyi seitsemän ministeriä viidestätoista, mikä on kohtalainen tulos. Ministerit sijoittuvat seurattavuuden kannalta melko tasaisesti kuitenkin kaikkiin värikoodattuihin, joten ministeriasemalla ja seurattavuudella vain kohtalaisesti yhteyttä. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että verkoston seuratuimmista ministreistä Sipilä toimi sekä pääministerinä että puolueensa johdossa ja Orpo puolueensa johdossa. Toisin sanoen edellisessä kappaleessa kuvaavamani puoluejohtajuus olivat tulkintani mukaan olennaisempia syitä heidän seuraamiselleen. Verkostossa varsin vähän korostuivat myös puolueiden nimetyt presidenttiehdokkaat sekä eduskunnan puhemies. Verkostoon päätyneet kaksi presidenttiehdokasta ja puhemies olivat verkostossa kohtalaisesti seurattuja. Titteleistä siis joka tapauksessa merkittävimmät seuraamiskohteet olivat puoluejohtajat.

Paransin havaintojen tarkkuutta kaikkien kansanedustajien verkostokuviossa taulukoilla. Tämä johtui siitä, että seuraamisen kohdetta kuvaavien nuolien suunta jäi liian pieneksi. Tarkastelin graafiseen ohjelmaan erikoistuneella Gephillä nuolien suuntaa kuvan suurentamistoiminnolla. Vaikka löysin myöhemmin nuolien suurentamistoiminnon, isossa verkostokuviossa solmuun tulevien ja sieltä lähtevien yhteyksien määrä on usein niin suuri, että joko havainnollistettavien kohteiden määrää joutuu karsimaan tai havainnollistuksen yksityiskohdat kärsivät. Tarkasteltavista twiittaavista ryhmistä suurimmat twiittaajaryhmät olivat Keskusta, Kokoomus SDP ja Vihreät. Koska näiden ryhmien koko oli suurehko, pystyin niistä saatujen havaintojen perusteella päättelemään luotettavasti. Näistä ryhmistä tein vielä minikoosteen oheen taulukoksi 13. Taulukosta 13 voi päätellä, että keskimääräinen Keskustan edustaja seuraa keskimäärin hieman useammin saman puolueen edustajaa kuin muuta ryhmää. SDP:n jäsen seurasi yhtä usein oman ryhmän jäsentä kuin vierasta.

Taulukko 13 Keskimääräinen seuraaminen seuratuimpien kansanedustajaryhmien osalta

Ryhmä	Twiiittaajia	Oman eduskunta-ryhmän keskimääräinen seuraaminen	Vieraiden eduskuntaryhmäjäsenten keskimääräinen seuraaminen	Kaikkien seuraamisten keskiarvo
Kesk.*	14	8	7	15
Kok.*	13	5	8	13
SDP	10	6	6	12
Vih.	8	4	10	14

*Hallituksessa

Kokoomuksessa ja Vihreissä seurattiin useammin vieraan ryhmän jäseniä kuin samaan ryhmään kuuluvia. Olennaisin huomio tässä oli, ettei tässä aineistossa ollut merkitystä kuuluiko kansanedustaja hallitukseen vai oppositioon. Puolueen valta-asemalla ei siis ollut merkitystä. Keskimääräiset seuraamiset näissä suurimmissa twiittausryhmissä eivät juuri poikenneet toisistaan suurimpien twiittausryhmien keskimääräisen jäsenen osalta.

Vainikka ja Huhtamäki tutkivat poliitikkojen ja mediahenkilöiden välisiä verkostoja. Heidän tutkimuksessaan poliitikkojen suosituimpien poliitikkojen listassa olivat silloisten valtapuolueiden edustajat. (Vainikka & Huhtamäki 2015: 170) He päätyivät kärkeurattavien osalta päätelmään, että kaikki seuraavat kaikkia (Vainikka & Huhtamäki 2015: 176). Tässä mielessä päädyin hyvin samankaltaisiin tuloksiin. Minä väitän tosin vain valta-asemaan liittyen, että kansanedustajien keskinäisessä verkostossa on todennäköisempää seurata isojen twiittaavien ryhmien edustajia. Kyseessä ei ole ero hallituspuolueiden kansanedustajan tai opposition kansanedustajan välillä.

Kolmas tutkimuskysymys oli, mitä poliittisen aihetunnisteen aktiivimalli avulla voi päätellä poliittisen aiheen levittäjien vaikuttavuudesta Twitterin keskusteluverkostossa? Tätä tutkin käyttämällä verkostoanalyysissä Bastosin ym. (2013) tutkimusta, josta tein yksityiskohtaisempia hypoteeseja tutkimukselle.

Bastosin mallin mukaan a) napahenkilöiden seurattumäärällä ei ollut merkittävää vaikutusta tiedonlevityksessä b) napahenkilöiden seuraajamäärällä ei ollut merkittävää vaikutusta tiedonlevityksessä, ja c) poliittisesta aihealueesta tärkeimmät tietoa levittävät henkilöt ovat muutamat aktiiviset henkilöt. (Bastos 2013: 268). Kohtien a ja b osalta analysoin taulukon arvoja. Sain nämä taulukon arvot aihealueella #aktiivimalli ja tunnisteella aktiivimalli 24.3.–29.3.2018 julkaistujen kansanedustajien twiiteistä ja näiden twiittien saamat uudelleentwiittauksista muilta twiittaajilta. Nämä muut twiittaajat olivat siis enimmäkseen muita kuin kansanedustajia. Kohtaa c varten muodostin keskusteluverkostokuvion, josta analysoin muita twiittaajien uudelleentwiittaamista suhteessa kansanedustajanapoihin.

Aktiivimallista twiittasi vain 12 kansanedustajaa, mikä tarkoitti pientä, 7,5-%:n osuutta twiittaavista kansanedustajista ja 6 % kaikista kansanedustajista. Tämän perusteella näytti siltä, että vain harvat kansanedustajat twiittasivat aiheesta Vasemmistoliiton Anna Kontula keräsi yksittäisellä twiitillään 257 uudelleentwiittausta, kun kaikki twiitit keräsivät 572 yhteensä. Tämä teki Kontulan twiitistä jaetuimman twiitin ja poikkeuksellisesti myös Kontulasta kokonaisuudessaan aineiston ylivoimaisesti uudelleentwiitatuimman kansanedustajan. Toisena oli Vasemmistoliiton Li Andersson 141 kerätyllä yleisön uudelleentwiittauksellaan kolmen twiitin perusteella ja kolmantena Vihreiden Ville Niinistö 120 kerätyllä uudelleentwiittauksella viidellä twiitillään. Kyseisten twiittaajien twiitit keräsivät 90,6 % kaikista uudelleentwiittauksista, mikä tarkoittaa selkeää valtaosaa kaikista uudelleentwiittauksista. Tämän perusteella muutamista twiitaneista pieni osa keräsi valtaosan uudelleentwiittausmäärän. Kaksi kahdestatoista twiittaajasta oli hallituspuolueiden kansanedustajia. Ylivoimaisesti twiitatuimmat kolme kansanedustajaa kuuluivat oppositiopuolueisiin.

Hellman korosti, että Suomen politiikkaa hyvin kuvaavassa konsensusdemokratiassa asiakysymyksiä kuunnellaan myös oppositiota, politiikka muotoutuu usein hyvin eliittikeskeiseksi (Hellman 2012: 242–243). Puollan tutkimukseni osalta Hellmanin käsitystä eliittikeskeisyydestä. Pieni osa twiittaavista kansanedustajista määritteli keskustelun luonteen aktiivimallista. Toisaalta aktiivimallista lainsäädännöllisesti päättävä hallitus ei

käytännössä tässä tarkastelussa osallistunut keskusteluun, mikä sai vaikuttamaan lainsäätämisen yksipuoliselta sanelulta, jossa opposition äänellä ei ole merkitystä.

Enli ja Skogerbø (2013) olivat norjalaistutkimuksessaan poliitikkojen keskusteluhaluuden suhteen epäileväisiä sosiaalisessa mediassa. Joillekin keskustelu sosiaalisessa mediassa lähti henkilökohtaisista kiinnostuksistaan käsin. Toisin poliitikoille sosiaalinen media oli yksi markkinointipaikka muiden joukossa. (Emt. 769–770) Enlin ja Skogerbø:n kuvaus sopii myös tulokseeni aktiivimallista. Muutamat kansanedustajat onnistuivat keräämään uudelleentwiittauksia aktiivimallista enemmistön ollessa hiljaa.

Lukuja tarkasteltaessa ilmeni suuria eroja kansanedustajien seuraamien käyttäjien määrässä. Ykkössijoitetun Kontulan seuraamien käyttäjien määrä oli 8801, mikä oli ylivoimaisesti eniten muihin edustajiin suhteutettuna. Kakkossijoitetun Anderssonin seuraamien käyttäjien määrä oli 1194 ja kolmossijoitetun Niinistön 1572. Vastaavasti esimerkiksi Satosta vähiten uudelleentwiitattu, vaikka Satonen itse seuraa 3099 käyttäjää, hänen twiittejään jaetaan vähiten. *Muiden käyttäjien seuraaminen ei siis taannut, että Twitteryleisö jakaa twiittejä. Tässä kohtaa analyysini mukaili siis vastaavaa portinvartijamallin a)-väitettä.*

Neljä eniten seurattua kansanedustajaa keräsivät myös viesteillään eniten uudelleenjakamisia. Tässä mielessä suurella seuraajamäärällä oli suotuista vaikutus myös twiittien jakamiseen. Tutkimalla tarkemmin seuraajamääriä ja kansanedustajien julkaisemia twiittimääriä tämä vaikutus osoittautui vähemmän merkittäväksi. Esimerkiksi Ville Niinistöllä oli ylivoimaisesti eniten seuraajia ja hän on twiitannut aktiivimallista viisi kertaa. Silti hänen twiittejään oli jaettu vähemmän kuin Anna Kontulan yhtä twiittiä. Tämä kertoi siitä, että paljon seuraajia saaneiden twiittaajien twiittejä jaetaan kyllä paljon, mutta suurta uudelleenjakamismäärää selitti pitkälti yksi tai useampi muu tekijä. *Kannatan tässä väitettä b eli napahenkilön seuraajamäärällä ei ole merkittävää vaikutusta poliittisen tiedonlevityksessä poliittisesta aiheesta.*

Arvioidakseni portinvartijamallin pääkohtaa, jonka mukaan poliittisesta aihetunnisteesta tärkeimmät tietoa levittävät henkilöt ovat muutamat aktiiviset henkilöt hyödynsin verkostokuvaajaa, joka oli otos tarkasteluajanjaksolla vähintään kaksi mainintaa keränneistä

twiittaajista. Tässä verkoston napahenkilöitä edustivat siis 12 aiheesta twiitannutta kansanedustajaa ja muut twiittaajat, jotka jakoivat kyseisten kansanedustajien twiittejä uudelleen. Nimesin muut twiittaajat hyödyntämällä Habermasin (2006) kuvausta poliittisen viestinnän toimijoista. Seuraavassa tiivistän tuloksia.

Verkostokuviossa lukumääränsä nähden merkittävin uudelleentwiittaaja-luokka osoittautui *Asiantuntijoiden* luokaksi. Heitä oli vain kuusi, mutta neljä heistä keräsi huomattavasti tyypillistä uudelleentwiittaajaa enemmän mainintoja. Profiilikuvauksen perusteella he osoittivat tuntevansa aiheen ja antoivat tyypillisesti vakuuttavan vaikutelman. Heitä oli kunkin uudelleentwiitatuimman verkostossa yksi tai useampi uudelleentwiittaaja. *Puoluetunnisteita* oli kolme. Nämä uudelleentwiittasivat oman puolueen jäseniä. Uudelleentwiitatuimmilla neljällä twiittarilla oli heitä tukevansa verkostossa. Vähemmän uudelleentwiitatuilla SDP:n viidellä puolueen edustajalla oli heidän puoluetunneistaan verkostossa, mutta se uudelleentwiittasi verkostossa vai yhtä jäsentä. Kahdella kokoomuslaisella ja yhdellä perusuomalaisella ei ollut puoluetta verkostossa. *Päättelin Asiantuntija-luokan ja puoletunniesteiden olevan yhteydessä uudelleentwiitatuimpien menestykseen. Nämä luokat tukivat Bastosin väitettä muutamien melko aktiivisten toimijoiden merkittävyydestä.*

McKennen ja Polen tutkimuksessa tutkittiin keskimääräisiä poliittisista aiheista kirjoittavista bloggaajia. (McKennen ja Polen 2007: 99). Heidän tutkimuksessaan sekä vanhoilliset että vapaamieliset bloggaajat olivat erityisen innokkaita tarkistamaan median perustan. Erityisesti vapaamieliset bloggaajat näkivät roolinsa median vahtikoirina. (McKennen ja Polen 2007: 106) Asiantuntija-ryhmän profiloituminen kuvasi mielestäni vapaamielisten bloggaajien valveutunutta tapaa perehtyä teemoihin, vaikka uudelleentwiittaajien asiantuntemustasossa oli kieltämättä suuria eroja.

Moraaliyrittäjiä oli eniten verkoston twiittaajista. Heitä oli 17 uudelleentwiittaajaa. Heille tunnuksenomainen piirre oli Twitter-viestin perusteella mielipahan osoittaminen profiilissa tai viesteissä. Moraaliyrittäjät eivät vaikuttaneet verkostossa erityisen järjestäytyneillä profiilissaan. He uudelleentwiittasivat yhtä tai useampaa kansanedustajaa, mutta eivät keränneet erityisesti mainintoja. Toisaalta heidän päätyminen otokseeni kertoi

jossain määrin heidän aktiivisuudestaan. *Heidän luokka tuki tulkintani mukaan kohtalaisesti Bastosin väitettä melko aktiivisten uudelleentwiittaajien merkittävydestä.*

Andrews (2003) mukaan bloggaajat tiesivät vähän lähteiden riippumattomuuden varmistamisesta. Heillä on puutetta työkaluista ja kokemuksesta syvälliselle tutkimukselle. (Andrews 2003: 63–64) Andrews'n tutkimus edusti pessimististä näkökulmaa tieteessä bloggaamiseen. Tämä tutkimus kuvasi hyvin Moraaliyrittäjien tapaa käyttää Twitteriä. Yksinkertaistaen väitän, että poliittisen viestin jakajia kuvaa joidenkin twiittajien osalta myös Andrews.

Puolestapuhujia oli verkostossa 11, mikä tarkoitti määränä kansanedustajanapojen jälkeen toiseksi eniten. He osoittautuivat kuvauksissaan olevan jonkun asian puolesta. Tyypillisesti tällainen henkilö osoitti olevansa Moraaliyrittäjää järjestäytyneempi tavoitteissaan. Tästä johtui todennäköisesti, että heistä kahdeksan tunnusti jotain puoluetta. Suhteessa kansanedustajiin he uudelleentwiittasivat Moraaliyrittäjien tapaan yhtä tai useampaa kansanedustajaa. Heitä luokkana arvioidessa en löytänyt erityistä säännönmukaisuutta suhteessa kansanedustajiin. *Tässä mielessä he tukivat jossain määrin Bastosin väitettä melko aktiivisten uudelleentwiittaajien merkittävydestä.*

Andrews'n mukaan blogit kuvailivat ilmiötä värikkäästi faktojen kustannuksella. Kuitenkin hänen mukaansa blogit saattoivat julkistaa myös kokonaan sellaista sisäpiirin tietoa, mihin toimittajilla ei välttämällä ole pääsy heidän toimittajakulttuuristaan johtuen. (Andrews 2003: 63–64) Andrews kuvasi tässä mielessä hyvin tyypillisiä Puolestapuhujia. Heidän erityisansioonan oli tyypillisesti poliittinen sitoutuminen, jonka ansiosta he ovat tyypillisesti niitä, joilta voi odottaa lisätietoa poliittisesta viestistä.

Loppuja saman kategorian edustajia oli liian vähän, jotta niistä olisi luotettavaa tehdä yleistäviä päätelmiä. *Yhteenvetona kannatan Bastosin pä väitettä muutamien melko aktiivisten toimijoiden merkittävydestä poliittiselle tiedonjakamiselle.* En kuitenkaan väitä, että nämä muutamit henkilöt olisivat toimineet varsinaisesti rajoittimena lähettäessä eteenpäin kansanedustajanapojen viestejä. Sen sijaan havaintoni tukivat sitä, että suhteessa lukuisiin uudelleentwiittaajiin vain hyvin pieni osa twiittaajista korostuu heihin

kohdistuneiden mainintojen perusteella joukosta. Lopuksi pohdin vielä tutkimukseni rajoituksia.

Bastosin väitteen ohella tarkastelin, miten keskusteluverkostossa näkyi käsitys puolueiden ryhmittymisestä perinteisen vasemmisto-oikeistoasetelman mukaan. Perinteisistä vasemmistopuolueista keskusteluun osallistui seitsemän kansanedustajaa, perinteisistä keskustapuolueista yksi Perussuomalaisista ja perinteisestä oikeistopuolueesta eli Kokoomuksesta kaksi kansanedustajaa. Kun tähän huomioi lisäksi, että kolme perinteisen vasemmistopuolueen edustajaa keräsivät 90,6 % kaikista uudelleentwiittauksista oli ilmeistä, että keskustelu oli perinteisten vasemmistopuolueiden hallitsemaa. Tästä johtuen kritisoin, että onko jaottelu vasemmisto oikeistoon mielekäs. Tarkastelin lyhyesti twiittejä tarkasteluajalta ja mainintoja muista kuin perinteisistä vasemmistopuolueista ja niiden edustajista. Keskustelijat kyllä mainitsivat esimerkiksi twiiteissään oikeiston Kokoomusta 19 kertaan ja Vartiaista kymmenen kertaa. Keskustapuolueista Keskustaa 14 kertaa ja sen edustajaa Mikko Kärnä 34 kertaa. Nämä Twitter-tilit eivät kuitenkaan osallistuneet keskusteluun tarkasteluajalla.

Kunnallisalan kehittämissäätiön mukaan Vasemmistoliiton, SDP:n ja Vihreiden tukijoiden enemmistö sijoittuu arvoissaan vasemmalle. Tämä vasemmistolaisuus määriteltiin säätiön mukaan perinteisesti aatteena, joka korostaa perinteisesti julkishallinnon roolia ja valtion roolia. Oikeistolaisuus ja tämän tyyppipuolue Kokoomuksen tukijat kannattivat säätiön mukaan talousasioissa vapaita markkinoita ja yksilön valinnan vapautta talouden perusteella. (Kunnallisalan kehittämissäätiö 2015: 1) Arvelin kolmannen tutkimuskysymyksen osalta, että aktiivimallista olisi syytä twiitata paitsi oikeiston myös vasemmiston. Näytti kuitenkin siltä, että vain vasemmistolaispuolueet kannattajineen olivat aktivoituneet keskusteluun. Seuraavaksi käsittelen vielä tutkimuksen rajoituksia.

Jälkeenpäin arvioiden olisi ollut tarkoituksenmukaisempaa tarkistaa, että moniko kansanedustajista käyttää aktiivisesti Twitteriä. Pelkkä Twitterin rekisteröiminen ei automaattisesti tarkoittanut, että sen rekisteröinyt käyttäjä todella käyttäisi aktiivisesti Twitteriä. Arvioin kuitenkin tilanteen niin, että käytin otantaa otoskokojen kasvaessa isoksi. Käyttämällä tarvittaessa Gephin laskemaa tuontilukua saatoin rajata huomiota suosituimpiin

twiittaaajiin, joiden arvelin olevan myös aktiivisimpia twiittareita. Tämä olisi ollut todennäköisesti mahdollista tarkistaa muista vastaaventyyppisistä ajankohtaisista tutkimuksista, Tilastokeskuksen selvityksistä tai selvittää Twitterin aktiivista käyttöä jollain tietokoneohjelmalla.

Verkostoanalyysin aineistohakuun käyttämällä NodeXL Pro:lla ja graafiseen ilmeeseen erikoistuneella Gephillä oli vahvuutensa. Ilman näitä ohjelmia olisin tuskin saanut kerättyä massiivista aineistoa. Suosittelen aloittelevaa tutkijaa kokeilemaan ohjelmia ensin mahdollisimman yksinkertaisilla ja pienillä aineistoilla. Tällä tavoin kaikki oleelliset ominaisuudet tulevat tutuksi. Ohjelmarajapintojen välisiä mahdollisia muutoksia aineistoon kannattaa myös ennakoita testaamalla siirtovaihetta ennakkoon. Verkostokuvion tulkinta on iso osa verkostoanalyysiä. Haettuani Twitteristä isoja suunnattuja verkostoja koin muokkausyrityksistä huolimatta, että en saanut yhteyksien suuntaa kuvaavia nuolia kyllin selvästi näkyviin. Myös kuvan siirtovaiheissa kuvat jäivät suttuisiksi. Joitakin ongelmia pystyy todennäköisesti kiertämään. Esimerkiksi pienillä solmumäärillä yhteyksien suuntaa kuvaavien nuolien suunnat ja määrät erottuvat toisistaan paremmin. Gephi osoittautui käytössäni käyttöliittymältään hieman jähmeäksi ohjelmaksi. Esimerkiksi toimintojen peruuttamiseen liittyvä Peruuta-toiminto puuttui kokonaan. Myös verkostokuvion järjestämisen yhteydessä kuvakaappaus toiminnon jälkeen piti monta kertaa tarkastella, että milloin verkoston solmut ja tekstikentät mahtuivat aidosti kuvakaappauksella otetun kuvan sisälle. Joihinkin puutteisiin on olemassa päivitysosia ja esimerkiksi sosiaalisen median palvelu YouTube:n videoissa oli tutkimushetkellä hyviä opetusvideoita. Puutteista huolimatta suosittelen verkostoanalyysistä kiinnostuneelle tutkijalle NodeXL Pro:ta jo sen tarjoamien analyysimahdollisuuksien ja edullisuuden vuoksi. Minä sain edullisesti opiskelijalisenssin ohjelmaan tutkimushetkellä vuodeksi kerrallaan. Gephi oli myös varsin kelpo ohjelma puutteistaan huolimatta. Se oli sitä paitsi ilmainen ohjelma.

Verkostoanalyysi osoittautui näppäräksi metodiksi hahmottaa kokonaisuuksia viestinnällisissä suhteissa. Suurin havaitsemani rajoite liittyi verkostokuvioiden tulkintaan. Esimerkiksi kansanedustajien seuraamisia kuvaavista verkostokuvioista pystyin löytämään suosittut seurattavat, mutta luovuuteni varassa oli keksiä järjestäytymiselle selityksiä. Tässä

mielessä esitänkin, että tulkinnan parantamiseksi kannattaa käyttää esimerkiksi haastatteluja, joilla selviäsi twiittaajien itsensä tarjoamat motiivit järjestäytymiselle. Aktiivimallia koskevassa keskusteluverkostossa eniten päänvaivaa tuotti muiden kuin kansanedustajien roolien tulkinta. Esimerkiksi Älykkö-kategorialuokka vaikutti vaihtoehtoja rajoittavalta luokalta, johon vaadittiin käytännössä julkisuuden henkilöiden kannalta suorituksia. Myös Lobbari-ryhmältä vaadittiin paljon. Ensinnäkin ei ollut mitään takeita, että vaikuttajia vaikuttamaan pyrkivät viestijät toimisivat näkyvästi. Toiseksi oltiin jo pitkällä kansanedustajien kaudessa. Otollisin kansanedustajiin pyrkivä viestintä on siinä vaiheessa, kun uudesta hallitusohjelmasta sovitaan puolueiden kesken eli kansanedustuskauden alussa. Jatkotutkimuksen näkökulmasta olisi mielekästä selvittää, mitä on suomalainen vaikuttajiin kohdistuva viestintä.

Onnistuin verkostanalyysilläni tekemään kansanedustajien harjoittamaa poliittista suhdetoimintaa ja viestimistä lähtötilannetta näkyvämmäksi. Tutkimusaiheena poliittinen viestintä on liukas kuin liukas saippuapala – juuri kun luulee saaneensa otetta siitä, se muuttaa muotoaan ja liukuu pois. Poliitiikkaa harjoitetaan varmasti niin kauan kuin on ihmisiä ja myös aiheesta riittää tutkittavaa. Näillä saatesanoilla suon iloa myös tuleville politiikan tutkijoille!

LÄHTEET

- Bastos, Marco Toledo & Rafael Luis Galdini Raimundo & Rodrigo Travitzki (2013) Gatekeeping Twitter: message diffusion in political hashtags. *Media, Culture & Society*. 35: 2, 260-270
- Bennett, W. Lance & Shanto Iyengar (2008). A New Era of Minimal Effects? The Changing Foundations of Political Communication. *Journal of Communication* 58: 4, 707–731.
- Chandler, Daniel & Rod Munday (2011). *A Dictionary of Media and Communication*. [sähköinen kirja]. 2011 Oxford University Press
- Conroy-Krutz, Jeffrey, & Devra C. Moehler & Rosario Aguilar (2016) Partisan Cues and Vote Choice in New Multiparty Systems. *Comparative Political Studies*. 49: 1, 3–35
- van Dijck, José & Thomas Poell (2013). Understanding Social Media Logic. *Media and Communication* 1: 1, 2–14.
- Eduskunta (2018 a). Kai Mykkänen Kansallisen kokoomuksen eduskuntaryhmä Kansanedustajana 22.04.2015–. [Lainattu 5.3.2018] <https://www.eduskunta.fi/FI/kansanedustajat/Sivut/1300.aspx>
- Eduskunta (2018 b). Kansanedustajat. [Lainattu 5.3.2018] Saatavilla: <https://www.eduskunta.fi/FI/kansanedustajat/Sivut/default.aspx>
- Eduskunta (2018 c). Hallituksen valvonta. [Lainattu 19.3.2018] Saatavilla: <https://www.eduskunta.fi/FI/hallituksenvalvonta/Sivut/default.aspx>
- Eduskunta (2018 d). Kansanedustajat salissa [Lainattu 15.3.2018] Saatavilla: <http://www.nuorteneduskunta.fi/fi/kansanedustajat-salissa>
- Eduskunta (2018 e). Istumäjärjestys vuoden 2018 valtiopäivillä [Lainattu 25.3.2018] Saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/lakiensaaminen/taysistunnon_verkkolahetykset/Istumajarjestys/Sivut/default.aspx
- Enjolras, Steen-Johnsen ja Wollebaek (2012). Social media and mobilization to offline demonstrations: Transcending participatory divides?. *New Media & Society* 15: 6, 890–908.
- Enli, Gunn Sara & Eli Skogerbø (2013) PERSONALIZED CAMPAIGNS IN PARTY-CENTRED POLITICS. *Information, Communication & Society* 16: 5, 707–731.
- Eskola, Jari & Juha Suoranta (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 1. painos. Tampere. Osuskunta Vastapaino.

- Habermas, Jürgen (2006). Political Communication in Media Society: Does Democracy Still Enjoy an Epistemic Dimension?. The Impact of Normative Theory on Empirical Research. *Communication Theory* 16: 4, 411–426.
- Hellman, Heikki (2012) Kuinka demokraattista on demokraattinen korporatismi?. Teoksessa: (toim.) Kari Karppinen & Janne Matikainen. *Julkisuus ja demokratia*. Osuuskunta Vastapaino. Tampere. 239–264.
- Herkman, Juha (2011). *Politiikka ja mediajulkisuus*. 1. painos. Jyväskylä. Bookwell Oy.
- Hirsjärvi, Sikka & Pirkko Remes & Paula Sajavaara (1997) Tutki ja kirjoita. 3. painos. Helsinki. Kirjayhtymä.
- Huhtamäki, Jukka & Olli Parviainen (2013). Verkostoanalyysi sosiaalisen median tutkimuksessa. Salla-Maaria Laaksonen & Janne Matikainen & Minttu Tikka. (toim.) Otteita verkosta Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. 1. painos. Tampere. Osuuskunta Vastapaino. 245–273
- Kadry, Seifedine & Mohammed Z. Al-Taie Social (2014) Network Analysis: An Introduction with an Extensive Implementation to a Large-Scale Online Network Using Pajek. Bentham Science Publishers.
- Kielitoimiston sanakirja (2018a). Oppositio. [Lainattu 16.8.2018] Saatavilla: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/netmot.exe?motportal=80> oppositiopuolue
- Kielitoimiston sanakirja (2018b). Oppositiopuolue. [Lainattu 16.8.2018] Saatavilla: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/netmot.exe?motportal=80>
- Kielitoimiston sanakirja (2018c). Oppositioryhmä. [Lainattu 16.8.2018] Saatavilla: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/netmot.exe?motportal=80>
- Koskela, Merja & Tanja Sihvonen (2018). 2. #Hashtagin funktiot Twitterissä. Aihetunniste metadatanä, erikoiskielenä ja luovuuden välineenä. Pekka Isotalus, Jari Jussila & Janne Matikainen (toim.). *Twitter viestintänä. Ilmiöt ja verkostot*. 1. painos. Tampere. Vastapaino. 31–50
- Eduskunta (2018g). Istumajärjestys vuoden 2018 valtiopäivillä [Lainattu 25.3.2018] Saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/lakiensaaminen/taysistunnon_verkkoalahetykset/Istumajarjestys/Sivut/default.aspx
- Koskinen, Mika (2018). Pääministeri Sipilä blokkasi PS:n kansanedustajan Twitterissä – ”Aika erikoista jos tällaisen asian kysymisestä hermostuu”. *Iltalehti* 3.1.2018. [Lainattu 3.1.2018]. Saatavilla: http://www.iltalehti.fi/politiikka/201801032200642962_pi.shtml

- Kunnallisalan kehittämissäätiö (2015). Puolueet vasemmisto-oikeisto ja arvoliberaali-konservatiivi-janoilla. [Lainattu 19.3.2018] Saatavilla: <https://kaks.fi/sites/default/files/Puolueet%20vasemmisto-oikeisto%20ja%20arvoliberaali%20%e2%80%93konservatiivi%20-janoilla.pdf>
- Larsson, Anders Olof & Hallvard Moe (2011) Studying political microblogging: Twitter users in the 2010 Swedish election campaign. *New Media & Society* 14: 5, 729–747
- Lasica, J. D. (2003). Blogs and journalism need each other. *Nieman Reports*, [online] (Viitattu 11.1.2018). Saatavilla: <http://www.nieman.harvard.edu/report-site.aspx?id=101042>
- McKenna, L. & Pole, A. (2008). What do bloggers do: an average day on an average political blog. *Public Choice* 134:1 1 97–108.
- Messara, Nasri (2014), NodeXL for Beginners. [online] (Viitattu 17.8.2018). Saatavilla: <http://nasri.messarra.com/wp-content/uploads/2014/12/nodexl.pdf>
- Mykkänen, Kai (2018). Kai Mykkäsen Twitter-profiili. Twitter. [Lainattu 27.11.2018]. Saatavilla rajoitetusti hänen henkilökohtaisen tilinsä kautta: <https://twitter.com/KaiMykkanen>
- Nieminen, Rami (2017). Soinin valtiosihteeri vahvistaa: Pidän Sipilän tarkasti ajan tasalla perussuomalaisten puoluekokouksen käännteistä. *Aamulehti*. 24.10.2017 [Lainattu 19.3.2018] Saatavilla: <https://www.aamulehti.fi/uutiset/soinin-valtiosihteeri-vahvistaa-paaministeri-sipila-tiesi-perussuomalaisten-suunnitelmasta-200482713>
- OED Oxford English Dictionary The definitive record of the English language (2014). [tietokanta]. 3. painos. 2004 Oxford University Press
- Oikeusministeriö (2016). Eduskuntavaalit. [online]. [Lainattu 19.3.2018]. Saatavilla: <http://www.vaalit.fi/fi/index/vaalit/eduskuntavaalit.html>
- TEPA – Sanastokeskus TSK:n termipankki (2014). Kokonaisturvallisuuden sanasto. [Lainattu 9.1.2018] Saatavilla: <http://www.tsk.fi/cgi-bin/netmot.exe?UI=figr&height=154&qfind=verkosto>
- Pohjapalo, Olli (2017) Sipilän hallituksen arvosana nyt korkeimmillaan sitten kesän 2015 – Orpo on kansalaisten mielestä onnistunut paremmin kuin Soini ja Sipilä. *Helsingin Sanomat*. 25.12.2017 [Lainattu 19.3.2018] Saatavilla: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000005501948.html>
- Rozen, Aliza (2017) Tweeting Made easier. [Tuotepäällikkö Aliza Rozenin blogi] 7. marraskuuta 2017. [Lainattu 10.1.2018] Saatavilla: https://blog.twitter.com/official/en_us/topics/product/2017/tweetingmadeeasier.html

- Small, Tamara A. (2011) WHAT THE HASHTAG?. *Information, Communication & Society*. 14: 6. 872–895 Routledge. Saatavilla: <https://doi.org/10.1080/1369118X.2011.554572>
- Social Media Research Foundation, NodeXL Team (2018) NodeXL. NodeXL: Network Overview, Discovery and Exploration for Excel Saatavilla: <https://archive.codeplex.com/?p=nodexl>
- Suomen Sanastokeskus TSK (2010). Sosiaalisen median sanasto. [Lainattu 9.1.2018] Saatavilla: http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/Sosiaalisen_median_sanasto.pdf
- Smith, Marc (2018) Social Media Research Foundation. What do all of the Overall Graph Metrics mean? [Lainattu 22.2.2019]. Saatavilla: <https://www.smrfoundation.org/faq/what-do-all-of-the-overall-graph-metrics-mean/>
- Szell, Michael & Sébastien Grauwin & Carlo Ratti, (2014). Contraction of Online Response to Major Events. *Plos One*. [online]. 9: 2 Saatavilla: <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0089052>
- Oikeusministeriö (2016). Eduskuntavaalit. [online]. [Lainattu 19.3.2018]. Saatavilla: <http://www.vaalit.fi/fi/index/vaalit/eduskuntavaalit.html>
- TE-palvelut (2018). Aktiivimalli – usein kysyttyjä kysymyksiä. [online]. Sivua päivitetty 4.1.2018 [Lainattu 1.4.2018]. Saatavilla: <http://toimistot.te-palvelut.fi/uusimaa/aktiivimalli>
- TEPA – Sanastokeskus TSK:n termipankki (2014). Kokonaisturvallisuuden sanasto. [Lainattu 9.1.2017] Saatavilla: <http://www.tsk.fi/cgi-bin/netmot.exe?UI=figr&height=154&qfind=verkosto>
- Tilastokeskus (2017). Liitetaulukko 26. Yhteisöpalvelujen käyttö 2017, %-osuus väestöstä Helsinki: Saatavilla: http://www.stat.fi/til/sutivi/2017/13/sutivi_2017_13_2017-11-22_tau_026_fi.html
- Twitter (2018). Twitter is where people come to discover what's happening. [Lainattu 10.1.2018]. Saatavilla: <https://business.twitter.com/>
- Vainikka, Eliisa & Jukka Huhtamäki (2015). Tviittien politiikkaa – poliittisen viestinnän sisäpiirit Twitterissä. *Media & viestintä*. 38: 3, 165–183
- Valtioneuvosto (2017). Pääministeri Juha Sipilän hallitus. [Lainattu 1.12.2017]. Saatavilla: <http://valtioneuvosto.fi/sipilan-hallitus/ministerit>
- Valtioneuvosto (2018). Pääministeri Juha Sipilän hallitus. [Lainattu 19.3.2018]. Saatavilla: <http://valtioneuvosto.fi/sipilan-hallitus/ministerit>
- YSA – Yleinen suomalainen asiasanasto (2016). Verkostanalyysi. [Lainattu 9.1.2018]. Saatavilla: <https://finto.fi/ysa/fi/page/Y192981>

van Zoonen, Liesbet & Floris Muller & Donya Alinejad & Martijin Dekker & Linda Duits & Pauline van Romondt Vis & Wendy Wittenberg (2007). Dr. Phil meets the candidates: How family life and personal experience produce political discussions. *Critical Studies in Media Communication* 24: 4, 322–338.